

Brežice: pobratenje z Zelino

Na svečani seji Franc
Šetinc, generala Zokalj
in Butara in številni dru-
gi gostje

Z otvoritvijo novega oddelka otroškega vrta v Cerkljah in slovesnostjo na pravkar asfaltirani cesti Bušeča vas – Sutna so občani brežiške občine sklenili niz prireditvev v počastitev občinskega praznika 28. oktobra. Največ dogodkov se je zvrstilo na praznični dan, ki se je začel s svečano sejo zborov občinske skupščine. Prisostvovali so ji številni gostje, delegacija iz pobratene Velike Plane in delegacija iz občine Zelina, s katero so na tej seji razglasili pobratenje. Listina, ki so jo ob tej priložnosti izročili predstavniki Zeline, je izraz trajnih medsebojnih vezi. Najtrdnjeje so se spletle v skupnem boju slovenskih in hrvaških partizanov za svobodo.

Na seji so podelili tudi tri oktobrske nagrade. Najvišje občinsko priznanje so prejeli Janez Videnič, Mirko Kambič in Jože Stanič. Delovno priznanje pa so letos prvič podelili in ga izročili brežiški Agrariji za njen delež pri razvoju kmetijstva in za uspehe na področju cvetličarstva.

Po seji so si udeleženci ogledali filatelistično razstavo „Naša pot revolucije“ v domu JLA, nato pa so odšli na Čatež, kjer so prisostvovali otvoritvi novega rastlinjaka v vrtarniški Agrariji. Razen rastlinjaka so tam odprli še kuhinjo in menzo za sto ljudi. Do zdaj so imeli oboje le zaslonno urejeno, tako da so se zaposleni menjali pri malici v treh skupinah.

Osrednji popoldanski dogodek je bil v Artičah. Domačini so priredili veličastno slavo ob otvoritvi na novo dograjenega šolskega poslopja in oddelka za otroško varstvo. Na slavno se je zbralo nad 700 odraslih krajanov in 300 šolarjev.

J. T.

BREŽICE IN KRŠKO VEŽE SEST CEST

Občani krajevnih skupnosti Cerklje in Podbočje so se v nedeljo dopoldne zbrali na novi asfaltirani cesti od Cerklj do Sutne. Iz brežiške smeri so asfaltirali tri kilometre, iz podboške pa so položili asfalt na 700 metrov dolg makadamskem odseku. Slovesnost je bila na meji obeh občin, tam, kjer je mejnik med vojno razdvajal ljudi pod Gorjanci. Cesta ljudem tega predela veliko pomeni. To je že peta asfaltna vez med krško in brežiško občino. Makadam je samo še na odseku Križaj – Cerklje, na nekdanji republiški cesti. Na srečanju udeležencev v osnovni šoli v Bušeči vasi, kjer so se zbrali po slovesnosti na cesti, so predstavniki krške in brežiške občine poudarili pomen medsebojnega sodelovanja.

SOLIDARNO DO VRTCA

V petek, 27. oktobra, so Dobovčani slavili otvoritev novega poslopja otroškega vrta. Zgradili so ga za 80 otrok. Investicija je veljala 5 milijonov dinarjev. Za Dobovo, ki se hitro razvija v industrijski kraj, je bila ta gradnja nujno potrebna. Da je res tako, dokazuje izreden pritisk staršev za sprejem otrok v varstvo in učnovzgojni proces.

Suho vreme se bo zadrževalo tudi ob koncu tedna. Nočne temperature bodo okoli nič, dnevne pa od 10 do 15 stopinj.

OB OTVORITVI MAGISTRALNE – Navadno ob otvoritvah režejo trakove, ob odprtju Partizanske magistrale v Soteski pa je v nedeljo, 29. oktobra Franc Leskošek – Luka kot nekdanji kovinar z varilnim aparatom prežgal kovinsko vrstico. (Foto: R. Bačer)

Pomnik revolucionarnih izročil

Nedeljska otvoritev Partizanske magistrale od Soteske do Adlešič je izzvenela v mogočno slavo borcev in krajanov – Cesto je odprl Franc Leskošek – Luka – slavnostni govornik pa je bil Janez Vipotnik

V Soteski se je v nedeljo, 29. oktobra dopoldne, zbrala množica ljudi, med katerimi so bili tudi predsednik odbora za gradnjo magistrale Franc Leskošek – Luka, Sergej Kraigher, Lidija Šentjura, Janez Vipotnik, generalpodpolkovnik Jože Ožbolt, generalpolkovnik Franc Tavčar – Rok, Ivan Maček – Matija, dr. Marjan Breclj, Ludvik Golob in drugi. Slavje se je nadaljevalo na belokranjski strani v Kotu pri Semiču.

Slavnostno okrašena Soteska pod ruševinami nekdanjega gradu je bila prizorišče otvoritve partizanske magistrale, ki so jo več let postopoma gradili od Adlešič proti Dolenjski. Dolga je 43 kilometrov, poteka pa po terenu, ki so ga med NOB prehodili mnogi partizani, aktivisti in borci na poti na osvobodeno ozemlje v Beli krajini, kjer je delovala cela vrsta kulturnih, vojaških in sanitarnih institucij.

V imenu krajanov in predstavnikov novomeške občine je govoril Stane Goršič, po krajšem kulturnem sporedu pa je bila cesta na svojstven

način odprta. Franc Leskošek – Luka ni prerezal traku, marveč je

Janez Vipotnik: tradicije so vredne toliko, kolikor gradijo prihodnost

kot nekdanji kovinar z varilnim aparatom prežgal kovinsko vrstico. Gostje so se nato v dolgi koloni vozil peljali po novi, lepo izpeljani cesti proti Beli krajini. Povsod ob poti so po vseh čakali krajanje ob postavljenih mlajih in pozdravljali goste. Posebno lepo pa je bila kolona sprejeta v Črmošnjicah na belokranjski strani, množica vozil in ljudi se je nato zgrnila na slavnostni prostor v Kotu pri Semiču, kjer so te dni prav tako slavili krajevni praznik.

Zbrani množici je kot slavnostni govornik spregovoril Janez Vipotnik, predsednik Republiškega odbora ZZB NOV, ki je med drugim dejal: „Danes odpiramo partizansko magistralo. Izročamo prometu cestro, ki ji po tem, skozi kakšne zgodovinske kraje iz časa NOB teče, ni enake na Slovenskem. Njena graditev je pravo skupno delo in združeni napor zato poklicanih cestnih organizacij združenega dela, cestnih skupnosti, gozdnega gospodarstva, kmetijskih združenj, vojaških enot, mladinskih brigad, občinskih skupščin ter deleža in samopriskevka prebivalcev. Tako je mogoče zanjo reči, da je dobesedno naša – ljudska, ker je partizanska in ker so bivajoči ob njej tako ali drugače neposredno sodelovali pri njeni izgradnji.

S takimi zamislimi, kot je partizanska magistrala, želimo skrajšati razdalje med centri in podeželjem, odpirati ljudem krajšo pot do boljšega kruha, do večjih možnosti za zaposlitev v centrih, ne da bi se bilo treba seliti vanje. Želimo pomagati ljudem v krajih, ki so bili zvesto na strani OF in oživljati revolucionarne tradicije. Tradicije pa so vredne toliko, kolikor gradijo prihodnost.“

Na slavno v Kotu so podelili tudi priznanja zavzetim članom gradbenega odbora, nekaterim graditeljem in izvajalcem. Posebej pa so prisotni toplo pozdravili priznanje Francu Koširju, prvoborcu iz Črmojla, ki je kot podpredsednik gradbenega odbora in eden izmed pobudnikov za gradnjo, vse od začetka do konca

JOŽICA TEPPEY (Nadaljevanje na 4. strani)

Pobratimstvo s „Španci“

Za praznik Novega mesta in ob otvoritvi Zdravilišča Dolenjske Toplice podpisana listina o pobratenju med španskimi borci in tovarno Krka

V navzočnosti Sergeja Kraigherja, predsednika predsedstva SRS, Lidije Šentjura, članice sveta federacije in Franca Leskoška – Luke – komandanta NOV in POS ter številnih gostov in slovenskih španskih borcev je bila 28. oktobra v prostorih Zdravilišča Dol. Toplice svečano izročena listina o pobratenju.

Dolgoletno sodelovanje in dobri stiki so pripeljali do tega, da je delovni kolektiv tovarne Krka sklenil pobratimstvo z odborom sekcije španskih borcev pri Republiškem odboru ZZB NOV. Ob predaji listine pa so Krkaši pripravili tudi kratek kulturni spored.

Danica Berger v imenu Krke, Stane Bobnar pa v imenu španskih borcev, sta poudarila, da listina oboje zavezuje k še boljšemu sodelovanju in prizadevanjem za graditev novega življenja, v katerem trajni prijateljski odnosi povezujejo generacije v ustvarjanju in pravičnejši ureditvi sveta.

Gostom je pred ogledom novih prostorov spregovoril še Slavko Plavec, direktor Krkinega tozda Zdravilišča. Dejal je, da je kolektiv Krke doslej vložil že 150 milijonov dinarjev v gostinsko in turistično dejavnost. Prenovljeni in dozidani objekti kopalniškega in zdraviliškega doma v Dolenjskih Toplicah, kjer je bilo na novo pridobljenih 280 ležišč visoke B kategorije, pa pomenijo prav za prav šele začetek kompleksnega urejanja razvojnih načrtov Krke na področju zdraviliške dejavnosti.

R. B.

Iskra še bližje Semiču

Prireditve ob semiškem
krajevem prazniku – Lud-
vik Golob odkril ploščo
heroju Jožetu Mihelčiču

Slovesnosti ob prazniku krajevne skupnosti Semič, ki ga praznujejo v spomin na 28. oktober 1941, ko je bila na Smuku nad Semičem ustanovljena prva belokranjska četa, so se začele v nedeljo, 22. oktobra, ko so v Sadini vasi odkrili spominsko ploščo Martinu Plutu in Matiji Sajetu, ki so ju okupatorji ustrelili 1943. oziroma 1942. leta.

V sredo, 25. oktobra, so v Črmošnjicah odprli nov delavski dom GG Črmošnjice, v petek pa so na Gornjih Lazah odkrili spominsko ploščo na rojstni hiši narodne heroinje Milke Šobar – Nataše.

Na dan praznika, v soboto, je bila v Semiču slavnostna seja sveta Krajevne skupnosti, na kateri so med drugim osmim zaslužnim krajanom podelili priznanja OF. Na slovesnosti ob odkritju plošče narodnemu heroju Jožetu Mihelčiču na njegovi rojstni hiši v Vavpči vasi je govoril podpredsednik republiške skupščine Ludvik Golob, ki je poudaril veliko vlogo Bele krajine v NOB in dejal, da je tako cela pokrajina, semiška krajevna skupnost pa še posebej, v zadnjem času naredila velik korak naprej.

Na otvoritvi 1.400 m dolge prvo-novljenje ceste Semič – Vrtača, kjer stoji semiška Iskra, je govoril predsednik črmojnjskega izvršnega sveta Jože Urh. Krajanom, še posebej pa kolektivni Iskre, je dal zaslužno priznanje za vse, kar so že naredili in jim zaželel, da bi uresničili nadaljnje želje in načrte. Cesto, katere obnova je stala okoli 10 milijonov dinarjev, je odprla delavka Iskra Anica Vidmar, ki je v tej delovni organizaciji od njenega začetka.

A. B.

SPOROČILO BRALCEM

Današnja številka je izšla v nekaj manjšem obsegu in brez običajnih ločenih komunskih strani, ker smo morali zaradi dela prostega dneva, 1. novembra, Dolenjski list tiskati že v torek, torej en dan prej kot običajno. UREDNIŠTVO DL

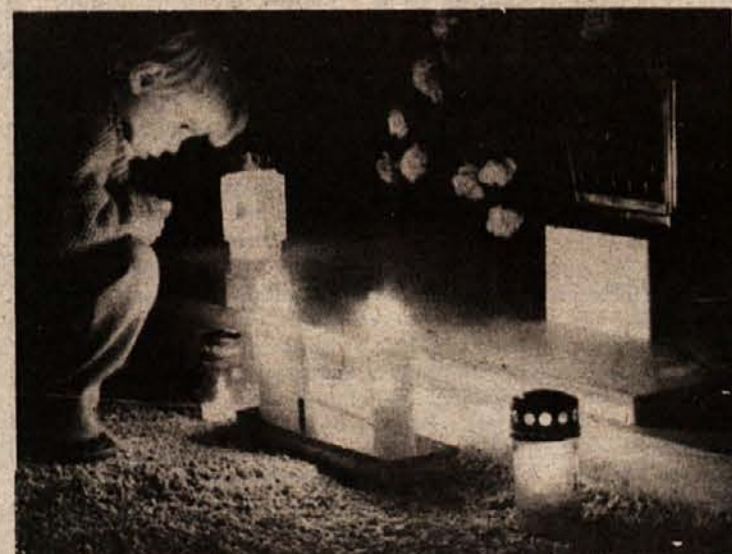
Šentjanž slavil

Odkrili spominsko ploščo

Krajevna skupnost Šentjanž je v nedeljo nadvse slovesno slavila krajevni praznik v spomin na poslednji boj herojev Milana Majcna in Jančija Mevžja. Pred preurejenim poslopjem krajevnega urada se je zbrala skoraj tisočgla množica, med njimi tudi za poln avtobus gostov iz prijateljske krajevne skupnosti Poljane pri Ljubljani.

Predsednika borčevskih organizacij obeh KS Bruno Thaler (Poljane) in Franc Podlogar (Šentjanž) sta odkrila lepo spominsko ploščo z izpisanimi imeni 38 padlih borcev, 36 talcev in 10 ostalih žrtev fašističnega nasilja nad prebivalci teh krajev. Krajanom in gostom je spregovoril tudi predsednik občinske skupščine Janko Rebernik in pohvalil prizadevanja šentjanjske KS pri razvoju.

V kulturnem delu spreda je nastopila hrastniška rudarska godba, recitacije sta izvedli mladinski organizaciji Veliki Cirk in Šentjanž. Ganljiv je bil recital Šentjanjskih šolarjev. V soboto so Šentjanžani dobro izvedli občinski kros, kjer so domačini pobrali večino odličij. Na nedeljskem velenju vrvi pred zbrano množico gledalcev so Šentjanžani prepričljivo premagali kmeteljane in tako obranili čast svoje vasi.

VČERAJ OB GROBOVIH – Smo nenehna veriga od začetka do konca, menda segamo, mi, razumno človeštvo, v kati celo milijone od nas izumljenih let nazaj. V nenehnem utripu začetka in konca pa je pred nami vsaj en dan v letu sivečina kaplja. Spušča se kot solza do solza, voščena, plamenček zatrepetaja in manjši smo od zrnca. Napuh je en dan manjši od spomina.

TEMELJNI KAMEN V DOBOVI JE VZIDAN – Za OKP in krajanje pomeni to simbol industrializacije in hitrejšega razvoja. (Foto: J. T.)

Bagdad je postal osrednja točka zanimanja potem, ko so se tu zbrali zunanji ministri arabskih držav, da bi pripravili dnevni red za konferenco predsednikov držav ali vlad tistih arabskih držav, ki odklanjajo sporazum v Camp Davidu.

sedniku Carterju, da ga vabi na skorajšnji podpis mirovnega sporazuma med Izraelom in Egiptom.

SALT 2

Pogovori o omejevanju strateškega oboroževanja so napredovali do točke, ko bi lahko pravzaprav že podpisali nov sporazum med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami Amerike, menijo opazovalci.

Toda vprašanje je, če se bo to zgodilo v naslednjih nekaj tednih, zakaj čeprav ni več vsebinskih zadržkov glede teksta sporazuma, pa se zdi, da je odločilna za zavlačevanje odsotnost politične volje. Obisk ameriškega zunanjega ministra Vancea v Moskvi je minil brez spektakularnih razburjanj ali dosežkov. Ameriški predsednik Jimmy Carter še vedno občuti ugodne posledice Camp Davida in ima sedaj nekaj lažje stališče tudi glede nasprotnikov podpisa sporazuma SALT 2. Vendar se zdi, da bo podpis odločil za nekaj časa in to predvsem iz notranjepolitičnih razlogov.

UGODNE OCENE

Britanski časopisi so zelo ugodno ocenili nedavno končani obisk princa Charlesa v Jugoslaviji. Ob tem, ko poudarjajo, da se je britanski prestolonaslednik dolgo in prisrčno pogovarjal s predsednikom Titom in da je bil ves obisk nadaljevanje tradicionalnega medvojnega zavezništva proti skupnemu sovražniku.

Prav tako so časopisi poudarili, da je bil obisk priložnost za potrditev britanske podpore jugoslovanski neodvisnosti ter dokaz dobrih odnosov med dvema državama, ki sodelujeta na številnih področjih.

JANEZ ČUČEK

Bagdadska konferenca

ference udeležil tudi Egipt, ki je sicer dal vedeti, da bi bil pripravljen to storiti, ven dar le pod pogojem, če se konferenca ne bi spremenila v sodno dvorano zoper Egipt.

Posobnost, ki je pritegnila pozornost opazovalcev, je dejstvo, da v Bagdadu niso za zdaj izrekli nič naravnost obtožujočega na rovaš egiptovskega predsednika, marveč se z golj trudijo, da bi s priložnostnimi parolami po mestnih ulicah (ki jih lepšajo za udeležence konference) poudarili pozitivna arabska stališča. Parole „Palestina je arabska“ in podobne ne omenjajo Sadata, pač pa dajo vedeti, kakšna so stališča gostiteljev konference.

Medtem pa se še niso polegli številni različni komentari ob novici, da je odbor za dodelitev Nobelove nagrade sklenil letošnje najvišje mednarodno priznanje podeliti egiptovskemu predsedniku Sadatu in izraelskemu premierju Beginu.

Med tistimi, ki menijo, da je ta nagrada sporna, so predvsem tisti, ki trdijo, da miru na Bližnjem vzhodu še ni in da je torej nagrada preuranjena in nima prave osnove.

Begin in Sadat sta si telefonično čestitala ob novici, da sta dobila nagrado, Sadat pa je dejal amerišskemu pred-

NEMIRNI TEHERAN — Iran se nikakor ne more umiriti, saj tiskovne agencije kar naprej poročajo o nemirih in neredih, ki izbruhnjejo zdaj v enem in zdaj v drugem mestu. Vojska je po vseh znamenjih sodeč še vedno zvesta šahu, toda zato so proti njemu verski poglavarji, študentje in del delavstva — pa se morajo oblasti zatekati k izrednim varnostnim ukrepom, da preprečujejo nemire. Na sliki: oklepniki in tovmjaki z vojaštvom v središču Teherana. (Telefoto: UPI)

Kot vest delavskega razreda

Sporočilo pravkar končanega IX. kongresa Zveze sindikatov Slovenije v Mariboru

Deveti kongres Zveze sindikatov Slovenije ne le zaokroža letošnjo kongresno aktivnost v naši republici, ampak tudi sporoča, da se bo delavski razred še močneje in celoviteje vključil v vse tokove samoupravnih odnosov in graditve političnega sistema socialistične demokracije. To zagotavljajo gradiva in sklepi, ki jih je kongres obravnaval in sprejel. To pa je zelo pomembno. Toliko bolj, ker smo na pragu aktivnosti, ki bo od nas še več in še bolj kakor doslej zahtevala, da ustvarjamo razmere, na podlagi katerih bodo delavci in delovni ljudje prevzemali v svoje roke vse tokove družbeno-ekonomskih odnosov. To je velika naloga, ki jo v tem trenutku in tudi za naprej prevzema delavski razred.

Zveza sindikatov je v tem okviru aktiven dejavnik, na katerega pada veliko breme dela in obveznosti. Tega se v celoti zaveda, morda celo bolj in celoviteje kot kadarkoli doslej. Zato so bile predkongresne priprave, ki so stekle takoj po VIII. kongresu ZKS, naravnane tako, da bi organizacijsko, kadrovsko, programsko in sploh usposobili sindikat, da bi se lahko učinkovito spoprijel z nalogami na tem področju. Zato smemo tudi po kongresu pričakovati aktivnost,

tev za delovanje sindikata v krajevni skupnosti. Dosedanja praksa je pokazala, da je tu delovanje sindikata zelo potrebno. Tu je vsaj po naši presoji tudi edini „ventil“, prek katerega stopa delavski razred na prizorišče družbenih in ekonomskih odnosov v krajevni skupnosti, kjer potekajo svojevrstni procesi, ki se nikakor ne morejo končati tako, kakor bi se morali, da bi bili v skladu z našimi hotejnimi in dogovori brez delavcev in delovnih ljudi. Zato je potrebno krepiti funkcijo sindikata v krajevni samoupravi.

Poleg tega menimo, da morajo sindikati, kakor je podčrtal tudi njihov kongres, posvetiti kar največjo skrb delitvi in nagrajevanju po rezultatih dela, problemom, ki izhajajo iz svobodne menjave dela, družbenemu planiranju idr. Sindikat je na vseh teh področjih objektivno v položaju, da deluje, daje pobude in pomaga uresničevati dogovore. Tega se morajo začeti zavedati tudi člani ZK, ki se morajo v prihodnje, kakor doslej, vključevati v te tokove, in to vedno in vselej kot enakopravni člani sindikalnega gibanja.

VLAJKO KRIVOKAPIČ

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Tudi v sindikatih je potrebno zaostri idejnopolitično diferenciacijo glede odnosa posameznikov do samoupravljanja in odločne nastopati proti nosilcem tehnobirokratskih in drugih protisamoupravnih teženj. Očitno je namreč, da se tiste družbene sestave, ki so dolgo upravljale v imenu delavcev, le s težavo privajajo na upravljanje delavcev samih. Zato si tudi uresničevanje revolucionarnega gesla „Delu čast in oblast“ zamišljajo nekako takole: „čast — to že, to, oblast pa le počasi.“ Kot da sta čast in oblast dela dve ločeni sestavini delavčevega položaja.

Čast in oblast

To je le eden izmed poudarkov referata, ki ga je prebral Vinko Hafner na pravkar končanem 9. kongresu Zveze sindikatov Slovenije.

Kongres je potekal v Mariboru v izjemno delovnem vzdušju. Za predsednika ZSS je bil izvoljen Vinko Hafner, za podpredsednika Miran Potrč, za sekretarja sekretariata pa Ivan Godec.

Na kongresu je povzel besedo tudi predsednik CK ZKS France Popit in se zavzel predvsem za mobilizacijo vseh sil pri zviševanju storilnosti našega dela.

„DUHOVIČENJE“

„Dolgočasnost“ togih, neživiljenjskih upravnoadministrativnih postopkov se nam je pričela že resno opletati pod nogami: objektivno upočasnjuje korak za nageljšje spreminjanje družbenih razmerij v prid delovnega človeka.

Vse družbenopolitične organizacije so napovedale oster spopad z birokratsko brezdušnostjo. Pri tem ne gre več za načelno opredelitev birokratove vloge, ko postavlja svoj interes nad občega. Slednje že dolgo časa vemo. Gre za to, da poprimemo za roge, javno, vse tiste primere, ki izstopajo in jih ni malo, vsi pa težijo k temu, da bi preoblikovali človeka v čisto drobceno figuro.

rico, globoko klanjajočo se pred uradniško miselnostjo ter samovoljo.

Ko smo na straneh našega časnika ob neki priliki zapisali, da je uradniški duh botroval krivici, povzročeni delavcu, so nam prizadeti odvrnili, polni puhle ošabnosti, da bi mi, novinarji, že morali vedeti, da smo pri nas uradnike že zdavnaj ukiniteli. Torej jih je motil izraz o vsebini uradnikovanja pa niso rekli ne bev, ne mev.

Na vprašanje, zakaj se že mesece vleče razrešitev prošnje borca, za dodelitev upravičene socialne pomoči, je priletel tipičen odgovor, da je referent, zadolžen za to zadevo, že dolgo odsoten z dela...

Takšnilne zopni primeri uradniškega „duhovičenja“ se posebej močno izostrijo, ko gre za ljudi, začasno zaposlene na tujem.

Obljubijo zdomcu, da si bo lahko postavil večji gostinski objekt, zdomec pride, nakar mu odgovorni referenti povedo, da takšnega objekta pri njih ne potrebujejo.

Zdomcu zagotovijo, da bo lahko odprl v občini avtopralnico, in ko jo uvozi, mu pravijo, da je v njihovi občini ne potrebujejo...

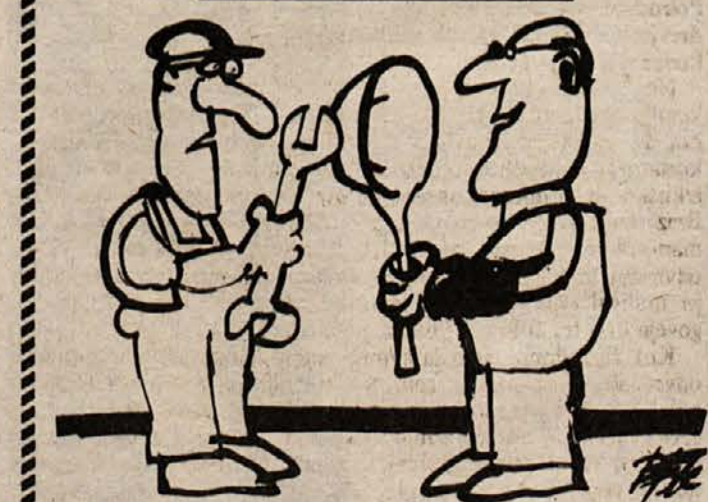
Na vse te — in številne druge — primere so opozorili na sestanku, ki sta ga organizirali „zdomska“ in informativna komisija pri predsedstvu CK ZKS. Posebej močno jih je izpostavil kritiki sekretar predsedstva CK ZKS Franc Šetinc. Pri uspešnem, učinkovitem razreševanju vseh teh primerov pa se začena tudi solidna informacija, namenjena ljudem, zaposlenim na tujem. In prav zato je potrebno toliko odločneje nasprotovati ozkosti pri reševanju vseh vitalnih problemov zdomcev. Informacija o življenju doma bo učinkovita namreč le pod pogojem, če bo slonela na solidnih podlagah, na praktični pripravljenosti, da se preide od besed k dejanjem. V tem procesu pa bo potrebno včasih tudi z avtoriteto, argumenti in ugledom družbenopolitičnih organizacij, posebej pa sindikatov ter Zveze komunistov, zlomiti pojave birokratske samovolje, ker so nevarni tako v odnosu do vračajočih se, kot tudi v odnosu do globalne, samoupravne družbene usmeritve Jugoslavije in Slovenije v njej.

MILAN MEDEN

(Iz zadnjega Pavlihe)

— Hitreje dihajte, saj vidite, koliko pacientov čaka zunaj!

SREDSTVA ZA DELITEV DOHODKA

NOVA KUHINJA ZA BOLNIKE — Konec novembra bodo ob Šmihelski cesti odprli novo poslopje kuhinje in kotlarne bolnišnic in Zdravstvenega centra Novo mesto. V novih prostorih, ki so veljali 32 milijonov / din, bodo pripravljali 1200 obrokov hrane na dan. (Foto: Janez Pavlin)

HEROJINJI V SPOMIN — Na rojstni hiši narodne heroinje Milke Šobar-Nataše so v petek na Gornjih Lazah odkrili spominsko ploščo. O liku junaške borbe je govoril Radko Polič, krajski kulturni program pa so pripravili učenci semiške in novomeške OS, ki nosi ime po Šobrovi. (Foto: D. R.)

V SPOMIN HEROJU — Podpredsednik republiške skupščine Ludvik Golob je v soboto v Vavpči vasi pri Semiču odkril ploščo na rojstni hiši narodnega heroja Jožeta Mihelčiča, predvojnega komuniste in člana CK KPS, ki so ga Italijani ustrelili 1941 v Ljubljani. (Poročilo je na 1. strani)

ČESTITKE ŠOLARJEM V ARTIČAH — Na sobotni otvoritvi novih šolskih prostorov so tri domačinke — Podbojeva, Godlerjeva in Žnidaršičeva mama, zaželele učencem marljivo delo v lepih, novih učilnicah. Same so obiskovale šolo, še preden so 1903. leta zgradili sedanjo „staro“ šolo. (Foto: M. Z.)

Krško: preiščljeno z zemljo

Dolgoročna razmejitev prostora nujno potrebna za smotrnejši razvoj občine

Odgovornost za prostorsko planiranje, za smotrno gospodarjenje s prostorom, so v krški občini v skladu z resolucijo osmega kongresa ZKS sprejeli vsi družbeni dejavniki. Oktober je bil namenjen javni razpravi za oblikovanje in izvajanje prostorske politike v občini.

V razpravo so se vključili zaposleni v delovnih organizacijah ter občani v krajevnih in drugih samoupravnih interesnih skupnostih. Enotni so si bili v tem, da o izrabi prostora ne sme več odločati stihija. Hiter razvoj zadnjih let je že tako ali tako mnogokrat neracionalno posegel v prostor in prinesel s seboj negativne posledice.

V gospodarjenju s prostorom mora priti do veljave neposreden vpliv širokega kroga občanov, od odločitev pa naj pripeljejo samoupravne delegatske poti. Policentrični razvoj je glavno izhodišče za planiranje in uresničevanje prostorske politike v občini, pri načrtovanju pa bodo upoštevali dolgoročne cilje družbenega razvoja, upoštevajoč razvoj posameznih dejavnosti v skladu s prirodnimi danostmi in splošno razvojno politiko. To med drugim pomeni zaščito kmetijskih zem-

ljišč in zaustavljanje izseljevanja ljudi iz višinskih predelov, z Gorjancev in Bohorja. Taka usmeritev prostorskega razvoja je nujna tudi za krepitev obrambne sposobnosti.

V mestih in industrijskih središčih občine bodo dajali prednost etažni stanovanjski gradnji, hkrati pa bodo v naseljih načrtno zapolnjevali vse prazne prostore. Najboljše kmetijske površine bodo zaščitili in rezervirali za intenzivno pridelovanje živeža, kjer pa površine za to niso primerne in tudi ne zaokrožene, jih bodo uporabili za druge namene. Gospodarstvo se bo usmerilo na nadaljnji razvoj tehnologije, na večje oplemenitenje izdelkov, kar zahteva večji delež znanja in izboljševanje kvalifikacijskega sestava zaposlenih.

J. TEPPEY

Uspeh Agroservisa

V Brežicah so zgradili 1700 kvadratnih metrov novih delavnic

Otvoritev novih delavniških prostorov v brežiškem Agroservisu je prinesla zaposlenim veliko zadovoljstva. Poslej bodo delali v sodobnejših delavnicah, v katerih bodo lahko povečali obseg dosedanjih storitev. Sodobno opremljeni prostori so obenem zagotovilo večje socialne varnosti, zagotovilo boljše prihodnosti za celoten kolektiv.

Agroservis je toz d ljubljanske Agrotehniko. V njegovih delavnicah opravljajo remontna popravila težkih tovornih vozil, avtobusov in kmetijske mehanizacije. Delovni obseg nameravajo v prihodnje povečati še za 50 odstotkov.

V brežiških delavnicah popravljajo vse domače in skoraj vse uvožene kmetijske stroje, zlasti traktorje. Ker je Agrotehniko generalna zastopnica kanadske tvrdke Timber-

jack za Jugoslavijo, njen tozd Agroservis sprejema v popravilo tudi gozdne nakladalce lesa. Razen tega opravlja generalna popravila z zamenjalnim sistemom motorjev s tovarniško garancijo za Tovarno avtomobilov TAM v Mariboru. Od osebnih avtomobilov je brežiški tozd Agrotehniko prevzel celoten program TAS oz. Volkswagen-Audi program. Za naročila in za delo kolektiv potemtakem ne bo v skrbeh, dober glas pa si že zdaj širi z brezhibno opravljenim delom.

Izgradnja delavnic s skupno površino 1700 kvadratnih metrov je del sanacijskega programa. Zanje bodo odšteli 17 milijonov dinarjev. Povečan delovni prostor omogoča tudi postopno zaposlovanje novih delavcev. Trenutno šteje kolektiv 80 ljudi. Število zaposlenih bodo povečali na 130, tako da jih bo 100 delalo v neposredni proizvodnji.

J. T.

VSEM UČENCEM TAKO ŠOLO!

Učenci mokronoške šole smo veseli in zadovoljni, ker imamo novo šolo in telovadnico. Nihče od nas si ne želi v staro stavbo, niti v spominu se ne vračamo tja. Želimo, da bi vsi učenci trebanjske občine imeli tako lepo šolo.

SIMONA BOŠTNAR

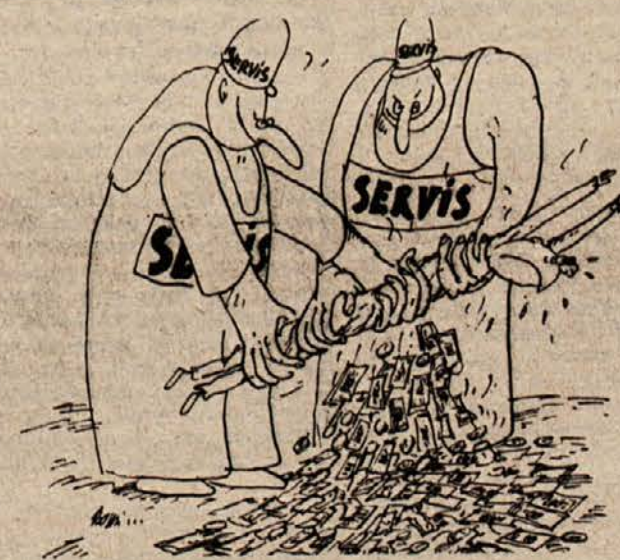
Naš kraj je dobil lepo novo šolo, novi sta tudi šola na Jelševcu in na Trebelnem. Hvalni smo občanom trebanjske občine, ker so s svojimi prispevki pripomogli k temu. Zdj se ponovno odločamo za samoprispevek. Starši, s svojim DA potrdite, da želite vsem otrokom lepo bodočnost!

MOJCA VOVK

Kar stresse me, ko se spomnim stare, mrzle šolske stavbe. Temni hodniki, stebri v razredu, ura telesne vzgoje prava muka! Zdj smo v novi šoli s svetlimi učilnicami, s telovadnico, jedilnico... To je šola, kjer se z veseljem učimo in delamo. Ker vemo, da take šole nimajo vsi učenci v naši občini, želimo, da bi z glasovanjem za samoprispevek starši omogočili lepše čase vsem učencem.

KARLI HOČEVAR (Vse iz OŠ Mokronog)

B. ZUPANČIČ: OŽEMANJE

KO SMRT KOSI S TRAKTORJEM

Kmetje umirajo pod traktorji. Koliko takih vesti smo že objavili, odkar so podedelje preplavili kmetijski stroji, predvsem traktorji, ki so kmetovalcu dobri pomočniki, pa slabi gospodarji, če jim uidejo z uzde. V avtomobilu se bo treba, ko, predvideva zakon, obvezno pripenjati z varnostnim pasom, nobenega pravega odziva pa ne doživlja umestni predlog, naj bi s predpisom obvezno uvedli uporabo traktorskih varnostnih kabin oziroma jeklenih okvirov, ki lahko preprečijo marsikatero smrt, četudi se nesreče s traktorji pogosteje končajo s smrtno kot nesreče z drugimi prometnimi vozili. Kot da bi bilo traktorstvo ali kmetovo življenje manj vredno!

Sejmišča

NOVO MESTO: ponedeljkov sem je bil dokaj skromno založen, saj so rejci pripeljali v prodajo le 241 prašičev, od tega 12 starih nad tri mesece. Prodali so jih 201; pujski so bili po 600 do 840 din.

BREŽICE: sejmišče spet postaja živahno kot nekaj. Tokrat je bilo naprodaj 530 prašičev, med njimi le 16 starih od 3 do pet mesecev. Kupčija je lepo cvetela, saj je lastnika menjalo 447 živali; pujski so bili po 30 do 31 din, starejši prašiči pa po 22 do 23 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Zagrenjen prepovedan sad

Lovci in kmetje običajno ne kadijo pipe miru, po indijansko bi prej rekli, da je med njimi često izkopena bojna sekira. Res je in bo težko — kljub zakonu — usklajevati tisto, kar je enemu v škodo, drugemu pa v korist. Kaj naj naredi, denimo, sadjar, če v odročnem sadovanjaku šele čez čas z grozo ugotovi, da so mu divji zajci ostrgali lubje na mladem sadnem drevju ali če so jeleni brusili rogovje ter po tem svojem lepoticenju zapustili razčesnjene-mlade drevesne krošnje?

Poti in sitnosti se bo obvaroval, komisij ne bo nadlegoval, njihovih razsodb ne spodbijal, vsega hudega se bo rešil, če bo poprej pomislil, da utegne postati sadovnjak pribežališče divjadi, ki je v stiski. Lubje in veje so njena zasilna hrana v huđi zimi. Pohod bi vsaj delno zadržale že veje, če bi jih narezal s sadnega drevja ter natrosil na rob sadovnjaka predvsem v tisti smeri, od koder si obeta invazijo.

Ne manjka tudi drugih preprostih pripomočkov, pa tudi kemija zna narediti sladko lubje zajcem in srnam tako priskutno, da ga dosledno črtajo z jedilnika. Ovijanje debel s slamo, koruznico, plastiko, pločevino ali cunjami je preprost preizkušen in učinkovit ukrep, ne gre pa brez precejšnjega dela. Brez muje se še čevljev ne obuje. Mazanje z apnom je več ali manj blažev žegen, mnogo bolj zaleže mešanica, ki pa je odvrtna že tistemu, ki jo pripravlja, kaj šele tistemu, ki naj bi jo malical. Gašeno apno je treba zmešati s kravjaki, dodati govejve krvi ter žolča in premaz je nared.

Kot že rečeno, ponuja kemija sodobnemu sadjarju sodobno odvrčalo — po sodobni ceni. Izbira lahko med več odvrčali ali repelenti, kot jim tudi pravimo, med deudocolom, siliacolom ali cervacolom. Z njimi premazana debela ali ogrodna veje dreves ostanejo vama pred navalom iz gozda. Čez vse pa je in ostane dobro nameščena žična pletena ograja, visoka vsaj poldrugi meter. Ograja zanesljivo zadrži divjad. Ima eno samo slabo lastnost, ki pa je lahko usodna: najdražji način zaščite je.

Inž. M. L.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Organizacije združenega dela, kmetje in drugi občani, ki se prijavljajo v register kot pridelovalci vina ali negovalci in polnčnici vina, morajo za to prijaviteljno dejavnost izpolnjevati pogoje glede prostorov in opreme ter strokovne usposobljenosti, ki so predpisani v pravilniku o načinu vodenja registra pridelovalcev grozdja in vina in o minimalnih pogojih za vpis v register.

Kako prodati vino

Še prej pridobiti pravico za prodajo lastnega pridelka grozdja in vina

Kmetje in drugi občani, ki pridelujejo vino do priprave vina za prodajo v odprtem stanju tj. neustekleničeno vino, morajo imeti:

1. prostor za predelavo grozdja, ki mora biti higiensko neoporečen. Za predelavo grozdja zagotovljeno stiskalnico in drozgarnik — robkalkin ter merilno napravo za ugotavljanje količine sladkorja v grozdu oziroma moštu.

Prostor za hrambo vinskega mošta in vina (v nadaljnem besedilu: klet), ki je ločen od drugih prostorov. V kleti se sme hraniti tudi druge proizvode iz grozdja in vina plemenite vinske trte, razen kisa in vinsko-sadne pljace. Klet mora biti zračna in čista. V ta namen mora imeti zagotovljeno neoporečno vodo.

Klet mora biti grajena ali opremljena z napravami tako, da je v času negovanja vina temperatura v njej čimbolj enakomerna in ustrežna glede na vrsto vina.

2. ustrezno posodo in vrelne vehe za nego mošta in vina ter donegovanja vina. Oprema mora biti takšna, da njena uporaba pri predelavi, negi in v prometu vina ne vpliva na zmanjšanje kakovosti vina, zato ne sme imeti železnih, bakrenih, aluminijastih legur, ki jih najeda kislina, polivinilkloridnih mrež, ki jih topi alkohol ali kislina, slabo položenih glinastih ali porcelanastih posod, barvil in premazov, ki niso testirani za vino.

Posoda v kleti mora biti higiensko neoporečna in iz ustreznega materiala, vidno in trajno označena z zaporednimi števkami in s prostomino:

3. najmanj tri leta delovnih izkušenj v pridelovanju vina.

Navedeni pogoji veljajo tudi za tiste, ki pridelujejo grozde v grozdni mošt ali v vinski mošt za prodajo — promet.

Kmetje in drugi občani, ki vino tudi ustekleničijo za prod-

jo, pa morajo izpolnjevati poleg pogojev, ki so navedeni 1. in 2. točki tega sestavka, to je pogoje glede prostora in opreme, ki so predpisani za pridelovalce, ki pridelujejo neustekleničeno vino, še naslednje:

1. imeti morajo prostor, kjer vino ustekleničijo. To je lahko klet ali poseben prostor, če je prilagojen zahtevam higiencnega ustekleničenja. Klet oziroma poseben prostor mora biti opremljen s tekočo vodo in odtokom vode. Tla morajo biti iz materiala, ki se da mokro čistiti;

2. glede na tehnološki postopek ustekleničenja morajo zagotoviti najnujnejšo opremo: črpalko, filter, polnilec (če filter nima nastavka za polnjenje), mašilec, posodo za pranje, izpiranje in razkuževanje steklenic;

3. imeti morajo najmanj končano nižjo kmetijsko šolo, ki ima v učnem programu predmet vinarstvo (kletarstvo) in 2 leti izkušenj v pridelovanju in negovanju vina. Kdor nima navedene strokovne usposobljenosti, si lahko to usposobitev pridobi na tečaju s preskusom znanja na podlagi izobraževalnega programa pospeševalne službe, ki ga organizira Center za pospeševanje kmetijstva pri Zadružni zvezi Slovenije, in z delovnimi izkušnjami, kot je določeno v 3. točki prejšnjega odstavka.

V skladu z navedenimi predpisanimi minimalnimi pogoji se pridelovalci grozdja in vina v prigravitvi za vpis v register pridelovalcev grozdja in vina prijavljajo za naslednjo dejavnost: pridelovanje grozdja, predelava grozdja v vino, priprava vina za prodajo (promet), neustekleničeno vino, ustekleničenje vina.

inž. CILKA ANŽIČ,
republiški sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

TRIKRAT ZA POSKUŠNJO

Na željo Kmetijskega inštituta SR Slovenije so na Bizeljskem trgali po 300 kilogramov kraškega rizlinga, zametne črne in modre frankinje v treh časovnih presledkih; prvič teden dni pred trgatvijo, drugič v času bratve in tretjič sedem dni po trgatvi.

Tako bodo dobili tri tipe vina iz različno zrelega grozdja. Inštitut jih bo analiziral in organoleptično ocenil. Z rezultati bodo seznanili Slovino tozd Brežice-Bizeljsko.

Zgrajeno z občanovim dinarjem

Za novomeški občinski praznik sta bila odprta dva najsodobnejše zgrajena objekta. Podeljena so bila tudi vsakoletna priznanja in nagrade občine

28. oktobra so v Šmihelu pri Novem mestu odprli prve tri sodobne objekte na kompleksu, rezerviranim za vzgojnoizobraževalne ustanove. Posebna šola in dijaški internat, ki sta se iz zelo slabih razmer selila v najsodobnejše okolje, sta velika pridobitev za vso Dolenjsko. Oba objekta sta z opremo vred veljala 140 milijonov dinarjev, finančna osnova pa je bila dana s samoprispevkom krajanov in delovnih organizacij.

Ob otvoritvi posebne šole so bili številni gostje dvakrat presenečeni. Prvič ob izvrstnem in edinem govoru Milene Sitar, učence te šole, drugič pa ob ogledu stavbe, ki je zares lepa in funkcionalna. Kot je omenila govnica, je napaka edino le v tem, ker šola ni dobila tudi internata, pa so iz nekaterih učilnic naredili sicer lepe spalnice, v katerih je stara oprema. Manjka tudi nekaj umivalnic. Za vse to bo spet poskrbel kolektiv tovarne Krka, pokrovitelj šole, ki je tudi doslej že izdatno pomagal pri raznih akcijah.

Tudi slavnostna seja novomeške občinske skupščine v počastitev občinskega praznika, 29. oktobra, je bila v prostorih posebne šole, in sicer v novi telovadnici. Na seji, ki so se je udeležili tudi nekateri narodni heroji, prvoborci, španski borci ter predstavniki zveznih in republikanih organov, so bili tudi delegaciji pobratenih občin Bihać in Leskovec ter sodednjih občin, odposlanci Kočevskega zbora iz novomeškega področja in drugi, je predsednik Marijan Simič posebej pozdravil častnega občana Franca Leskoška-Luko.

V govoru je predsednik občinske skupščine obudil spomin na dogodke pred 37 leti, ko je bila na Brezovi rebrni ustanovljena Novomeška četa in na prehojeno pot občine vse do danes, ko je uvrščena med najhitreje se razvijajoče sredine v vsej državi. Na slavnostni seji sta bila letos za častna občana proglašena Viktor Avbelj-Rudi in Niko Šilih; plaketo Novega mesta sta dobila Mara Rupena-Osolnikova in Gozdno gospodarstvo. Dobitnika letošnje Trdinove nagrade sta Dragica Mlakar iz Žužemberka in Veljko Troha, ki je letos odšel v Ljubljano, medtem ko je bilo podeljenih še deset nagrad občine Novo mesto. Dobitniki nagrad so: Avgust Avbar, Danilo Kovačič, Rudi Pintar, Franc Kim, Stefan Poredoš, dr. Erna Primožič, Martina Petrič, Jože Suhadolnik, Erno Šali in Sergej Thorževskij.

Gostje so zatem prisostvovali še otvoritvi dijaškega doma Majde Šilc, kjer je bil slavnostni govornik Emil Rojc, izvršni sekretar predsedstva CK ZKS. Poudaril je pomembnost obeh novih objektov, odprtih za letošnji občinski praznik, ki ju je šteti kot zmago družbenega dela. Dejal je, da od mladih pričakujemo zavzetost pri učenju in delu v novih pogojih, da pa vzgoja za samoupravljanje ostane temelj domske vzgoje. V imenu mladega rodu se je zahvalila Brigita Sutar, učenka Posebne šole, nato pa je Avgust Avbar, predsednik gradbenega odbora za izgradnjo šol pri novomeškem izvršnem svetu, navedel nekaj podatkov o novih stavbah. Dijaški dom Majde Šilc ima blizu 8500 m² površine s 160 sobami, v katerih so po tri ležišča. V domu je 12 sob za upravo, imajo lepo urejeno jedilnico, salon, sodobno kuhinjo, večnamenski prostor in 11 sob za interesne dejavnosti.

HEROJ ČESTITA HEROJU — Na slavnostni seji novomeške občinske skupščine sta bila za častna občana proglašena Viktor Avbelj-Rudi in Niko Šilih, na posnetku pa je videti, kako narodni heroj Franc Leskošek-Luka čestita narodnemu heroju Avblju. (Foto: R. Bačer)

Že prihodnje leto usmerjena šola

Ni pa še dokončno znano, kakšne smeri bodo izobraževali v Kočevju

Te dni se bo v Kočevju začela gradnja centra za usmerjeno izobraževanje. Ta šola bo stala med NAMO in osnovno šolo oz. bazenom. V njej bo prostora za 700 do 750 učencev. Po ponudbi bo gradnja končana do konca julija prihodnje leto, tako da bo v njej z začetkom novega šolskega leta tudi že pouk. Prilicje centra za usmerjeno izobraževanje bo zidano, nadstropje pa montažno. Stavba bo veljala okoli 24,6 milijonov din. Za njeno gradnjo se je iz samo-

prispevka občanov zbralo od 1. julija 1976 do 16. avgusta letos 8.922.000 din, samoprispevek pa je uveden do sredine leta 1981.

Za gradnjo bo prispevala 7.380.000 din tudi Izobraževalna skupnost Slovenije kot svojo soudeležbo k posojilu. Tega de-

narja skupnosti ne bo treba vračati.

V tej gradbeni ceni je računana le šola, ne pa nekateri drugi potrebni prostori. Tako bosta na primer šolska kuhinja in kurilnica za centralno ogrevanje za ta center pri osnovni šoli. Zato bo treba iz samoprispevka sofinancirati tudi razširitev teh dveh objektov pri osnovni šoli.

Še vedno pa ni povsem določeno, kakšne smeri srednjih šol bodo v Kočevju.

OPRAVIČILO ZA ZAMUDO

Uredništvo Dolenjskega lista je bilo spet brez moči in se lahko le vljudno opravičuje svojim naročnikom in bralcem. Večina jih je namreč spet sprejela 43. številko časnika z enodnevno zamudo — po krivdi tiskarne Ljudske pravice. V torko popoldne, ko tiskajo Dolenjski list, se je za več ur pokvaril rotacijski tiskarski stroj, tako da lista ni bilo več mogoče v teku noči dostaviti do večine pošt. Za vnovično zamudo se še enkrat — čeprav nekrivi — opravičuje-mo.

RIA BAČER

Z VAJO DO IZKUŠENJ — V tednu počame vamaši so bili gasilci v brežiški občini izredno aktivni. Z veliko skrbjo so se posvetili tudi naraščanju in preventivni vzgoji šolske mladine nasploh. Posnetek prikazuje praktične vaje pionirjev. (Foto: Teppy)

KONGRES S POSLUHOM ZA DELAVCA

Minuli četrtek se je v Mariboru uspešno končal 9. kongres slovenskih sindikatov. Štajerska metropola je praznično pričakala 448 delegatov in 185 gostov, delavski Maribor je živel dobesedno s kongresom organizacije, ki šteje nad 700.000 članov. Za delegate je bila tolikšna pozornost mesta ob Dravi nadvse prijetno presenečenje. Še največji pikolovci ne bi mogli najti napak v organizaciji — niti v parkiranju. Obilo je bilo kulturnih prireditev. Kongres se je v sredo začel do sekunde natančno. Zgomaj slika: delegati sevniškega združenega dela po plenarnem zasedanju, ko so udeležence pred dvorano zagnili tisoči mariborskih delavcev, vojakov in mladine. Kot bi se tega veselilo še sonce, je vsemu naklonilo tople vize (druga slika). Pozdrave številnih tujih delegacij in svojega članstva je prenesel kongresu burno pozdravljen predstavnik delavskih komisij španske Katalonije Jose Maria Rodriguez Rozira. Njihov sindikat je iz ilegale šele leto dni, po zlomu Francovega fašizma. (Na tretji sliki se pozdravlja s predsednikom prvega plenarnega zasedanja kongresa, orodjarjem iz mariborskega TAMA Aleksandrom Pipanom. Ob njem je novi predsednik slovenskih sindikatov Vinko Hafner). Kongres je prizadevno spremljala dobra stotnja „sedme sile“ (slika spodaj). Mariborski poštari so dali novinarjem v pomoč dvojno prvakinjo države in dvojno republiško prvakinjo v tipkanju na teleprinter Jerico Strnišo. Samo v prvem kongresnem dopolnivu je prispelo v sekretariat kongresa 300 pozdravnih telegramov. Komentar z IX. kongresa Zveze sindikatov Slovenije objavljamo na 2. strani. (Foto: Alfred Železnik)

Pomnik...

(Nadaljevanje s 1. str.)

veliko pripomogel, da je bila magistrala zgrajena.

Po belokranjski navadi se je slavje končalo ob odjokih in jagenjčkih ter pristnem vinu, k sreči pa je bilo tudi vreme organizatorjem prireditve naklonjeno.

Toplo poznojesensko sonce je marsikoga vse popoldne zadržalo na trati med gorcami, ki so se bleščale v rumenordečih odtentkih jesenskega listja.

RIA BAČER

Delegatski „DA“ za samoprispevek

Vsi trije zbori občinske skupščine v Trebnjem podprli akcijo — Glasovanje decembra

Osrednja tema skupnega zasedanja vseh treh zborov občinske skupščine minuli petek v Trebnjem je bil sprejem programa predvidenih gradenj novih šol in komunalnih objektov za naslednjih pet let in sklep o razpisu referendumu.

Komisija za pripravo programa samoprispevka je pripravila skoraj osem strani raznih pripomb iz javne razprave. Nekaj jih je bilo izrečenih tudi še na seji. Tako se mokronožski delegati niso strinjali z navedbo v gradivu, češ da njihova nova šola ustreza pogojem celodnevne osnovne šole, saj niso urejena niti igrišča, manjkajo pa tudi štiri učilnice. Tudi šentrupeški delegati so se zavzeli za to, da se pri navedbi gradenj šol izpustijo vrtilni števnik. Šentrupeški delegati so med drugim odbili zagotovilo, da se bo Marles lotil objavljenih gradnje telovadnice, brž ko se bodo poslovili od Velikega Gabra. Po izjavi Petra Podobnika, ravnatelja osnovne šole Veliki Gaber, bodo marlesovci začeli v Šentrupertu že ta teden.

Velikanske težave trebanjske osnovne šole je pred sprejetjem programa poudarila tudi delegatka te šole. Znano je namreč, da ima ravno ta šola največ otrok, razen tega je pred durmi še usmerjeno izobraževanje, trenutno pa ni najmanjšega kotička zanj.

Po sprejetem programu in sklepu za razpis samoprispevka naj bi torej v nerazviti trebanjski občini plačevali samoprispevek za te namene še pet let. V Mokronogu bodo verjetno dodali še svoj krajevni samoprispevek. Po izjavi sekretarja občinskega komiteja ZK Janeza Zajca kaže tudi

denih petih letih odpravili najhujšo prostorsko stisko v šolstvu. Po sklepu o razpisu samoprispevka bodo v združenem delu glasovali 7., po krajevnih skupnostih pa v nedeljo, 10. decembra.

ALFRED ŽELEZNIK

AMD v novih prostorih

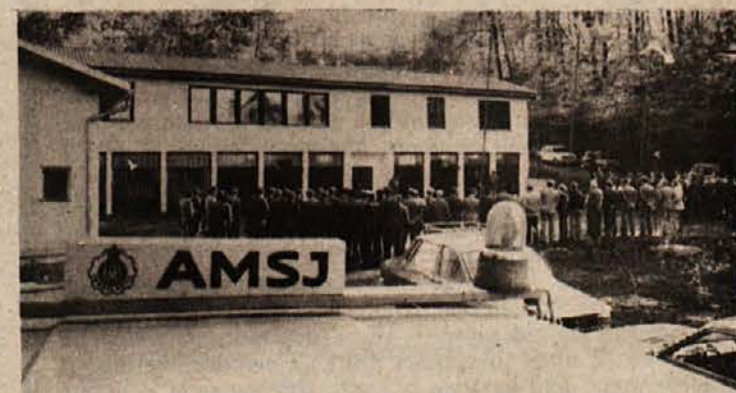
Poligon in kabinetna učilnica za vzgojo voznikov

Ob Ljubljanski cesti v Novem mestu so v petek, 27. oktobra, v počastitev občinskega praznika odprli nove prostore Avtomoto društva Novo mesto.

Objekt, ki je veljal 4 milijone din in je zanj več kot polovico sredstev prispevalo društvo, je namenjen vzgoji novih voznikov motornih vozil. Potreba po gradnji društvenih prostorov, skupaj z poligonom za prve vožnje, je bila nujna, saj število kandidatov za voznike iz leta v leto narašča. Leta 1976 se je v društvu pripravilo za izpite in jih opravilo 185 kandidatov, leta 1977 že 892, v letošnjem letu pa je do oktobra meseca opravilo izpit za voznika 974 oseb. V društvu dela 30 inštruktorjev na 22 vozilih. Po številu članstva je med prvimi v Sloveniji, saj je vanj vključenih prek 3000 voznikov.

V novih društvenih prostorih je učilnica s kabinetom za poučevanje kandidatov za voznike, pisarne in garaže. Poligon, ki ga bodo uredili v

naslednjih mesecih, pa bo opremljen z vso potrebno cestno signalizacijo. Ob otvoritvi je predstavnik AMZS izročil AMD Novo mesto priznanje za zasluge in napredek organizacije. J. P.

NOVI PROSTORI — Z izgradnjo novih prostorov AMD Novo mesto bodo marsikateremu kandidatu za voznika prikrajšana pota, ki so jih morali opraviti prejšnji kandidati takrat, ko so imenovano društvo iskali po raznih krajih v mestu. (Foto: J. Pavlin)

TREBNJE: OBLJUBE ZA VODO

Predsednik občinskega izvršnega sveta Trebnje Avgust Gregorčič je delegatom občinske skupščine podal konec tedna obsežnejše pojasnilo o negotovi preskrbi s pitno vodo iz grosupeljsko-stiškega vodovoda. Več delegatov je opozarjalo, da se grosupeljsko komunalno podjetje obnaša precej neodgovorno. Pri sedanjih delih je treba vseeno upoštevati, da gre resnično za veliko delo, saj je naložba vredna okrog 40 milijonov dinarjev.

Če ne bo posebnih težav pri preizkusu novega cevovoda ipd., naj bi voda pritekala zanesljiveje v Trebnje in Suho krajino do konca tega meseca.

pisma in odmevi

Kaj škriplje v Kanižarici?

Odgovor kanižarskega delavca na članek v prejšnji številki našega lista

Kot članu kolektiva rudnika Kanižarica, kjer delam že več kot trideset let, so mi povojne razmere v rudniku dobro znane. Zato mislim, da bi se moral članek v prejšnji številki Dolenjskega lista namesto „V Kanižarici je zaškripalo“ glasiti „V OO ZK Kanižarica že daj časa škriplje.“

Velikokrat je pri nas res zaškripalo, saj smo prejeli tudi samo 60-odst. osebne dohodke. Najhuje je bilo 1976, ko je voda zalila jamo. In kar sedaj očita članek, je delno posledica neurjenih razmer v času sanacije. Če pa v osnovni organizaciji ZK ni tako, kot bi moralo biti, če so člani neenotni in nedisciplinirani, če se izogibajo svojih dolžnosti, zakaj je potrebno prikazovati v slabi luči celoten kolektiv?

Ali ne bi bilo bolj pravično, če bi novinar napisal, da delovni kolektiv rudnika dosega zadovoljive uspehe po tako hudi nesreči, ki ga je prizadela. Sanacija je ob pomoči celotne družbe uspešna. Usposabljanje jamskih prostorov je težko in nevarno, vendar delavci iz dneva v dan dosegajo boljše rezultate. Že septembra so nakopali 540 ton premoga na dan, toliko kot v najbolj ugodnih razmerah pred vdorom vode. In če sedaj kaj škriplje, potem to, da nam primanjkuje delavcev. To so težave, ki nas skrbijo in pestijo, na te nam pa še vi z nepravilno naslovljenimi članki prilivate olje na ogenj.

FRANC KLEVIŠAR

PRIPIS UREDNIŠTVA: V članku, ki je izzval Klevišarjev odgovor, je bilo jasno zapisano, da slabo delo osnovne organizacije ZK v Kanižarici in neodgovorno obnašanje nekaterih vodilnih delavcev do sedaj še ni kvarno vplivalo na poslovanje delovne organizacije, da pa bi se neurjenje razmere slej ko prej morale pokazati tudi v proizvodnji. O prizadevanjih kolektiva, poteku sanacije, delovnih uspešnih rudarjev pa je naš list sproti obveščal široko javnost. Vendar tudi „škripanja“ ne bomo zmolčevali, zlasti še, če so dimo, da lahko kvarno vpliva na nadaljnja prizadevanja celotnega kolektiva. Menimo, da tako poročanje ni prilivanje olja na ogenj, marveč opozarjanje, da to nekateri hoteli nehoti, že počenjajo.

SLAB ZGLED

Pionirska organizacija metliške osnovne šole je organizirala akcijo čiščenja mesta. S predsednikom krajevne skupnosti se je poprej dogovorila, da je pripravil obvestila in na vidna mesta so bili prilepljeni letaki, ki so vabili na akcijo tudi odrasle. Toda, žal, so mestne ulice čistili le pionirji in učitelji, saj sta se iz šestnajstih stanovanjskih blokov s približno 400 prebivalci akciji udeležila le dva odrasla meščana. Ali je to zgled mladini?

ODBOR PIONIRSKO ORGANIZACIJE

SKUPAJ ZA KOPALIŠČE — Starešine in vojniki enote Dragana Jotića so se odzvali pozivu mladinske organizacije iz Cerkelj ter s krampi in lopatami priskočili na pomoč pri urejanju kopališča na Krki. Kopališče bo služilo tudi kot varen pristop za gasilske sisteme do rečne vode. Pri gradnji so porabili 60 kubičnih metrov betona, 300 kg železa in „pridelali“ prenekateri žulj. (Foto: M. Staniša)

„Še en udarec sodelovanju“

Zakaj so v Jutranjki zmolčali nekatera dejstva?

Glavni direktor Industrije otroške konfekcije Jutranjka iz Sevnice Karl Vehovar v zadnji številki v odgovoru pod tem naslovom Dolenjskemu listu očita enostranost in nepravilno obveščanje v pisanju o izstopu Jutranjke iz partnerstva z Ljubljansko banko — temeljno banko za Posavje. Kdo piše enostransko, si poglejmo malo pobliže.

Kako je sploh bilo z medsebojnim sodelovanjem banke in Jutranjke, bi lahko najbolje povedala banka sama. Najmanj, kar lahko zapišem sam, je, da glede posojil Jutranjke v posavski banki direktor Vehovar ni natočil čistega vina ne bralcem niti delavcem. Nenavadno je, da, ko že navaja številke, „pozablja“ na kilavo doto, ki jo je Jutranjka prinesla v posavsko banko iz celjske banke! Ob prenosu kreditov po stanju 30. junija 1975 je Jutranjka prenesla na krško banko 3.040.154,25 dinarjev kredita za trajna obratna sredstva, ravno tako je ta „dota“ vsebovala nadaljnji paket kreditne pogodbe v višini 7.050.000,00 dinarjev, od katere je bila Jutranjka v Celju do dneva prenosa izkoristila le nekaj nad tri milijone dinarjev, razliko pa je nato dobila od posavske temeljne banke. Jutranjka je iz celjske banke (vsi podatki so iz računovodstva Ljubljanske banke — temeljne banke za Posavje v Krškem z dne 27. 10. 1978!) prenesla na krško še eno posojilo za osnovna sredstva v odplačilu v znesku nekaj nad 1,17 milijona dinarjev. Seštevek vse te „dote“ prenesenih posojil, ki jih je bila za Jutranjko prevzela nese posavska banka ob njenem prestopu iz Celja, je znašal nad 7,9 milijona dinarjev.

Ali je bilo to dosti ali ne, prepuščam sodbo bralcem.

Ob sedanjem slovesu je Jutranjka v Krškem „vrgla nazaj na mizo“ 22.676.119 dinarjev; razlika je nespora. Če je to malo glede na potencial hranilnih vlog delavcev Jutranjke ob izplačilu vsakomesečnih akontacij OD, je tudi odprto vprašanje. Vsekakor je hudo vprašljivo govoriti o „koristi“ banke in „škodi“ Jutranjke na drugi strani. Kako so bili s to spremembo zadovoljni delavci, ki v večini po vsej verjetnosti nimajo nič proti Ljubljanski banki, saj imajo tam prenekateri še naprej svoje hranilne knjižice, je njihova stvar. Jasno je samo to, da banka na takšno izplačevanje OD preko hranilnih knjižic

odobrava posojila le v nekem prečnem znesku.

Za neutemeljena ocenjujem namigovanja direktorja Vehovarja, češ da sugeriramo zapiranje trga. Nasprotno, poudarili smo politiko jugoslovskega odprtega trga ter svobodno pretok blaga in denarja! Za posavsko banko pa se je bila dogovorila ob njeni ustanovitvi tudi Jutranjka, in v tem je zdaj vsa njena nenačelnost!

ALFRED ŽELEZNIK BOŠTANJ 56

Le članarina ni humanost

Pojasnijo članice RK

Oseba, o kateri je govor v prispevku „Humanost pa taka!“ (Dol. list, št. 42), sem podpisana, prebivalca Črnomlja. Zadevo pojasnjujem tako:

Ko je prišla pobiralica članarine za RK, smo ravno pleskali stanovanje. Dela je bilo veliko in jasno je, da nisem mogla poiskati članske izkaznice, povrh vsega pa se je pobiralica obnašala še zelo netaktično. V Črnomlju sem malo časa, v Beogradu pa sem od malega pa tudi kot študentka in uslužbenka tvorno delovala pri Rdečem križu, bila pobudnik mnogih akcij, večkrat sem že dala kri, zato lahko rečem, da svoje humanosti ne dokazujem samo s plačilom desetaka za članarino.

Zanima me še, ali sem edina, ki v Črnomlju ni takoj plačala članarine, in če je več takih, zakaj tudi njih pobiralca ni dala v časopis?

KSENIJA BOHORČ, Črnomelj

KOČEVJE: POHVALA AMD

Kočevsko Avto-moto društvo je prejelo te dni pohvalo in priznanje za sodelovanje pri organizaciji avto-relija „Kočevje 78“, ki ga je v počastitev 35-letnice Kočevskega zborna organiziral Občinski svet zveze sindikatov Radovljica. Kočevci so pomagali pri tehnični organizaciji in kontroli v Kočevju. Tako je AMD Kočevje ponovno pokazalo, da še vedno uresničuje eno izmed svojih glavnih nalog društvenega dela, to je sodelovati z vsemi AMD v Sloveniji pa tudi z ostalimi društvi in organizacijami.

A. A.

SO PROMETNI ZNAKI DRAŽJI OD ŽIVLJENJA?

Ko prebiram časopise, vedno zasledim enako ugotovitev, da se veliko nesreč dogodi na prehodih za pešce in zaradi prevelike hitrosti. Zdi se mi, da pozabljamo, da so vsega tega dostikrat krivi slabo označeni in postavljeni prometni znaki. V Šentjerneju, na primer, ni začrtanih prehodov za pešce, ki bi morali biti vsaj pred osnovno šolo. Tudi prometni znaki so tako zastareli in slabo vidni, da jih ljudje, zlasti tujci, skorajda ne opazijo. Ne vem, čigava dolžnost je, da vse to izboljša, toda sprašujem se: ali je res potrebno toliko človeških žrtvi in materialne škode zaradi slabe prometne signalizacije?

JOŠKO ZAGORC Novo mesto

Presejana solidarnost

Na spisku ni več krške, metliške in novomeške izobraževalne skupnosti —

V Sloveniji je zadnja leta dobivalo 45 občin solidarnostni denar za osnovno izobraževanje. Letos je na spisku dopolnjevanih 37 občinskih izobraževalnih skupnosti, med njimi tudi vseh devet na našem območju. Mednje bo razdeljeno okoli 356 milijonov dinarjev.

Novi sistem solidarnosti, ki so ga pripravili za naslednji dve leti, bo število dopolnjevanih močno skrčilo. Izpadle naj bi krška, metliška in novomeška občina poleg še osmih, kjer družbeni proizvod na prebivalca presega 80 odstotkov povprečnega republiškega družbenega proizvoda na prebivalca. Skupaj s škofjeloško občino naj bi le-te združevalo za solidarnost nekaj manj kot 72 milijonov dinarjev.

Pravico do solidarnostnih sredstev naj bi poslej imele le še 23 občin, med katere naj bi razdelili prihodnje leto 292 milijonov dinarjev oziroma 10,71 odstotka skupne vrednosti zagotovljenega izobraževalnega programa za to leto.

Upanice na solidarnost bodo po novem sistemu razdeljene v tri skupine glede na lastno dohodkovno možnost. V prvi, ki jo tvorijo z zakonom priznane nerazvite občine in idrijska občina, bodo dobile vse 100-odstotno solidarnostno vsoto v skupnem znesku nekaj nad 188 milijonov dinarjev. Na našem območju sta v tem taboru črnomajska in trebanjska občina.

V drugi skupini je devet občin z nenazvitimi krajevnimi skupnostmi. Zanje je rečeno, da bodo morale same zbrati sredstva po prispevni stopnji in še 10 odstotkov sredstev za svoj zagotovljeni program. Iz solidarnosti bodo prejele razliko do polne vrednosti zagotovljenega programa. Za vse je predvideno okoli 99,5 milijona dinarjev.

Zadnje skupino tvorijo tri občine, med njimi je tudi ribniška, ki bodo morale same zagotoviti 25 od-

stotkov sredstev za lastni zagotovljeni program, razliko do polne vrednosti tega programa pa bodo dobile iz solidarnosti.

Novi solidarnostni sistem bodo preizkusili leta 1979.

Kaj pa rojaki?

17. oktobra je galerija na sevniskem gradu prvič v tej sezoni odprla vrata. Grajske sobane so bile skoraj premajhne za predstavitev obsežnega gradiva ljubljanskega Muzeja revolucije o kulturi med NOB. Razstavo je pripravil predstojnik muzeja, boštanski rojak prof. Stane Mrvič. Ni moč trditi, da razstava ponuja le mozaik tistega, kar je sicer na ogled v ljubljanskem muzeju; razstave, kot je sevniska, v dobri meri približuje osrednje ustanove „bazi“.

Ni pa dobro, da se občinska galerija preveč drži uhojene poti, se pravi, predstavljaja že zbranih stvari. Težišče dela take galerije bi moralo biti v spodbujanju amaterske dejavnosti območja, na katerem galerija deluje. Seveda ni mogoče zanikati, da sevniska galerija v preteklosti ni delovala v tej smeri.

Vsekakor pa ne bi bilo napak predstavljati tudi dela starejših umetnikov, ki so šli po svetu, zibelka pa jim je tekla v sevniski občini. Ob počastitvi desetletnice delovanja okteta boštanskih pevcev je izšla brošura, in tedaj smo se lahko čudili podatkom v seznamu, ki nam povedo, koliko znanih umetnikov se je rodilo samo v Boštanju. Med sodobniki velja posebej omeniti Zorka, ki deluje v Parizu.

Program razstav sevniske galerije za zdajšnje sezono zaenkrat še ni naravnian v to smer. Ker pa je galerija naposled le dobila tudi vodjo (to nalogo so zaupali Marjanu Knezu), bo to najbrž laže uresničljivo. Razstave bi bile tako za Sevničane še bolj zanimive.

A. Z.

Življenje s fotografij

XX. republiško razstavo fotografije so odprli v petek, v avli „Krke“ pa bo na ogled do 11. novembra

V zadnjih dveh letih je prišlo v dolenskem kulturnem središču, Novem mestu, če ga seveda spričo živahne dejavnosti v Trebnjem in Kostanjevici še smemo tako imenovati, do močnejšega uveljavljanja fotografske umetnosti. V Dolenjski galeriji se je zvrstilo že več razstav

slovenskih mojstrov kamere, v petek, 27. oktobra, pa so v avli upravne stavbe tovarne Krke v Novem mestu odprli tudi prvo republiško razstavo fotografije pri nas.

Prireditelja XX. republiške razstave, ki bo odprta do 11. novembra, sta Foto kino zveza Slovenije in Foto kino klub Novo mesto, pokroviteljstvo pa sta prevzela novomeška ZOTK in tovarna Krka. Žirija, v kateri so bili Oskar Dolenc, Milenko Pegan in Jovo Grobovšek, je od 445 poslanih fotografij izbrala za razstavo 131 del. Med razstavljalci je večina znanih imen slovenske fotografije, nekaj pa je tudi novih.

Razstavljene fotografije pričajo, da slovenska fotografija vztraja na poti fotografskega realizma, se pravi, da avtorji popolnoma zaupajo kameri in svojo kreativnost usmerjajo predvsem v iskanje, komponiranje in izbor predmetov resničnosti. V nekaterih delih, posebno M. Gosarja, pa gre že za poseganje v objektivnost kamere, s čimer se ta avtor giblje na robu fotografske umetnosti same. Razveseljiv je vsekakor opazen delež dolenskih avtorjev.

Na otvoritveni svečanosti so podelili tudi nagrade. Prvo nagrado za kolekcijo je prejel Dragan Arrižler, za posamično fotografijo Marjan Dobovšek, oba člana SOLT Ljubljana. Od domačih avtorjev je najvišje priznanje dobil Novomešan Andrej Virč, kateremu je pripadla druga nagrada za posamično fotografijo. Bojan Radovič in Sašo Fuis sta prejela pohvale. Prehodni pokal

kultura in izobraževanje

Kočevski razgledi

„Kočevski razgledi“ so po obsegu in kvaliteti precej shujšali in zadnja (peta) številka, ki je izšla nedavno, je v določenem pomenu nekakšen minimum še sprejemljivega.

Očitno je, da dobre, obsežne, berljive in odmevne revije ni mogoče napraviti, če ni dovolj uporabnega gradiva, če je uredniški odbor prisiljen tiskati malone vse, kar pride, in še, če je na koncu pomembnejše, da sploh kaj izide, kot kaj izide.

Pomemben dejavnik za življenje sleherne publikacije take narave je tudi območje, je zaledje, ki daje reviji sodelavce in bralce. Območje, od katerega živijo „Kočevski razgledi“, je majhno, obsega joče zgolj kočevsko občino, če izvzamemo nekaj tistih avtorjev, ki dopisujejo od drugod. V tem je osnovni razlog, zakaj je bila ta revija obsojena na kronično hiranje, brž ko se je rodila.

Vseeno pa velja peto zapovrstno številko „Kočevskih razgledov“ pozorno prelistati in prenekateri prispevek tudi prebrati. V mislih imamo predvsem leposlovnih del, v katerem se pojavljajo nekatera nova imena (Dušan Bižal, Danilo Škulj, Rudi Robič). Literatura, kolikor je je, ostaja na ravni poskusov, z izjemo Robičevih pesmi, pesniških sporočil Marjance Colarič in drobnega spominskega zapisa Marjete Dajčman. Doživeta, a mestoma s prehudo preproščino je izpovedana pesem Albine Poje. V številki je tudi več člankov, katerih vsebina je predvsem lokalno zanimiva. Končuje jo razdelek „Utrip mladih“ z leposlovnimi poskusi osnovnošolcev.

Številka, ki smo ji namenili te vrstice, se je hudo zakasnila, izšla je šele jeseni, čeprav ima na ovitku julijski datum. Kaže, da njeno rojstvo ni bilo brez truda. Kako bo poslej? Škoda bi bila, če bi „Kočevski razgledi“ prenehali izhajati. Seveda rešitev ne bo prišla sama od sebe. Morda bi izdajatelj na pomoč poklicali sosede — ribniško in grosupeljsko občino, vsaj njune avtorje.

Številka, ki smo ji namenili te vrstice, se je hudo zakasnila, izšla je šele jeseni, čeprav ima na ovitku julijski datum. Kaže, da njeno rojstvo ni bilo brez truda. Kako bo poslej? Škoda bi bila, če bi „Kočevski razgledi“ prenehali izhajati. Seveda rešitev ne bo prišla sama od sebe. Morda bi izdajatelj na pomoč poklicali sosede — ribniško in grosupeljsko občino, vsaj njune avtorje.

Številka, ki smo ji namenili te vrstice, se je hudo zakasnila, izšla je šele jeseni, čeprav ima na ovitku julijski datum. Kaže, da njeno rojstvo ni bilo brez truda. Kako bo poslej? Škoda bi bila, če bi „Kočevski razgledi“ prenehali izhajati. Seveda rešitev ne bo prišla sama od sebe. Morda bi izdajatelj na pomoč poklicali sosede — ribniško in grosupeljsko občino, vsaj njune avtorje.

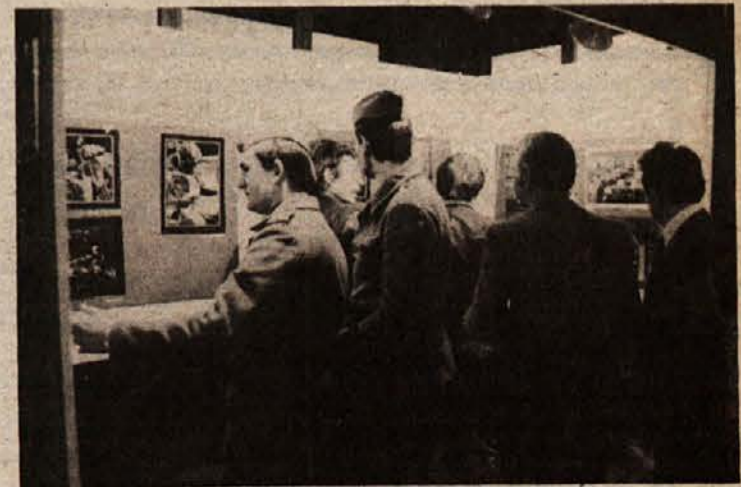
Janeza Puharja je osvojila skupina SOLT Ljubljana.

„Upamo, da bo ta razstava okrepila zanimanje za ustvarjalno fotografijo in da bo Foto kino klub Novo mesto dobil kaj več aktivnih sodelavcev,“ je v imenu desetine aktivnih članov novomeškega FKK ocenil ožji pomen razstave tajnik kluba Andrej Virč.

M. MARKELJ

PO DVAJSETIH LETIH — Na proslavi 20-letnice graditve Ceste bratstva in enotnosti“, ki je bila 21. oktobra v Novem mestu, smo se zbrali tudi brigadirji IV. novomeške MDB Jože Slak — Silvo, ki smo gradili cesto v avgustu 1958 na najtežjem odseku od Dobruške vasi do Gmajne. Brigada, ki je štela 136 brigadirjev, je preseglja gradbene norme za 30 odstotkov in je bila proglašena za udamo. Žal se je proslave udeležilo le 22 veteranov. (Franc Pavkovič, foto: Peter Štrnad)

MED FOTOGRAFIJAMI — Otvoritve republiške razstave fotografije se je udeležilo veliko ljubiteljev fotografske ustvarjalnosti. (Foto: MIM)

BANKA JUGOBANKA

JUGOBANKI
Novo mesto
ulica komandanta Staneta 38
opravite denarne posle
ob delavnikih med 700 - 1800 uro,
ter sobotah od 700 - 1100 ure
DOBRODOŠLI!

KOVINARSKA

„KOVINARSKA“
TOVARNA INDUSTRIJSKE OPREME IN KON-
STRUKCIJ
KRŠKO

objavlja
naslednja prosta dela
in naloge:

1. REFERENTA ZA TEHNIČNE STORITVE – KOOPERACIJE I., II., III. ali I. – SS

Pogoji: višja šola strojne smeri, 4, 3 leta ustreznih delovnih izkušenj, za III. višja ali srednja šola strojne smeri, končano pripravništvo oziroma 10 let ustreznih delovnih izkušenj, ali za I. – SS srednja šola strojne smeri in 5 let ustreznih delovnih izkušenj.

2. KOMERCIALNO PRODAJNEGA REFERENTA I., II., III. ali I. – SS

Pogoji: višja šola ekonomsko tehnične smeri, 4, 2 leti ustreznih delovnih izkušenj, za III. višja ali srednja šola ekonomsko tehnične smeri, končano pripravništvo oziroma 10 let ustreznih delovnih izkušenj, ali za I. – SS srednja šola ekonomsko tehnične smeri, 5 let ustreznih delovnih izkušenj.

3. TAJNICE INDIVID. POSL. ORGANA IN POSL. ODBORA

Pogoji: višja ali srednja šola, 2 oziroma 4 leta ustreznih delovnih izkušenj, aktivno znanje nemškega jezika in pasivno znanje angleškega jezika.

4. ELEKTRIČARJA MONTERJA. SERVISERJA SKUPINOVODJO I., II. ali III.

Pogoji: za I. srednja ali VK izobrazba elektro smeri, 5 oziroma 7 let ustreznih delovnih izkušenj, za II. srednja ali VK izobrazba elektro smeri, 4 oziroma 6 let ustreznih delovnih izkušenj, za III. VK elektro smeri, 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

5. 3 ELEKTRIČARJEV MONTERJEV SERVISER- JEV I., II. ali III.

Pogoji: za I. poklicna šola VK el. smeri, 4 leta ustreznih delovnih izkušenj, izpit iz varstva pri delu, znanje nemškega jezika, za II. ali III. poklicna šola, KV el. smeri, 2 oziroma 1 leto ustreznih delovnih izkušenj.

6. ELEKTRIČARJA I., II., III.

Pogoji: za I. poklicna šola, VK el. smeri, 4 leta ustreznih delovnih izkušenj, za II. poklicna šola, KV elektro smeri, 3 oziroma 5 let ustreznih delovnih izkušenj, za III. poklicna šola, KV el. smeri, 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.

7. REZKALCA I., II., III.

Pogoji: poklicna šola, KV kovinske smeri, 3, 2 oziroma 1 leto ustreznih delovnih izkušenj.

8. VOZNIKA AVTODVIGALA

Pogoji: poklicna šola za voznike motornih vozil, 3 leta ustreznih delovnih izkušenj in izpit iz varstva pri delu.

9. 2 TRANSPORTNIH DELAVCEV

10. GLAVNEGA PROJEKTANTA za predstavništvo Zagreb

Pogoji: visoka šola tehnične oziroma strojne smeri, 5 let ustreznih delovnih izkušenj, strokovni izpit, znanje tujega jezika.

Na vseh delovnih nalogah je delo za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim rokom. Objava velja 15 dni po objavi. Prijavljene kandidate bomo pisмено obvestili o izbiri v 30 dneh po poteku objavljenega roka. Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: „KOVINARSKA“ Krško, Kadrovska organizacijska služba. Prijav brez priloženih dokazil ne bomo upoštevali.

KRKA
TOVARNA ZDRAVIL,
NOVO MESTO

RAZGLAŠA
dela in naloge

DELAVCA – PROCESNIČARJA za kontinuirano štirizmensko delo v obratu fermentacije v TOZD Biokemija.

Za razglašena dela se zahteva končana osemletka in odslužen kadrovski rok. V času enoletnega usposabjanja je osebni dohodek približno 4000,00, po uspešni usposobitvi pa 5840,00.

Poskusna doba je tri mesece.

Kandidati, ki izpolnjujejo zahtevane pogoje, naj pošljejo svoje prijave v roku 15 dni po objavi v kadrovsko splošno službo Krke.

**SLOVENIJALES – LIK
TOZD INKOP KOČEVJE
REŠKA C. 15**

Objavlja razprodajo osnovnih sredstev, ki bo 15. 11. 1978 s pričetkom ob 9. uri.

Naziv	Izključna cena
1. Brusilni stroj (Škofja Loka 4 KW), inv. št. 171	1.500,00
2. Brusilni stroj (Škofja Loka 4 KW), inv. št. 172	1.500,00
3. Varilni transformator Furlan (200 A), inv. št. 276	1.500,00
4. Dinamo agregat za varjenje SEVER, inv. št. 20	1.500,00
5. Peč EMO (oljna) – ima knjižno vrednost na dan 31. 12. 1977 754,60 din, inv. št. 1705	754,00
6. Naprava za obtočno filtriranje zraka (ventilator Zagreb), inv. št. 1838	13.650,00
7. Suhi usmernik 15 V, 60 A (2 kom.), inv. št. 231, 229	500,00
8. Vrtni steborni stroj INDOS, inv. št. 240	5.000,00
9. Telefonska centrala Iskra SATC 4/30	10.000,00
10. Računski strojček (mlinček), inv. št. 801	200,00
11. Pisalni stroj INVICTA, inv. št. 526	200,00
12. Pisalni stroj INVICTA, inv. št. 708	200,00
13. Skobelni stroj (šeping), inv. št. 208	3.500,00
14. Lesena vrata	200,00

DERATIZACIJA V OBČINI TREBNJE

OBVESTILO O DERATIZACIJI

zastrupljanju podgan in miši

V OBČINI TREBNJE

Po odloku o obvezni splošni deratizaciji v občini Trebnje (Skupščinski Dolenjski list št. 24/76 z dne 18. 11. 1976 in odločbe oddelka za skupne in družbene službe skupščine občine Trebnje št. 50-04/70-2 od 2. 10. 1978) bo Zavod za socialno medicino in higieno Novo mesto opravil splošno deratizacijo v naseljih Trebnje, Mirna, Šentrupert, Mokronog v dneh od 2. 11. do 9. 11. 1978.

Točna navodila in opravila bodo izpostavljena na vidnih mestih v naseljih, kjer bomo izvedli deratizacijo.

Zavod za socialno medicino
in higieno, Novo mesto
Mej vrti 5, tel. 21-253

PROSTA DELA IN NALOGE

Odbor za medsebojna
delovna razmerja

**KROJAŠKO PODJETJE
„KROJAČ“
NOVO MESTO – GLAVNI TRG 17**

razpisuje prosta
dela in naloge

**KV IN PK DELAVCEV KROJAŠKE IN ŠIVILJ-
SKE STROKE
8 delovnih mest**

Kandidati naj pošljejo prijave ali se osebno zglasijo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Krojaško podjetje „Krojač“, Novo mesto, Glavni trg 17.

NUDIMO VAM KOMPLETEN PROGRAM:

- VHODNA VRATA
- GARAŽNA VRATA
- SOBNA VRATA
- OBLOGE
- ISO – SPAN
- OPAŽNE PLOŠČE
- POHIŠTVO

lip bled
lesna industrija

64 260 bled, ljubljanska c. 32

telefon: 064-77384,

telegram: lip bled

telex: 34 525 yu lipex

OBIŠČITE POSLOVALNICE:

- LIP Bled na Zagrebškem velesejmu Bulevar Borisa Kidriča 2 telefon: (041) 523-066
- LIP Bled na Rečici – Bled telefon: (064) 77-944
- LIP Bled v Murski Soboti Cvetkova 1 a telefon: (069) 22-941 telefon: (069) 22-942

razpisuje na podlagi sklepa delavskega sveta prosta dela in naloge

**KOMERCIALNEGA DISPONENTA
za potrebe Izpostave Novo mesto.**

Na razpis se lahko prijavijo kandidati, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- 1. — srednješolska izobrazba
- 2. — poskusno delo 90 dni
- 3. — znanje strojepisja
- 4. — stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici

Kandidati morajo za razpisano delovno mesto poleg prijave priložiti še opis dosedanjega dela in ustrezna dokazila, da izpolnjujejo razpisne pogoje.

Prijave pošljite na naslov: TRANSJUG RIJEKA, TOZD LJUBLJANA, Izpostava Novo mesto, Bršljin 1, 68000 Novo mesto.

**KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA TER
KADROVSKE ZADEVE SKUPŠČINE OBČINE
SEVNICA**

na podlagi 32. člena Zakona o izobraževanju in usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju (Uradni list SRS, št. 19/76) PONOVO razpisuje prosta dela in naloge:

**1. RAVNATELJA — VODJA TOZD OSNOVNE
SOLE „ANA GALE“ SEVNICA — ŠOLSKEGA
CENTRA SEVNICA**

Mandatna doba traja 4 leta.

Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da izpolnjujejo pogoje iz 1. člena pravilnika o pogojih glede vrste in stopnje izobrazbe, ki jih morajo izpolnjevati strokovni delavci v organizacijah za usposabljanje ter da imajo najmanj 5 let vzgojnoizobraževalne prakse,
  - da imajo ustrezne moralnopolitične vrline.
- Kandidati naj pošljejo svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom v roku 15 dni po objavi razpisa na naslov:
Komisija za volitve in imenovanja SO Sevnica, Glavni trg št. 19/a z oznako „prijava na razpis“.
Stanovanje po dogovoru. Kandidati bodo o izidu razpisa obveščeni najpozneje v roku 45 dni.

**TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA „DJURO
SALAJ“ KRŠKO — DELOVNA SKUPNOST SKUP-
NIH SLUŽB —**

objavlja naslednja prosta dela oz. naloge: **FINANČNE OPERATIVE 5. stopnje**

Pogoji:
— dokončana ekonomska srednja šola
— lahko začetnik

EVIDENTIRANJE POŠTE IN TELEKSIRANJE

Pogoji:
— dokončana ekonomska srednja šola ali administrativna šola
— pol oz. enoletne ustrezne delovne izkušnje

GASILCA

Pogoji:
— dokončana poklicna šola kovinske stroke
— izpit za voznika C kategorije
— sposobnost za opravljanje izmenskega dela
— zaželeno praksa, ni pa obvezna
Stanovanja ni. Pismene prijave sprejema kadrovska služba delovne organizacije 15 dni po objavi.
Kandidati bodo pismeno obveščeni o izidu izbire najpozneje v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

**SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE „PIONIR“
NOVO MESTO, TOZD GRADBENI SEKTOR
KRŠKO**
objavlja naslednja prosta dela in opravila:

- 1. 2 KV ELEKTROMEHIKOV
- 2. 15 KV ZIDARJEV

Pogoji za sprejem:

- 1. končana poklicna šola ustrezne stroke
  - 2. končana poklicna šola ustrezne stroke in nekaj let prakse
- Kandidati bodo pridobili lastnost delavcev v združenem delu s polnim delovnim časom, za nedoločen čas in s pogojem trimesečnega poizkusnega dela.
Ponudbe z opisom dosedanjega dela, življenjepisom in dokazili o izobrazbi sprejema 15 dni po objavi SGP „PIONIR“, TOZD gradbeni sektor Krško, Zdolska 27, 68270 Krško. Kandidati bodo dobili odgovor v 30 dneh po zaključku oglasa.

**KEGLJANJE:
DRAGAŠ PRVAK**

Na novomeških kegljiščih je bilo minulo soboto in nedeljo 27. državno prvenstvo kegljačev. Udeležili so se ga najboljši tekmovalci iz vseh republik in Vojvodine. V finalu je nastopilo tudi 13 Slovencev, štirje pa so se uvrstili med deset najboljših. Nikola Dragaš je bil v Novem mestu daleč najboljši, saj je podrl kar 66 kegljev več kot drugouvršeni Boljat.

Končni vrstni red: 1. Dragaš (Medveščak) 1847, 2. Boljat (Poštar) 1781, 3. Steržaj (Carda-Radenska) 1776, 4. Parčina (Poštar) 1774 itd.

nogomet

Poraz Dolenjske

Nogometaši še vedno na dnu — V nedeljo s Taborom

Zelo lepa nedelja je privabila na Stadion bratstva in enotnosti okoli 100 gledalcev, ki so upali, da se bo novomeškim nogometašem končno „odprlo“. Žal so tokrat igrali slabše kot znajo. Rezultat: Dolenjska — Ilirija 1:4 (0:4).

Novomeščani so v nedeljo popoldan pričakovali, da bodo v boju s sicer dobro Ilirijo iztržili vsaj točko. Njihovo upanje pa je bilo pokopano že v 6. minuti srečanja, ko so gostje s hitrim protinapadom premagali domačega vratarja. Naj so se domači nato še tako trudili, da bi izenačili, jim ni uspelo. V 34. minuti je padel drugi zadetek, tri minute kasneje pa tretji in dve minuti za tretjim še četrti gol.

V nadaljevanju je enajsterica Dolenjske igrala boljše. Visoko vodstvo Ljubljancanov domačih ni potrl in v 68. minuti je L. Grabič dosegel častni zadetek za Dolenjsko. Po 8. kolu so Dolenjci še vedno na dnu lestvice in imajo razliko v golih 6:16. V naslednjem kolu igrajo doma, in sicer s Taborom.

košarka

Dvodnevni mednarodni turnir v počastitev 30-letnice novomeškega košarkarskega kluba je odprl predsednik izvršnega sveta novomeške občinske skupščine Janko Goleš, ki je v otvoritveni besedi opozoril na uspešno prehojeno pot novomeškega „tridesetletnika“.

BETI — TRNOVO
77 : 70 (40:39)

Začelo se je tudi prvenstvo v košarki. Metličani so v 1. kolu SKL A igrali doma s Trnovim. V tipično prvenstveni tekmi so bili ob koncu srečanja boljši za 7 točk. Belokranjci so zasluženo zmagali. V naslednjem kolu igrajo z Zlatorogom.

KOČEVJE — KRAS
85 : 92 (37:40)

Novinci v SKL (igrajo v B ligi) so se v 1. kolu pomerili z močno vrsto Krasa. Srečanje je bilo skozi vso tekmo izenačeno. V drugem delu so domači celo povedli, zaradi grobih napak v obrambi pa so gostje izenačili in zasluženo zmagali. V 2. kolu igrajo Kočevci v Kopru s Tomosom.

**LESKOVEC:
V NEDELJO KROS**

V organizaciji Partizana oziroma atletske sekcije „Maraton“ iz Leskovca bo v nedeljo, 5. novembra, ob 11. uri start drugega jesenskega kroša krajevne skupnosti Leskovec. Na tekmovanju bodo nastopili tudi atleti iz Podbočja in s Senovega. S tekom bodo počastili tudi X. kongres ZSMS.

L. S.

NOVO MESTO PRVO

Na kegljaškem turnirju v počastitev občinskega praznika novomeške občine je nastopilo 11 ekip. Zmagala je vrsta reprezentance Novega mesta, ki je podrla 895 kegljev. Za njo so se uvrstili: Krško 845, TMV 821, Mercator 779, Metlika 765 itd. N. G.

Po treh tekmah pet točk

Novomeške rokometarke dosegle neodločen rezultat v Slavovskem Brodu — V Črnomlju 1200 gledalcev

Medtem ko Ribničani v minulnem kolu z Jelovico niso imeli veliko dela, so Novomeščanke v Slavovskem Brodu poskrbele za prvovrstno presenečenje: domačinke so vodile že 10:4, a jim vseeno ni uspelo zmagati. V slovenskih ligah so bili doseženi pričakovani rezultati.

INLES — JELOVICA
20 : 14 (7:5)

Domači igralci so si zagotovili visoko zmago predvsem zaradi uspešnih hitrih protinapadov ter zato, ker so natančno izpolnili trenerjeva navodila. Z novo zmago so Inlesovi igralci po 9. kolu na četrtem mestu.

SLAVONIJA — KRKA
11 : 11 (10:4)

K odmoru so domače igralkle odšle s prednostjo šestih golov in s prepričanjem, da je za njih izredno pomembno srečanje že dobljeno. V nadaljevanju pa so Dolenjke zaigrale povsem drugače in zmedle neposredne konkurentke za izpad. Precej boljše so bile v obrambi, v napadu pa so kot za šalo tresle mrežo domačih in rezultat celo izenačile. Domače igralkle so v drugem delu dosegle en sam zadetek.

BREŽICE — ŠOŠTANJ
30 : 35 (13:18)

V derbiju lige, ki je odločal tudi za prvo mesto, so bili boljši gostje. Okoli 250 gledalcev je videlo dokaj dober rokomet, ki sta ga v drugem delu z nerazumljivimi odločitvami pokvarila sodnika Porenta in Kramp.

SEVNICA — V. NEDELJA
36 : 24 (15:9)

Peto letošnjo ligaško zmago so Sevnicianci dosegli brez večjih težav. Izpolnjevali so trenerjeva navodila in s hitrimi protinapadi povsem razbili obrambo gostov. Pri domačih so dobro igrali vsi, izkazali pa so se zlasti Trbovc (12 zadetkov), Mlakar (7) in Barič (6).

ČRNomeLj — PRULE
16 : 24 (7:8)

Na tekmi je kazalo, kot bi se okoli igrišča zbrali vsi prebivalci Bele krajine. Na izredno pomembno srečanje jih je prišlo okoli 1200: s transparenti, godbo in drugimi navijaškimi pripomočki. Domači so bili boljšim gostom kos le v prvem polčasu, nato pa so jih izkušenejši Ljubljancani nadigrali in zasluženo zmagali v dobrem derbiju.

OBALA — KRKA
21 : 18 (6:4)

Novomeščani v Izoli niso igrali slabo, vendar domačinov niso mogli

presenetiti. Kaže, da je Dolenjce zapustila športna sreča. V 9. kolu bi lahko dosegli ugodnejši rezultat, vendar so bili pri zaključnih strelh premalo natančni.

INLES — TRŽIČ
25 : 26 (14:12)

Domači so dobili prvi polčas, kar pa še ni zadostovalo za zmago. V nadaljevanju so namreč preveč popustili in Tržičani, ki se potegujejo za vrh tabele, so zasluženo zmagali. Z večjo borbenostjo bi lahko Inlesovi rokometarke pripravili prijetno presenečenje.

BREŽICE — ŠMARTNO
13 : 15 (8:6)

Trener domačih bo moral poslej veliko pozornosti posvetiti strelnu najstrožje kazni. Domačinke so namreč zastreljale kar 6 sedemmetrovk, kar je zadostovalo, da so gostje, ki so skozi vso tekmo izgrale zanesljivo, zasluženo zmagale.

LISCA — SAVINJSKA
18 : 13 (10:3)

Sevnicianke so z dobro igro zasluženo premagale favoritne srečanja, ki so pričakovale, da bodo z ekipo Lisce lahko opravile. Srečanje je bilo zanimivo v drugem polčasu, ko so gostje z boljšo igro razliko zmanjšale.

STOPIČE — ETA
11 : 17 (5:12)

Stopičanke v boju z Eto niso imele možnosti za presenečenje. Igrale so dobro, zlasti v drugem polčasu, ki so ga tudi dobile, in sicer 6:5.

ZAGORJE — KOČEVJE
14 : 17 (7:10)

Z novo zmago v Zagorju so Kočevke osvojile prvi del republiškega

Derbi za Novo mesto

Polovičen odbojkerski uspeh: zmagale Kočevke in Novomeščani — Hud poraz Krke in Trebnjega

V 3. kolu v II. zvezni odbojkerski ligi so novomeške igralkle doživele nov poraz, prav tako Trebanjci, Kočevke so dosegle drugo zmago, Novomeščani pa so dobili dolenjski derbi z Žužemberkom.

Ljubljane so jih povsem nadigrale. Domače igralkle so imele veliko težav pri lovljenju servisov, tako da so le redkokdaj prišle do zaključnega udarca. Po 3. kolu je Krka na zadnjem mestu.

Krka: Rajer, Boh, Zevnik, Suša, Urbančič, Brajer, Vidljinič in Galeta.

KRKA — RADNA 0 : 3
(—7, —9, —12)

Tudi v tretji tekmi Novomeščankam ni šlo. Izkušenejše gostje iz

TREBNJE — KAMNIK 0 : 3
(—5, —3, —2)

Kamnčani, ki po treh kolih vodijo na lestvici, s Trebanjci niso imeli veliko dela. V vseh treh setih so namreč „domači“, ki so igrali v Mokronogu, zbrali le deset točk. Gostje so neugrane Trebanjce premagali v pičlih 40 minutah.

KOČEVJE — LJUBOGLIN
3 : 0 (1, 2, 7)

Pred okoli 120 gledalci so Kočevke dokazale, da se bodo, čeravno so v ligi novinke, potegovala za najboljše mesto. Gostje so nadigrale v vseh elementih odbojkerske lige in se z gladko zmago pomaknile na četrto mesto.

ŽUŽEMBERK — NOVO MESTO 0 : 3
(—13, —12, —11)

V dokaj izenačenem srečanju slovenske odbojkerske lige — zahod z Novomeščanom, dolgoletnim članom slovenske lige, v srečanju z obetavnimi Žužemberčani močno pomagala rutina in brčkone bodo tudi letos med boljšimi vrstami v zahodni ligi.

KEGLJAČI ZA 30-LETNICO LIK KOČEVJE

Pred kratkim je športna sekcija Lesnoindustrijskega kombinata Kočevje priredila v počastitev 30-letnice svoje OZD tekmovanje v kegljanju. Lesarji so se spoprijeli na avtomatskem kegljišču v Gaju. Po precej izenačenih igrah v 6 x 100 lučajev je bila končna uvrstitev ekip naslednja: 1. LIK Kočevje 2514 podrtih kegljev, 2. TP Brežice 2495, 3. Brest Cerknica 2396, 4. LIK Kočevje (ženske) 1973 kegljev. V zmagovalni ekipi LIK Kočevje so nastopili Piškur, Lang, Pertinač, Blatnik, Kaplan in Kužnik. Med posamezniki so bili najboljši: 1. Branko Žonič (TP), 472 podrtih kegljev, 2. Franc Velišček (Brest) 452, 3. Jure Pertinač (LIK) 443 itd. A. A.

tekmovalna, zakaj njihove konkurentke, igralkle Predvdora, so izgubile z Ljubljano. Za zmago so zaslužne vseigralke ter trener Ivan Zerjav, ki je skozi vso tekmo z menjavami obdržal pravi ritem igre.

DOLENJSKA — TRŽIČ
22 : 12 (9:5)

Igralkle Dolenjske so dosegle četrto zmago. V boju s Trzičem so dokazale, da postajajo vse boljše in da se bodo v drugem delu prvenstva potegovala za sredino prvenstvene tabele.

82 OBČANOV NA KOLESU

82 kolesarjev, med njimi 6 žensk, je sodelovalo na nedavnem trimu za kolesarje v Kočevju. Najštevilnejša je bila skupina pionirjev (42) ter članska in mladinska (18). Udeleženci so bili stari od 6 do 39 let.

Proga, dolga 14 km, je potekala po asfaltnih cestah in poteh od starta izpred Doma telesne kulture v Kočevju proti Salki vasi, Zeljnam, Klinji vasi, Stari cerkvi in od tam nazaj preko Brega v Kočevje. Vsi, ki so priprajali mimo kontrol in do cilja, so prejeli trim nalepko in posebno značko.

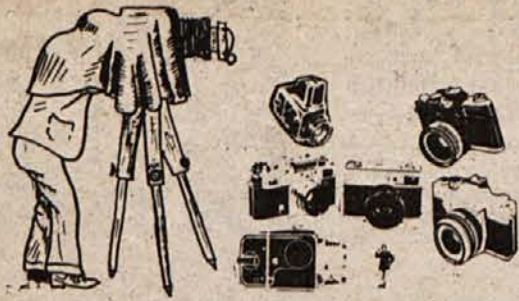
Kolesarski trim sta organizirala temeljna telesnokulturna skupnost in občinska konferenca ZSM Kočevje. A. ARKO

KRŠKO: CELULOZA VODI

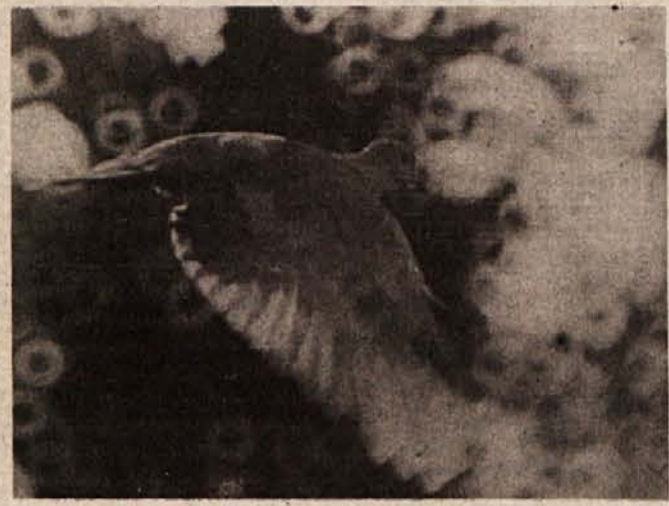
1. in 2. kolo občinske krške kegljaške lige je končano. Nastopilo je 15 do 20 prijavih ekip, trenutni vrstni red pa je: Celuloza 659, Pionir 596, Metalna 596, Sob 584, Obrtnik 583, Celuloza II 569, Rudnik 560, Elektro 550, Ljubljanska banka 536, SCP 527 itd. G. R.

ZA „ROJSTNI DAN“ LEP TURNIR — Novomeški košarkarski delavci so v počastitev 30-letnice domačega kluba in praznika novomeške občine pripravili močan mednarodni turnir, ki je številnim gledalcem pokazal vrednost domačih in ljubljanskih igralk. V športni dvorani so se pomerili igralci Dinama iz Tbilisija, Mobiana iz italijanskega Vidma, ljubljanske Iskra-Olimpija in Novo mesto. Rezultati: Iskra-Olimpija — Mobiam 104:98 (58:43), Dinamo — Novo mesto 88:82 (50:32), Mobiam — Novo mesto 106:85 (52:41) in v finalu Iskra-Olimpija — Dinamo 108—102 (49:38). Na sliki: prizor iz tekmene med Dinamom in Novim mestom.

tisti hip

PROSTOS — Iz zajetnega kupčka fotografij, ki jih je poslal Janez Papež iz Kočevja, smo odbrali posnetek vzletajoče ptice. Papežu je uspelo narediti izredno zanimiv posnetek, pri katerem delna neostrina, zabrisanost in slab kontrast ne pomenijo očitne slabosti, ampak veliko pripomorejo k izrazu fotografije. Dolgogorišni objektivi je ozadje povsem zabrisal v temnejše lise, skozi katere prodirajo krogi svetlobe, in v to igro svetlobe in sence je vstavljen ptica. Posnetek je narejen proti svetlobi, zato je rob ptičjih kril presijan od sonca in se skoraj staplja z ozadjem. Ptica in svetloba sta eno. Fotografija zgovorno pripoveduje o prostosti, o lepoti letenja. Malce moti le površnost pri izdelavi povečave. Bele in črne „kačice“ naj bi pri povečevanju negativne ne smeje priti na fotografijo, saj pripovedujejo le eno: da bodisi film, bodisi nosilec negativna na povečevalniku ni bil obrisan in očiščen prahu.

Dolenjski list pred 20 leti

Novo mesto prej zaostalo

OSNOVNO ZNAČILNOST gospodarjenja in razvijanja napredka v novomeški občini lahko na kratko označimo takole: nenehno dviganje proizvodnje v skoraj vseh gospodarskih organizacijah. Le-to je spremenilo sestavo gospodarstva v komuni. Medtem ko je pred vojno in v prvih povojnih letih Novo mesto s široko okolico vred spadalo v vrsto gospodarsko zaostalih področij s slabo razvitim, izrazito drobnolastiškim kmetijstvom, je zdaj njegova splošna, zlasti pa gospodarska podoba docela drugačna. Po zaslugi velikih investicij in načel socialističnega gospodarjenja se je silno dvignila v občini zlasti industrija, ki je bila pred vojno komaj vredna tega imena.

NA GOSPODARSKI poslovni zvezi Novo mesto so nam povedali, da bodo od 1. novembra naprej pocenili svežo svinino in domačo mast v svojih prodajalnah za 20 dinarjev po kilogramu.

CENE, KI JIH je izvršni svet federacije z odlokem zvišal, so se morale zvišati zato, da se zagotovi bolj ekonomična uporaba predvsem moke, sladkorja in elektrike. Seveda pa je pri tem, ko hočemo pomagati delovnemu človeku in zagotoviti dvig življenjske ravni, nujno potrebno, da ne pride do zviševanja cen ostalega blaga na trgu.

IMENA SLOVENSkih vasi so večidel povzeta po značilnostih narave, kjer so nastala. Tako imamo na primer 46 vasi z imenom Brezje, po 31 vasi z imenom Breg in Dol, 20 Goric, 14 Brd. Od ostalih nazivov so najpogostejši Log, Gradišče in Laze.

NEURJE S TOČO, ki je zajelo v četrtek vso Dolenjsko, tudi Dol. Toplicam ni prizaneslo — najstarejši ljudje v Dol. Toplicah ne pomnijo, da bi kdaj padala tako gosta toča. Toča je sicer sem ter tja sicer že kdaj padala, toda vedno med dežjem in ni napravila občutne škode. Tokrat pa je padala suha in kmalu pobelila vso naravo. Še v petek popoldne jo je bilo videti.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 30. oktobra 1958)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Ona otrovna snov za kugo dobra

(K u g a n a Dunaju.) Predprečeni teden se je po naši državi in po vsem svetu razširila strašna novica, da je na Dunaju zbolel sluga v bolnišnici Bariš za strašno boleznijo, za kugo. Kako se je to zgodilo? Lani so se namreč poslali štiri mladi doktorji z Dunaja na vzhodno Indijo, da študirajo kugo, ki je tam hudo razsajala. Da bi bili to bolezen doma preštudirali, prinesli so zdravniki otrovne seboj povzročitelja kuge, to je ono otrovno snov (baccile), po kateri se kuga nalezje. S temi so delali znanstvene poskušnje na ta način, da so bolezen prenesli na živali in take na kugi obolele živali skušali zdraviti. Služabnik Bariš je imel pri tem opravka in si je v sobi, v kateri so delali poskušnje, nalezil strašno bolezen. Sluga je kmalu umrl, a po njegovi smrti je obolela tudi strežnica in dr. Mueller, njegov zdravnik. Oba sta umrla.

(K d o r j e) letos zorenje grozdja po naših dolenjskih vinogradih opazoval, zapazil je lahko

na svoje veliko začudenje, da je sem ter tja na kakem grozdu po par jagod gnjiti začelo, dasi je bila suša in dasi so bile jagode še nezrele. Ko je jelo deževati, gnjili so grozdi še hitreje. No, kdor se je potrudil, zapazil je lahko, da je bilo med gnjilimi jagodami kolikor toliko neke preje ali pajčevine, in da se je v gnjilih jagodah tudi mali črviček nahajal. Vidite, to je tako zvani grozdni ali kislilni črviček. Mati tega črvička je majhen ponočni metuljček, mala veša.

(Z a d r u g a) je tudi s trdo nogo stopila na vrat strupeni kači, ki dela v podobi zakotnih obrtnikov pogubo obrti. Od 132 naznanjenih opustilo je veliko svoje delovanje, mnogo jih je vzelo obrtni list in 47 je sedaj kaznovanih, ker po dognanih poizvedbah obrt še vedno brez pravice nadaljujejo.

(O g l a s.) Velike pipe za vinske sode, brez napake, z železnim obročkom ter 9-11 palcev dolge, dobe se na Raki.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 1. novembra 1898)

PO SVETU OKOLI

ČVEKAVI SOSEDEJE — V Italiji so naredili zanimivo raziskavo, da bi ugotovili, koliko časa porabijo ljudje za čvekanje. Rezultati so bili presenetljivi. Italijani so po čvekavosti prekosili Italijanke za 4 minute in pol; toliko časa več porabijo od svojih boljših polovic za kramljanje. In še nekaj. Ko so delali vrstni red tem, se je izkazalo, da Italijaniraje opravljajo kot naše sosede. Italijanke najraje govorijo o svojih otrocih, nato o zasebnih zadevah in šele na tretjem mestu je opravljjanje. Pri Italijanah pa je opravljjanje takoj za kramljanjem o spolnosti.

UŠI V DEŽELI ČUDEŽA — Tudi v Zahodni Nemčiji, deželi gospodarskega čudeža, so se pojavile naglavne uši, ki so do nedavnega veljale za nadlogo revščine in umazanije. Na čistih in s šamponi preprtanih nemških lasiščih je iz leta v leto več uši. Samo v Zahodnem Berlinu so v prvih letošnjih mesecih zabeležili preko 20.000 ušivev.

POŠTNI POZDRAV — Prav strupen pozdrav je po pošti prejel Paul Morantz, mož, ki je zaslužen za uspešno zatiranje mamil v Los Angelesu. Neznani zlikovci so mu vtaknili v poštini nabiralnik kačo klopotačo. Še prej so ji pobrali izdajalske obročke, da Morantz ne bi slišal značilnega kačjega glasu. Na srečo se naklep storilec ni posprečil, saj je borec proti prodaji mamil, več tudi ravnanja s strupenjačami.

ZASUTA S KOVANCI — Ne-ka uradnica je v eni od igralnic v Las Vegasu doživela pravo poplavo kovancev. Po nekaj poskusih so se sicer skoje celjusti igralnega avtomata na široko razprle in srečno hazarderko je zasil plaz žvenketajočih dolarjev. Dobitek je znašal okoli 4,5 milijona dinarjev. Lastniki igralnice pravijo, da je to največji dobiček na igralnih avtomatih doslej.

TURISTIČNA KONZERVA — Na Floridi je mogoče kupiti konzervo, v kateri je 60 odst. tropskega sonca, 12 odst. floridskega vetriča in 28 odst. floridskega svežega zraka. Kupec je gotovo 100-odst. nor.

Prvi nogometaši na naših tleh

Pranogomet igrali v Sinju

Kadarkoli govorimo o Sinju, imamo pred očmi znano viteško igro Alko. Le malokdo tudi od dobrih poznavalcev športne zgodovine pa ve, da poznajo slikovito dalmatinsko mestece izven naših meja še zaradi druge znamenitosti: kamnitega reliefa, 122 cm visokega in 45 cm širokega spomenika iz dvajsetih let 1. stoletja našega štetja. Prikazuje sedemletnega dečka Gaja Luberija v nekakšni športni opravi; v desni roki ponosno drži žogi podoben predmet.

Podobnost je začela zanimati tamkajšnjega znanega arheologa amaterja Josipa Britviča. Posvetil ji je kar 21 let svojega prostega časa in dodobra odgrnil tančico skrivnostne podobnosti. Njegove ugotovitve je potrdil tudi najvišji nogometni organ mednarodna federacija FIFA v svojem uradnem časopisu „Fifa News“.

Sinjski arheolog je dokazal, da so v okolici njegovega mesta Dalmati brcali žogo iz bikovske dlake in kasneje sešito iz usnja že 500 let pred našim štetjem. Njihova igra se je obdržala do prihoda rimskih legionarjev. Ti so vojaško življenje radi popestrili z brcanjem čudnega predmeta, ki so ga „izumili“ Dalmati, prvi nogometaši na naših tleh. Britvič je v dveh desetletjih svojega ljubiteljskega dela tudi ugotovil, da so mnogo kasneje dalmatinski pastirji delali žoge iz bikove dlake. S prav takim športnim pripomočkom so si pomagali do nedavnosti tudi dečki iz srednje Dalmacije.

Vsekakor je ugotovitev amaterskega arheologa izredno zanimiva. Najbrž pa na vprašanje, po kakšnih pravilih so Dalmati igrali pranogomet, Britvič odgovora ne bo našel.

Relief iz Sinja, ki prikazuje otroka, ki igra žogo.

HOSTESS IN THE SATURDAY EVENING POST

Illustration of a woman in a dress and hat, likely related to the text about the woman in the dress and hat.

Illustration of a woman in a dress and hat, likely related to the text about the woman in the dress and hat.

Illustration of a woman in a dress and hat, likely related to the text about the woman in the dress and hat.

Illustration of a woman in a dress and hat, likely related to the text about the woman in the dress and hat.

Illustration of a woman in a dress and hat, likely related to the text about the woman in the dress and hat.

Illustration of a woman in a dress and hat, likely related to the text about the woman in the dress and hat.

Illustration of a woman in a dress and hat, likely related to the text about the woman in the dress and hat.

Illustration of a woman in a dress and hat, likely related to the text about the woman in the dress and hat.

Illustration of a woman in a dress and hat, likely related to the text about the woman in the dress and hat.

Illustration of a woman in a dress and hat, likely related to the text about the woman in the dress and hat.

Illustration of a woman in a dress and hat, likely related to the text about the woman in the dress and hat.

Illustration of a woman in a dress and hat, likely related to the text about the woman in the dress and hat.

Illustration of a woman in a dress and hat, likely related to the text about the woman in the dress and hat.

Illustration of a woman in a dress and hat, likely related to the text about the woman in the dress and hat.

Illustration of a woman in a dress and hat, likely related to the text about the woman in the dress and hat.

Pusta in mrtva obala komajda živega morja.

Ni morje in ni res mrtvo

Starodavno Mrtvo morje postaja zanimivo za znanstveni raziskovanje — Koristna bakterija v vodi

Z Mrtvim morjem so same težave: prvič sploh ni morje, ampak slano jezero, drugič ne leži na višini ostalih svetovnih morij, ampak pod njo, in tretjič sploh ni mrtvo.

Ta delček kopnega, ki leži 399 metrov pod gladino Sredozemskega morja, je za raziskovalce izredno zanimiv. Čeprav gre za vojaško vroče ozemlje, katerega del je okupiran, prihaja k Mrtvem morju tudi vse več turistov.

Voda v tem edinstvenem morju na svetu je osemkrat gostejša od morske vode in prav tolikokrat bogatejša z minerali. Vsebuje veliko soli, magnezija, natrija, bronca, kar s pridom izkoriščata tako Izrael kot Jordanija. V gosti vodi ni treba plavati; plavalec v Mrtvem morju lebdi na površini kot na ogromni vodni postelji. Vendar pa plavanje v tej najbolj slani mlakuži ni prijetno: zrak je peklensko vroč, voda ima 40 stopinj, hudo peče, če pride v oči, na koži pa povzroča neprijetno srbenje. Stara izročila govorijo, da je voda zdravilna, da zdravi vse, od kožnih bolezni do neplodnosti. V to verjame veliko naših sodobnikov, saj sicer ne bi romali tja na zdravljenje.

Ime je slano jezero dobilo, ker v njem ni rib ne drugih vidnih oblik življenja. Šele prav v zadnjem času so ameriški in izraelski biologi odkrili, da negostoljubne vode Mrtvega morja niso povsem mrtve. V njih so našli bakterijo Halobacterium halobium in algo Dunaliello. Gre za mikroskopsko majhne organizme, ki pa zato niso nič manj čudoviti.

Halobakterija pretvarja sončno energijo v elektrokemično, kar sicer zmorejo le rastline s klorofilom. Njen škrlatni pigment je za znanost prava zani-

mivost, saj poleg fotosintetiziranja učinkovito izloča iz vode sol, kar bi človeštvo lahko s pridom uporabilo pri pridobivanju pitne vode iz morske.

Napadalnost pod mikroskopom

Snovi, odgovorne za obrambne snovi, saj poleg fotosintetiziranja učinkovito izloča iz vode sol, kar bi človeštvo lahko s pridom uporabilo pri pridobivanju pitne vode iz morske.

Raziskovalci so naredili velik korak naprej pri odkrivanju skrivnosti možganske kemije: ugotovili so namreč, da količina snovi noradrenalin in serotonin vpliva na stopnjo napadalnosti v človekovem ponanjanju. Pri agresivnih ljudeh je zaslediti izrazito malo serotonina in zelo veliko noradrenalina. Omenjeni snovi igra pomembno vlogo tudi pri drugih ponanjskih črtah, kot so ne prilagodljivost, neuravnovešena čustvenost, asocialnost.

Povezanost med količino možganskih snovi in določenim načinom obnašanja so odkrili v laboratorijih ameriškega zdravstvenega instituta. Frederick Goodwin je s svojo raziskovalno skupino pregledal 26 pripadnikov vojne momarice, za katerih naj bi sicer skrbeli psihiatri. Momarji so bili zelo nedisciplinirani, agresivni in so imeli težave s prilagajanjem. Z njihovo privolitvijo so jim vzeli vzorce hrbtnjače in te vzorce raziskali.

V hrbtnjači je mogoče najti vse tiste snovi, ki se izločajo v centralnem živčnem sistemu. Poleg že znanih so odkrili presenetljivo veliko noradrenalina. Ta in serotonin ter dopamin so poglavne snovi v tistem predelu možgan, kjer je center za kontrolo čutenja, agresije, apetita in spolnosti.

ST

Illustration of a man in a hat and coat, likely related to the text about the man in the hat and coat.

Illustration of a man in a hat and coat, likely related to the text about the man in the hat and coat.

Illustration of a man in a hat and coat, likely related to the text about the man in the hat and coat.

Illustration of a man in a hat and coat, likely related to the text about the man in the hat and coat.

Illustration of a man in a hat and coat, likely related to the text about the man in the hat and coat.

Illustration of a man in a hat and coat, likely related to the text about the man in the hat and coat.

Illustration of a man in a hat and coat, likely related to the text about the man in the hat and coat.

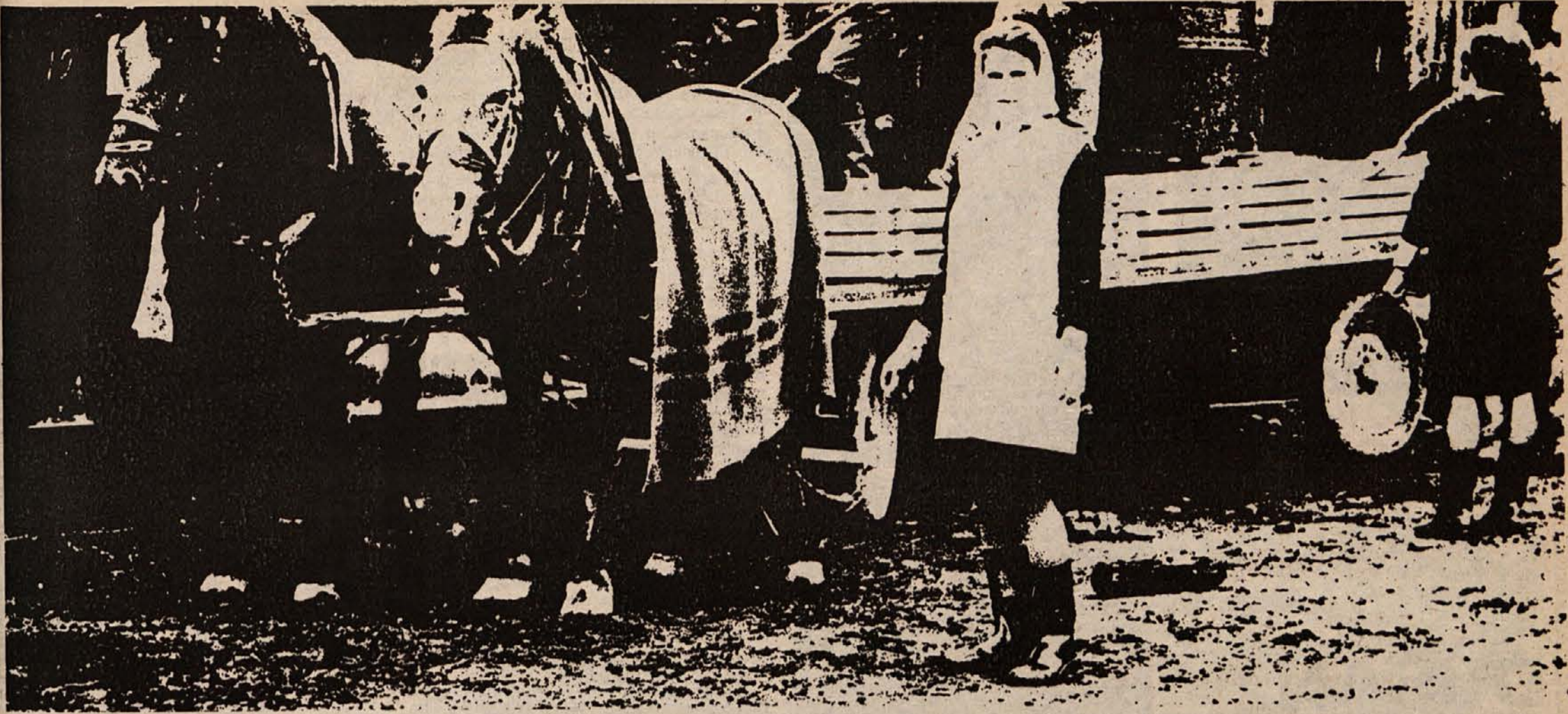
Illustration of a man in a hat and coat, likely related to the text about the man in the hat and coat.

Illustration of a man in a hat and coat, likely related to the text about the man in the hat and coat.

Illustration of a man in a hat and coat, likely related to the text about the man in the hat and coat.

BREME MATERINSTVA LE ŽENSKAM ?

Ljudstvo je v teku zgodovine skovalo rek, da ženska štiri vogale pri hiši drži. Zaposlena mati — delavka drži danes poleg doma tudi vogale prenekaterih tovarne! V sevniški občini je med zaposlenimi 2.507 žensk ali 51 odst., kar je že pri vrhu republiškega povprečja. Kako je z njihovim položajem, so se vprašali na posebni problemski konferenci v Jutranjki 24. oktobra. Na tablo v sejni dvorani so zapisali geslo: „Odstranimo bremena, ki jih je preteklost naložila le ženi — materi!“

Da so se tako vprašali v 1.300-članskem kolektivu Jutranjke, ki zaposluje 1.168 žensk — podobno so se pred nedavnim tudi v Lisci, kjer jih je še nekaj več — je hvalevredno.

Ko se je konferenca od 12. ure zavlekla že čez štirinajsto, je vstala ena od udeleženk, čeprav ne prva. Na vprašanje predsedujočega: „Kam?“, je bil odgovor: „Kuhati kosilo vendar!“ Takšno je pač življenje. In vendar imajo v

tovarni zajetno kuhinjo družbene prehrane, kjer pa dnevno skuhamo le — okrog 40 kosil.

V tovarni so se zamislili nad tem, kolikšna je škoda zaradi bolniških izostankov. Prepričani so namreč, da je ženska tovarna precej dražja od moških, „ceho“ plačujejo seveda ženske same, v konfekciji po večini z nuzjimi osebnimi dohodki. Do mesec dni boleha v Jutranjki 14,82 odst. zaposlenih; republiško povprečje pa je 5,5 odst. V republiških statistikah so, kot je dejala Vladka Jan od republiškega sindikata, sploh težave s to statistiko. Kakorkoli že, v Jutranjki pomeni ta „izpad“ v letošnjih devetih mesecih poslovnega leta reci in piši eno storo milijardo! Boleznine nad 30 dni — tu so porodniške — znašajo 5,66 odst.; če bi jih, denimo, zmanjšali le za en odstotek, bi, kot je izračunal tehnični direktor Ante Glavan, v istih devetih mesecih lahko prahrani 240 milijonov starih dinarjev. Ko je ena od delavk predlagala uvedbo desetminutne zdravstvene rekreacije med delovnim časom —

konfekcija je namreč znana zaradi močne monotonosti dela — ji je eden od prisotnih direktorjev precej zračunal na žepni računalnik, da bi to stalo tovarno nad 800 starih milijonov na leto!

Gostja Vladka Jan se je ob tem vprašala, kaj smo potem takem sploh napravili za ženo, ko smo jo zaposlili. „Same strese za sebe, družino in osebno nesrečo? Smo ponudili kost zastarelim ideologom, ki nergajo, da smo ženo še bolj obremenili, ko smo jo odtrgali od doma?“ Ob tem je razmišljala dalje in ugibala, kaj bi morali v naši družbi v takem primeru storiti za žene. Tovarišica Janova je postala pozorna na opazko iz razprave, da iz vrtca kličejo zaradi nenadno zbolelega otroka ponavadi mater, in ne očeta v drugem kolektivu. „Ali je sploh potrebno, da vznemirjajo mater na delovnem mestu in alarmirajo celo tovarno?“ je razmišljala. „Ne bi bilo boljše, da bi v vrtcu imeli za take nujne primere poseben oddelek za bolne otroke?“

V skrbno pripravljenem gradivu za konferenco ni manjkalo drugih dokazov o skromnem solidarnostnem čutu drugih moških kolektivov v bližini. Posebna anketa je pokazala, da 340 delavk potrebuje boljše stanovanje, čeprav so za stanovanja v preteklosti namenili velikanska sredstva. Direktor brežiškega tozda Orlica je povedal, da so kljub določili v samoupravnem sporazumu o solidarnostnem reševanju stanovanjskega vprašanja, kjer naj bi imeli posluš tudi v kolektivu drugega zakonca, taki primeri le izjemni.

V državi se tačas gradi na novo 270 novih konfekcijskih tovarn! Kaj bodo vse te tovarne počele na trgu ob že sedanjih predimenzioniranosti naše konfekcije, je vprašanje. „Konkurenca je potrebna, vendar je je dovolj,“ so menili v Jutranjki. Če se ta plaz širjenja zmogljivosti ne ustavi, bodo spet plačale davek delavke.

ALFRED ŽELEZNIK

DOBER DAN, DOLENJCI

DUŠAN ŠVARA - DULE

Ko sva se nekega sobotnega dopoldneva srečala v svetlem stanovanju za Bežigradom v Ljubljani, me je s svojim rahlo boemskim videzom in tršatostjo spominjal na Kutuzova. Močne uporniške obrvi so dajale slutiti vojaka in voditelja, in to Dušan Švara-Dule tudi je. Navsezadnje je le celo svoje življenje vojak.

Osem let je predaval na višji vojni akademiji v Beogradu poseben predmet, ki se imenuje taktika bojevanja. Dodobra obvlada to veščino, in ko sva se ogrevala za pogovor, je med drugim povedal: „Naša vojna taktika je v resnici tesno povezana s partizanskim bojevanjem, vendar pri tem močno upoštevamo tudi sedanji, moderni način vojskovanja. Vzemimo na primer, da je

nas Slovencev z otroki in starci okoli dva milijona. V danih okoliščinah bi bili dojenčki in starci v defenzivi, vse ostalo prebivalstvo pa bi bilo ofenzivno. Poudariti moram, da bi lahko desetleten deček še kako koristil boju, prav tako starec.“

Dušan Švara-Dule je generalpodpolkovnik JLA v pokoju, toda po prepričanju in srcu je ostal pravi vojak na braniku domovine, in če bi bilo potrebno, bi bil nekdanji slavni partizanski komandant spet med prvimi na barikadah.

Rodil se je pred šestdesetimi leti v Rakitniku pri Postojni. Oče je bil železničar in kot zaveden Slovenec se je odselil iz takratne Italije v Novo mesto. Dušan je bil star leto in pol. Stano-

vali so pod Kapitljem, leta 1928 pa so starši zgradili v Koloniji skromno hišico. Osnovno šolo in štiri razrede gimnazije je končal v Novem mestu in se 1934 vpisal v mornariško strojno šolo v Boki Kotorski. Kot narednik je doživel napad na Beograd na Ohridskem jezeru kot upravitelj stroja na ladji. Star je bil 23 let.

Tovariš Švara pripoveduje: „Tisti čas je bila invazija Nemcev iz Grčije. Bil je zelo nevarno in lahko bi bilo usodno tudi zame. Rešil me je prijatelj, musliman. Štirinajst dni sem preživel v njegovem stanovanju, in šele ko so oblast prevzeli Italijani, sem prišel iz ilegale.“

Pravi revolucionarni boj se je začel za Dušana Švaro nekega večera v juniju 1941, ko je potoval iz Ljubljane v Novo mesto. Na vlaku je srečal svojega starega prijatelja Karla Bavconca. Bil je kakšno leto mlajši od njega in že takrat organiziran. Pri sebi je imel paket ciklostilnih barv za partizansko tehniko v Novem mestu. Med potjo sta se pomenila mnoge stvari in takrat je Švara postal aktiven v partizanskem gibanju.

„Tega fanta imam v spominu kot silno poštenega. Po nalogu Partije je šel, ker je bil železničarski strokovnjak, v Ljubljano voziti vlake. Poleti 1942 pa je na zasavski progi naletel na partizansko mino in tragično končal svoje mlado življenje.“

Dušan Švara-Dule je šel v partizane 2. januarja 1942. Moral bi sodelovati že v napadu na Bučko, vendar, kot se spominja zdaj tistih časov, organizacija še ni bila povsem na višini.

S skupino petnajstih sotovarišev se je srečal s partizani prvič v Brezovici pod Trško goro. Tam je bila v jamah spravljena municija in orožje, s katerim so se oborožili. Švara se spominja, da so prav tisti čas prišle mimo neke ženske. Večino fantov je popadel strah, da jih bodo ženske izdale, in so se razbežali na vse strani. Švara pa je ostal s Petrom Florjančičem iz Otočca. Rekla sta: „Za naju ni več poti nazaj.“ Florjančič je poznal brate Jarce iz Luknje pri Prečni in tako sta se povezala s pravimi partizani. Že naslednji dan so bili na Frati. Osem jih je šlo na Kulova sela. Tam so se nastanili v opuščeni oglarski baraki.

Ognjeni krst je doživel v Kačjih ridah v napadu na italijansko patrolo. Že prvi dan je bil izvoljen za komandirja voda. V tem času ga je Aleš Bebler krstil za Duleta mornarja. Rekel je: „Mornar si bil, svoje pravo ime pa moraš skrivati pred sovražniki.“

Kmalu za tem je postal komandant bataljona Zapadnodolenjskega odreda. Pred roško ofenzivo se je izvelkel iz obroča, ker je moral oditi za komandanta Krškega odreda. Iz njegovega odre-

da so se pozneje formirala jedra brigad: Tomšičeve, Gubčeve in Cankarjeve.

V času velike roške ofenzive, ko so bile vse sovražne sile skoncentrirane za uničenje glavne NOV Slovenije, je prišel do nenavadne in drzne ideje: s svojimi enotami se je skušal vkrcati na prazne železniške vagoni v Bučni vasi (v ta namen se je že povezal z železničarji), se pri premiku zapeljati do druge strani tunela v Novem mestu in napasti štab italijanske komande, uničiti skladišče orožja in izvesti še druge diverzije. Žal se ta akcija ni nikoli izvršila.

Švara je bil pri formiranju Gubčeve brigade komandant 1. bataljona. S tem bataljonom se je priključil Cankarjevcem in tudi tam je bil komandant 1. bataljona leto dni, kar je bila tiste čase redkost. Šel je skozi vse bitke Cankarjeve brigade, do napada na Žužemberk 24. julija 1943, ko je bil težko ranjen: belogardiščna krogla ga je prebila skozi prsni koš. Fantje so ga odnesli v neko klet in Dule, poln volje do življenja, se je izmazal.

Še ko je bil rekonvalescent, mu je komandant Stane Rozman ukazal, da mora nemudoma v Prešernovo brigado. Pod Švarovim vodstvom je Prešernova brigada postala udarna in pri napadu na Turjak so jo Nemci imenovali partizansko SS brigado.

Prešernovce je zapustil konec oktobra 1943. Postal je komandant 31. divizije. Od tu je odšel za načelnika operativnega odseka 9. korpusa, potem pa je bil v Glavnem štabu in poslan za komandanta podoficirske šole v Semiču. Od tam se je odpeljal z avionom v Bar in z ladjo v Biograd na moru za komandanta Baze Slovenije. Tu ga je doletela depeša ob kapitulaciji 1945. Bil je postavljen za pomočnika komandanta za Trst in Julijsko krajino.

Po vojni je opravljal pomembne vojaške dolžnosti v raznih krajih Jugoslavije in zaključil vojaško kariero s činom generalpodpolkovnika.

Če bi vprašali Švaro-Duleta o najtežjih doživetjih iz vojne, bi odgovoril: „Najtežje borbe? Jelenov žleb, Žužemberk in še in še... Veliko nepozabnih trenutkov, toda najtežji so bili marši v visokem snegu, ko so borci omagovali. Potrebno je bilo reševati borce in opremo.“ Ali pa trenutek odločitve na Malem vrhu pri Šmarjeških Toplicah, ko so njegove borce s treh strani obkolili Italijani. Tedaj so bile vse oči uprte vanj. Bil je mlad in neizkušen poveljnik. Njegova taktika je bila: če je le mogoče, se umakni in napadi, ko bo prav čas. Imel je poseben instinkt in železno voljo.

Če vprašate njegove nekdanje borce, kakšen je bil komandant Dušan Švara-Dule, se ga bodo spominjali samo z najlepšimi besedami.

LADISLAV LESAR

VOJAŠKI KOTIČEK

2000 Odstotkov Dobička

Proizvodnja in prodaja orožja sta postali zlatotele vojaškoindustrijskih monopolov držav NATO. Neposredni vojaški stroški teh držav so bili leta 1949 nekaj čez 18 milijard dolarjev, leta 1976 pa so se dvignili, ne upoštevaje Grčije in Turčije, na 155 milijard dolarjev.

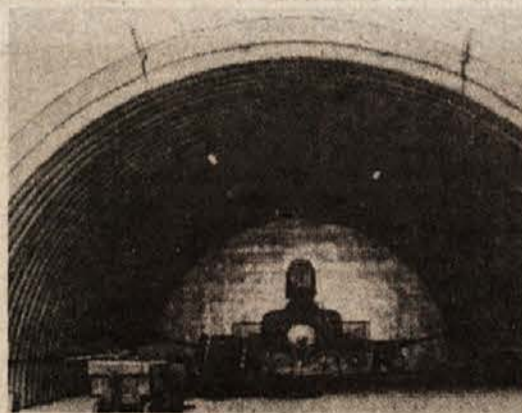
Ko je neka komisija ameriškega Kongresa obravnavala poslovanje 169 vojaškoindustrijskih korporacij, ki dobavljajo orožje Pentagonu in armadam drugih držav, je ugotovila, da je 164 korporacij dosegalo dobiček od 50 do 200 odstotkov, tri korporacije celo več kot 500, ena od njih pa celo 2000 odstotkov!

Dobiček teh podjetij je toliko večji, kolikor popolnejša in dražja je vojna tehnika. V zadnjih letih se je orožje silno podražilo, kar je deloma posledica inflacije, še bolj pa nenehnih in zelo dragih izboljšav. Tako so se na primer celo navadni džipi podražili od 1051 na 5850 dolarjev, puške od 60 na 150 dolarjev. Še neprimerno večjo podražitev ugotavljajo pri tankih: včasih je bojni tank veljal okoli 50.000 dolarjev, sedaj stane zahodnonemški „leopard“ že 250.000 dolarjev, za ameriški XM-1 pa je treba odšteti celo 1.100.000 dolarjev.

Draga so tudi letala; najnovejši ameriški prestreznik F-15 je na primer kar 130-krat dražji od ne prav slabega lovca R-47 iz leta 1945. Eno najdražjih orožij na svetu pa so nedvomno podmornice razreda „trident“, oborožene s 24 balističnimi raketami. Ena podmornica stane 1,3 milijarde dolarjev!

ZAŠČITA PRED ŽELEZNO TOČO

Američani so sklenili, da bodo začeli graditi posebne hangarje na vseh izpostavljenih evropskih letališčih, isto pa so svetovali tudi svojim evropskim zaveznikom. Ne gre za hangarje v klasičnem smislu besede, ampak bolj za zaklonilnike, v katerih bi bila predvsem tista letala, katerih naloga je boj z nasprotnikovimi letali, torej prestrezniki, varna pred nenadnim zračnim napadom.

Prav izraelsko-arabske vojne dokazujejo, da je z nenadnim napadom mogoče nasprotnikovo letalstvo uničiti že kar na tleh.

Po prvotnem načrtu naj bi zgradili 378 zaklonilnikov v šestih ameriških oporiščih v Zahodni Nemčiji in v po enem oporišču v Italiji in Turčiji, kasneje pa so se odločili še za 54 dodatnih zaklonilnikov v Italiji in Turčiji. Ameriški zglede posnemajo tudi druge evropske države, ki so članice NATO.

Poveljstvo NATO meni, da bo kmalu v zaklonilnikih kar 70 odstotkov vsega taktičnega letalstva.

Prostor v zaklonilniku ustreza po velikosti letalom tipa F-4, F-15 ali Jaguar. Zaklonilnik je dolg okoli 30 metrov, širok 15, v sredini pa visok dobrih 7 metrov. Streha je železobetonska in debela približno 60 do 70 cm.

Zaklonilniki bodo pripomogli, tako trdijo, da bo v primeru nasprotnikovega udara po letališču ostalo celih in sposobnih za protудар ali druge naloge kar do 95 odstotkov letal.

Ob napadu na letališče se pojavi tudi vprašanje rezervnih letališč. Teh ni nikoli dovolj, zato nameravajo v državah NATO kot rezervna letališča uporabiti tudi ravne odseke avtomobilskih cest. Uporabni so ravni odseki v dolžini 1500-2500 metrov, ki pa morajo biti široki (pokriti z betonom) vsaj 20 metrov.

SMRT ZARADI KAPLJICE

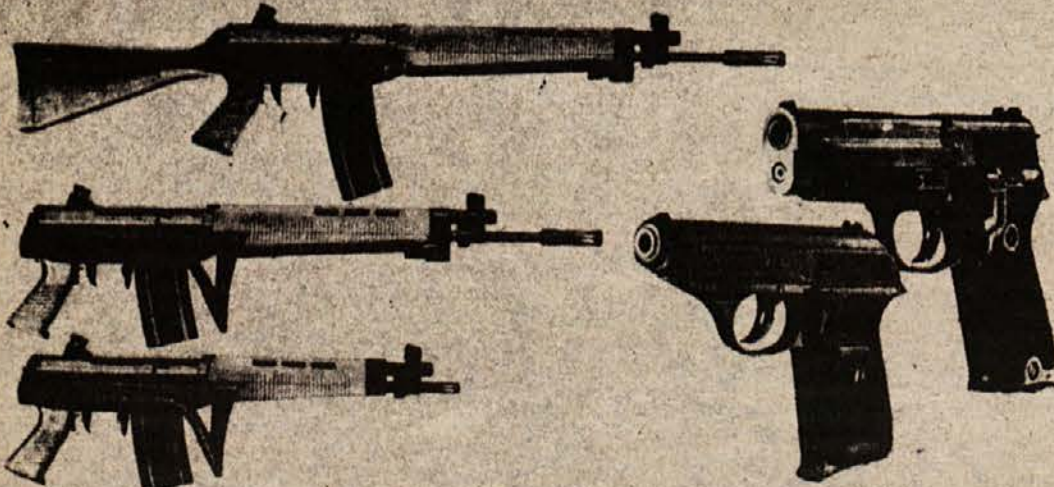
Čeprav sta ZDA in Sovjetska zveza podpisali sporazum, ki prepoveduje uporabo kemičnih orožij v vojni, je očitno, da to orožje imajo in tudi še naprej razvijajo na obeh straneh.

Tako so na primer v ZDA pred kratkim odobrili za nadaljnja raziskovanja na področju smrtonosnih kemikalij novih 6,450.000 dolarjev.

V tem programu je tudi tako imenovana mornariška plinska bomba „big eye“ in dva tipa artilerijskih plinskih granat za kopensko vojno. Bomba „big eye“ bi po eksploziji povzročila smrtonosni plinski oblak na površini ene kvadratne milje (!), medtem ko bi bila učinkovitost artilerijskih plinskih granat nekoliko manjša.

Američani se pri dajanju novih sredstev za razvoj kemičnih orožij izgovarjajo, da na tem veliko delajo tudi Sovjeti in da zato ne smejo zaostajati.

Znano je, da imajo Američani v svojih orožarnah že zdaj tak plin, ki usmrti človeka že v primeru, če pade na kožo kapljica ali dve te strahovito strupene snovi.

KJER JE POGUM DOMA

Debelo knjigo bi lahko napisal, toliko doživetij ima Franc Dragan za seboj, ki ne smejo v pozabo. To bi bila pripoved o rojstnem Mladju in drugih gorjanskih vaseh, o srcu partizanstva v teh krajih, o pogumnih in ponosnih ljudeh, ki so takoj na začetku italijanske okupacije sledili klicu svobode.

Vasica Mladje leži v hribovitem svetu kakih pet kilometrov od Podbočja. Danes vodi mimo nova cesta do Prušnje vasi, do Brezja in naprej do najvišje vasi na Gorjancih, do Planine. V Mladju je osem domačij. Deveta je bila Draganova, pa so jo Italijani in beli 1943 izropali in požgali.

Franca Dragana in ženo je takratni poštar aktivist Alojz Colarič že junija 1941 vključil v krog zaupnih sodelavcev Osvobodilne fronte. Dom Draganove družine je bil na jasi med gozdovi, četrte ure hoda stran od vasi. Zaradi svoje lege je bil nadvse primeren za tajne obiske in sestanke.

Draganova hiša je gostoljubno sprejemala pod svojo streho obveščevalce in aktiviste Osvobodilne fronte. Družina je štela tedaj pet članov: starša in tri otroke. Toda redkokdaj so bili sami. V družinski krog so kot svoje domače vključili vsakega borca za svobodo. Čeprav so živeli skromno, je bilo vedno kaj za pod zob, da se je nasitila nadštevila družina. V hiši je bil dobrodošel vsak pripadnik Osvobodilne fronte, vsak, kdor se je postavil po robu zasluževalcem.

APNENIK, partizanska bolnica na Gorjancih

Za vasi Mladje, Brlog in Gradnje so junija oziroma v začetku julija 1942 ustanovili terenski odbor Osvobodilne fronte, dolžnost sekretarja pa so zaupali Francu Draganu, enemu najnaprednejših, najbolj razgledanih domačinov. Dragan ima v svojih beležkah dokumentirane vse te dogodke, tudi prve volitve v narodnoosvobodilni odbor v Mladju 16. julija 1942. Volili so ga prav tako za tri vasi, Draganu pa naložili funkcijo predsednika.

V novembru istega leta je šla skozi Mladje italijanska ofenziva. V bližini vasi se je tedaj zadrževalo precej partizanov. Pred sovražnikom so si poiskali zatočišče v predelih Brezovice, Lebice in Štancarjeve rebri. Vsi partizani so ofenzivo srečno prestali. Imeli so mir do 11. januarja 1943, ko so se Italijani in beli podali v napad na Draganovo domačijo.

„Že v nedeljo smo dobili namig, da se nekaj kuha, da nas bodo napadli“ je omenil Dragan, „vendar opozorila nismo vzeli zares. Vesti niso bile preverjene, zato nismo želeli nepotrebne preplaha. Take novice so večkrat krožile naokoli. Iz previdnosti sem še isti dan odnesel v hosto nekaj hrane in papirjev.“

Če me spomin ne vara, je tisto nedeljo začel naletavati sneg. Čez noč je pobelil vso pokrajino. V hiši smo mirno spali. Z nami so bili še Vencelj Perko, Bruno Hercog in Vida Stanič, zdaj poročena Škraba.“

Dom Draganovih na Mladju je bil ena najpomembnejših partizanskih javk. V njihovi hiši so se sestajali aktivisti, kurirji, ustavljale so se vojaške patrolje in partizanske enote. Leta 1942 je bilo pri Draganovih tudi skladišče živil in drugega materiala za potrebe partizanske vojske. Novembra 1942 sta dobila pod njihovo streho svoj delež tudi rajonski odbor Osvobodilne fronte Sv. Križ (danes Podbočje) in podokrožni odbor OF za Gorjance.

„V drugi polovici maja 1942 smo v Mladju ustanovili oddelek narodne zaščite,“ se spominja Franc Dragan. „Vsi odrasli moški smo se zbrali sredi vasi, kjer smo slovesno prisegli. Od Gorjanskega bataljona sta prisostvovala prisegi Lojze Colarič in neki „Ge“. To je bilo seveda njegovo partizansko ime. Lojze Colarič, znan kot komandant partizanskih enot in zaslužen družbenopolitični delavec v povojnih desetletjih, je imel kratek nagovor, tovariš Ge pa je prebral prisego.“

Za komandirja narodne zaščite so postavili Ivana Kuharja, za komisarja pa mene.

Oddelek narodne zaščite je bil oborožen s civilno puško ter z avstrijsko vojaško puško, ki smo jo imeli pri nas doma še iz prve svetovne vojne. Pripadniki narodne zaščite smo podnevi in ponoči izmenično stražili dohode do vasi, vzdrževali zvezo z narodno zaščito v sosednjih krajih. Naša naloga je bila, da smo nadzorovali gibanje

sumljivih ljudi, jih po potrebi aretirali in izročili partizanski komandi.“

Na srečo je tisto jutro Draganova žena zgodaj vstala in pravočasno opazila, da se bliža hiši „neka“ vojska. Takoj so bili vsi pokonci in so se srečno rešili iz pripravljene obročje. Po nekaterih so streljali, ker pa je bilo še mračno, niso nikogar zadeli. Dragan je s puško v roki bežal skupaj s Hercogom. Bil je bos in noge so mu tako ozeble, da se je moral zdraviti, preden je spet lahko obul čevlje.

V hiši je ostala samo Draganova žena z otroki. Besni nad neuspehom so jo z otroki vred surovo pretepli, domačijo pa izropali. Iz levega odgnali obe kravi in zažgali gospodarsko poslopje.

„Po tem napadu se nismo nikoli več dobivali v hiši,“ je z grenkobo v glasu zaključil pogovor Franc Dragan. „Sestajali smo se zunaj v gozdu, skrivališča pa stalno menjavali. Ljudje na tistem območju so vedeli, kje se zadržujemo. Prinašali so nam pošto in hrano. Med njimi ni bilo izdajalcev. Bili smo kot ena družina. Beli, ki so nas napadli, so bili iz doline. Zaradi tega menim, da smo ljudem v teh vaseh dolžni pomagati še danes, zlasti Planini, ki so jo 14. septembra 1942 do tal požgali, moške pa postrelili. Družine so si poiskale zasilno streho v zidanicah. Čeravno so izgubile svojce, so še naprej sodelovale z nami. Ne ogenj ne puške jih niso zlomili. Svobode in domovine ti ljudje ne bi izdali za nobeno ceno.“

JOŽICA TEPPEY

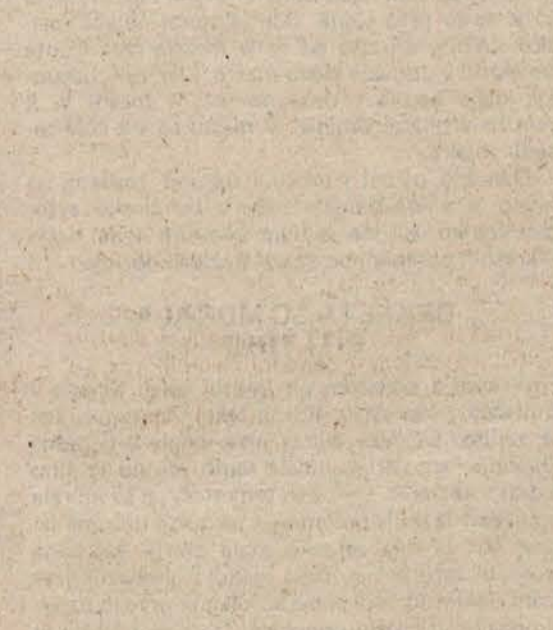

Grčija je znana po lepoti pokrajine in po preko 5000-letni zgodovini. Pod modrim mediteranskim nebom živijo danes potomci starih Pelazgov, ponosni na svojo preteklost, gostoljubni in sentimentalni do vseh, ki obiščejo njihovo slavno domovino.

Tokrat bi vas radi seznanili z Grško Makedonijo in njenim glavnim mestom Solunom. Mesto je ustanovil leta 316 pred našim štetjem kralj Kassandra tam, kjer je bilo nekoč mesto Termi, pristanišče glavnega mesta stare Makedonije Pella in sedeža slavnih kraljev Filipa drugega in Aleksandra Velikega. Poimenoval ga je po svoji ženi, sestri Aleksandra Velikega — Tesaloniki.

Ne samo v Solunu, temveč v vsej Grški Makedoniji in na njenem polotoku Halkidiki, ki se s tremi rogji Kassandro, Sithonio in sveto goro

V SOLUNU PO POTRESU

Athos, globoko zajeda v Egejsko morje kot Poseidonov trirog, čakajo današnjega popotnika nepozabni vtisi in doživetja. Gorovja, bujne zelene doline, jezera in nešteto morskih zalivov so prostor veličastnih nasprotij, ki so dajala navdih tudi slavnemu grškemu filozofu Aristotelu.

Solun se je pričel razvijati za časa Rimljanov, ko je postal prestolnica Makedonije. Tudi trgovska pot, Egnatia, imenovana, je od Jadranskega morja do Carigrada prečkala Solun. Številni kulturnozgodovinski spomeniki iz časa Rimljanov, Bizantinov in Turkov dajejo mestu očarljivo podobo. Skozi zgodovino je prehajalo iz rok v roke, dokler ni bilo v prvi Balkanski vojni leta 1912 osvobojeno izpod turškega jarma.

Za južne Slované je v zgodovini Soluna pomembno leto 860 našega štetja, ko sta brata Ciril

in Metod pričela širiti krščansko vero in učiti narode novo pisavo cirilico.

Solun je sodobno mesto s številnimi trgovinami in trgovnicami, ki ponujajo pisano robo mimoidočim. Je nekakšen „južni Trst“, saj ga vsako leto obišče na stotine Jugoslovancev — predvsem Makedoncev in Srbov. Skoraj neverjetno je, kako se v obeh mestih ponavljajo enake podobe otovorjenih in utrujenih popotnikov.

Obiskovalci, ki jim ne roji po glavi samo nakupovalna mrzlica, imajo številne priložnosti, da natančneje spoznajo kraje, na katere je vezana tudi naša zgodovina in da si osvežijo spomine iz že orumenelih šolskih zvezkov.

Danes Solun celi rane, ki mu jih je prizadejal junijski potres, ki je bil na meji katastrofalnega. Več desetstisoč poškodovanih hiš, več deset

mrtvih in ranjenih je žalostna bilanca nesreče tega cvetočega mesta.

Prvo opozorilo je prišlo iz zemeljskih globin že maja, prav v trenutku, ko smo se poslavljali od naših grških prijateljev na terasi hotela Capsis. Roke so se stresle v pozdrav, kot bi hoteli nemo vprašati: „Ali se bomo še kdaj videli?“ Ob grozecem bobnenju in grozovitih tresljajih smo vsi obnemeli. Zavedli smo se, da nas zemlja opozarja na svojo moč, na svoj nemir globoko tam doli v njenih nedrih. Človekova volja se izniči — postane nemočen in odvisen od skrivnih sil vesolja.

Pokopali so mrtve, zacelili rane, obnovljajo sončno mesto, ki bo, kot nekoč, v svojem polnem sijaju pričakalo svoje obiskovalce še lepše in še mlajše. „Pantha rei“ je dejal grški modrijan Heraklit. Res, vse se spreminja.

JANKO SAJE

STEZA NEKEGA ŽIVLJENJA

Profesorica Marija Kovač. Njeni znanzi iz mlajših let so jo v Novem mestu klicali za Kozinovo Maričko. Studentom iz vse Slovenije, ki pristanejo na romanistiki, njeno ime veliko pove. Pravijo, da je bila stroga, precej zahtevna, za slabe študente celo strah in trepet. Kako povsem drugačna je druga plat njene narave, v kateri iskrive domislice in humor udarjata na plan, kot teloh izpod spomladanskega snega! Prav v tem lahko tudi površen človek zazna podobnost z njenim v javnosti mnogo bolj znanim pokojnim bratom glasbenikom Marijanom Kozino.

Oba imamo za Novomeščana, toda: „Sploh nisem Novomeščanka, dasi sem najboljši del svoje življenjske steze prehodila v tem ljubeznivem mestu. Sem le tržanka, rojena v neznatnem Mokronogu, od koder — naj mi Mokronajzarji ne zamerijo — še sapa ni dobra, kot je hudobno trdila moja duhovita stara mati. Res ni, da bi se človek s tem ponašal. Pa recimo, da so me že v najnežnejših letih Novomeščani in ljubo moji družini sprejeli za svojo, kljub temu se tudi z družino ne morem ponašati. Sem zares meščanka, čeprav ne malomeščanka, ker sta bila moj oče in ded solidna uradnika in sodnika, torej kaj malo priporočljivo deblo v naši socialistični družbi. Škoda! Če bi se bil socializem prej pojavil, kar pa nikakor ni moja krivda, bi bila stvar povsem drugačna: moj ded po materini strani je bil krošnjar iz Furlanije, po očetovi pa steklar iz Češke. To sta povsem spodbudna poklica, razen tega pa še narodnostna soseda. Pa kaj se hoče, to je bilo pred več kot sto leti! Meni danes to bore malo pomaga in moram priznati svoj izvor.“

„Enoletna sem naredila prve korake pred prvo svetovno vojno v sončni Vipavi, kamor so premestili mojega očeta. Idila Vipavske doline mi je za vedno ostala v spominu kot bajna sončna pokrajina, polna cvrčanja lastovk, sladkih fig in grozdja, pa tudi hude burje in ostrih sap. Presekalo jo je hrup prve vojne. Oče je moral obleči vojaško suknjo, družina pa se je morala izza fronte umakniti v domače Novo mesto, kjer sem, begunka, dalje hodila v osnovno šolo v mestu in k nunam v bližnji Šmihel. V mestu so vse šole zasedli vojaki.

Današnji otroci s težkimi učnimi torbami na hrbtu si v vsakdanjem boju z bencinsko avtomobilistiko žal ne morejo zamisliti idile naših takratnih potepanj po ozkih stezicah do šole.

DEKLETA SO MORALA BITI TIHO

In kam z otrokom po ljudski šoli? Seveda v gimnazijo, čeprav to ni bilo tako enostavno, kot se zapiše. Dekleta takrat niso mogle biti redne dijakinje, ampak so smele samo pridno in tiho sedeti v razredu. Ob obeh semestrskih pa so morala opravljati iz vseh predmetov pismene in ustne izpite, kar je bila za take male čmrlje kaj sitna stvar. In zato je bilo pred menoj v gimnaziji prav malo deklet in tudi moje sošolke iz prve in druge gimnazije so kmalu odnehale. Ob koncu vojne in na začetku stare Jugoslavije sva bili v razredu samo še dve in tako je ostalo do mature 1924.

Stara novomeška gimnazija, ki je še ob koncu stoletja slovela kot nekakšen „refugium peccatorum“ — pribežališče slabih študentov, je imela v mojih gimnazijskih letih poleg poprečnih tudi zelo dobre profesorje. Ozračje šole v malem mestu z lepo okolico, kjer ni bilo raznih mikov, ki zaposlujejo in begajo današnjo mladino, je bilo ugodno zorenju mladega človeka. Dijaki smo imeli svoj pevski zbor, igrali smo vse mogoče instrumente, imeli svoj orkester, dijaške liste in še kaj. Šele od tretjega razreda dalje smo bila dekleta izenačena s fanti. Vendar pa se je na moji stezi spet nastavila ovira: ker se nisem hotela učiti grščine, ki se mi je zdela zapravljanje časa, mi je bila dovoljena francoščina, le da sem morala namesto grščine opraviti iz francoščine vse do mature dvakrat na leto izpiti.“

Ko se je po maturi vpisala na romanistični oddelek ljubljanske univerze, se ji ob takratnih mla-

dstno prešernih predstavah najbrž ni sanjalo, da bo tako kmalu spet na isti šoli — to pot pred klopjo — za katedrom.

„Ta, prva leta mojega profesorskega delovanja so bila po eni strani spodbudna in srečna ob delu z mladimi, srečna in nesrečna pa v mojem zasebnem življenju.“

NAPREDNJAKI NISO BILI ZAŽELENI

Nekaj let pred drugo svetovno vojno se je tudi na novomeški gimnaziji čutilo, da je idile konec, da se duhovi ostro krešejo ne le med člani profesorskega zbora, marveč še bolj ostro, čeprav prijateljsko, tudi v dijaških vrstah. Če so te napredne sile naletele na razumevanje pri mlajših profesorjih, med katerimi je bila tudi prof. Kovačeva, je prej ali slej prišlo do posledic.

„Imeli smo krasne fante in dekleta, ki so mi ostali do danes ljubi in ki so se izkazali v najtežjih dneh druge vojne, v osvobodilni borbi in po njej. Bila bi krivična, če bi naštevala imena, ker bi gotovo kakšno pozabila.“

Ko je predvojna oblast našo razborito skupino razbila, nas je raztresla po ožji domovini, da ne bi mogli delati škode. Mene so poslali na severno mejo, toda že v letu 1937 smo dokaj strnjeno in ne strankarsko sprti nastopali proti kulturbundovcem. Seveda so si tudi tu starejši kolegi previdno zatiskali oči pred bližnjo katastrofo, vendar so vsi ščitili naše fante, ki so vodili bolj ali manj srdit boj z belonogavičniki vse do nemškega vdora v Jugoslavijo.

Kdor ni bil na Štajerskem rojen, je bil zaprt in izgnan, če mu ni takoj uspelo pobegniti v „Ljubljansko pokrajino“, kjer je okupator skrajja počasneje deloval. In tako nas je spet razteplo na vse kraje, konec pa je bilo tudi našega šolmaštrovanja. Nadaljevalo se je šele po težkih, tegob in nevarnosti, pa tudi upa polnih letih v svobodni domovini in v popolnoma spremenjenih razmerah. To pot ne več v dolenski metropoli ali na meji, temveč v beli Ljubljani.“

DOBESEDNO LETA IZGRADNJE

„Prva povojna leta so bila zame zelo naporna in prav dobesedno leta izgradnje. Naloženo mi je bilo, da znova usposobim nekdanjo drugo žensko gimnazijo, ki je pred vojno veljala za gosposko licej — med vojno pa je bila v njej vojaška bolnišnica. Živi in mrtvi inventar, knjižnica in vse ostalo je bilo tako razmetano in raztepeno, da je bilo potrebno začeti od kraja, in to z velikimi težavami.“

Tudi drugim ljubljanskim zavodom se ni godilo bolje, saj so pod okupacijo skoraj vse ljubljanske gimnazije strpali v poslopje uršulink sredi mesta in dobra tretjina Plečnikovoga novega dela je bila dograjena le na zunaj, znotraj pa v surovem stanju.“

Teško si je žensko z znanstvenimi ambicijami predstavljati pri takem izrazito obnovitvenem delu z vsemi obrtniški težavami, pa vendar ...

„Šlo je, ker smo se vsi zagnano lotili ne le dograditve poslopja, ampak tudi pouka, večernih in dopolnilnih tečajev, pisanja knjig in vsega ostalega. Zame je bilo to sedem dolgih let, pa sem ob tem le našla nekaj tedenskih ur za poučevanje, ki mi je bilo najbolj pri srcu. Po sedmih letih sem se spet vrnila pred klop in nadaljevala tam, kjer me je vojna prekinila.“

Profesorica Kovačeva je bila osebnost, ki so jo njeni dijaki in študentje čutili. Mnogokrat se ji zgodi — tudi v Novem mestu — da jo ustavljajo zdaj že zreli možje in očetje, pa tudi žene, uspešni v poklicih — nekateri so postali celo slavni — pa si želijo svoji nekdanji profesorici stisniti roko in z njo pokramljati. O svojem delu pravi:

„Bilo je resno delo, ki ga je narekovala želja, naj mlad človek ob predelani učni snovi osvoji tudi kritično gledanje na razne probleme. Naj jih pošteno presodi in se spopade z njimi!“

TUDI PREVAJALKA IN DRUŽBENA DELAVKA

Vrsto let do upokojitve je bila prof. Kovačeva lektorica za moderni francoski jezik na ljubljanski filozofski fakulteti, obenem pa tudi podpredsednica slovenskega Društva za kulturno sodelovanje Jugoslavije s Francijo. Za svoje dolgoletno in plodno delo na tem področju je bila počaščena z odklikovanjem francoskega ministrstva za kulturo in šolstvo v „akademskimi palmami“. Pred njo je le en Slovenec dobil to visoko priznanje.

Posebne pozornosti sta bila deležna tudi njena prevoda Schreiberjevega „Ameriškega izzivanja“ in Manollovega „Prekletega pesnika“, izšla leta 1969. Tri, oziroma štiri leta prej pa sta bila izdana njena učbenika „Textes français“ in „Grammaire française“, namenjena srednješolskemu in visokošolskemu študiju moderne francoščine.

Vsestranost njenih sposobnosti je cenil tudi njen mlajši brat, glasbenik Marijan Kozina, saj je pri sestri dobil motiv za Ekvinokcij, prevajala pa je zanj še druge tekste. „Zelo sem ga imela rada in s posebno ljubeznijo kdaj pa kdaj prebiram dve škatli njegovih pisem, jezi pa me, če me hočejo kje predstavljati le kot Marijanovo sestro ...“

Ceprav upokojena lektorica, prof. Kovačeva živi zdaj na dveh koncih, bi najraje kar na štirih. Večji del leta preživi v svoji hišici v Fiesi, zimo prebije v Ljubljani. Vleče jo k edini hčerki, poročeni v Atenah, pa nekajkrat na leto v Novo mesto.

Sploh pa ne živi običajnega upokojenjskega življenja. Polna je še načrtov. Snuje, piše, prevaja. Iz lastnega zadovoljstva in notranje nuje ter zavoljo nemirnega in iskrivega duha, ki se z leti ni še prav nič pritalil.

MED IN PELIN OBLJUBLJENE REPUBLIKE

Kadar od streljaj oddaljenih polj do gradbišč v sončnih jesenskih dneh zadisi po pravkar izruvani repi in sveži zemlji, se zdijo gradbeni delavci, tisti, ki se jim zaradi enotnih delovnih obtežev le po očeh vidi, da so z juga, nenavadno otožni. V trdih gradbenikih se prebudijo zaradi sile za nekaj let odrinjeni kmetje. S pogledi zatorej božajo orumenelo drevje, živino, kmetice in kmete, z nosnicami vlečejo z jesenskimi vonjavami prepognjeni zrak in z mislimi so povsem drugje. In takrat se nemalokrat na vseh gradbiščih pokaže podobna slika: delo gre počasneje od rok, prihaja do lažjih, tudi namernih poškodb, ob začetku novega delovnega tedna ostane marsikatera delovna obleka na obešalniku. Njegovega lastnika je premagala nekajmesečna stiska: odšel je domov in vrnil se bo čez nekaj dni. Za nekaj časa brez domotožja, skesan in z zdravniškim spričevalom, da je bil, bolan.

POSTELJA IN STREHA PREMALO

Podjetje pa je bilo brez delavca, dveh, treh, desetih. Zataknil se je delovni mehanizem, ravno vesje na gradbenem mravljišču je bilo porušeno. Načrti in obljube ne bodo izpolnjeni pravi čas, delo na objektih se bo zavleklo.

S podobnimi težavami se ne srečujejo samo na gradbiščih, ki jih je prevzelo novomeško gradbeno podjetje Pionir. To lahko potrdijo v minulem obdobju po vsej republici sklicani sestanki. Njihov dnevni red je lep čas, tudi zaradi pravkar minulega kongresa slovenskih sindikatov, polnila problematika o zaposlenih z juga. In na sejah, konferencah, razpravah ipd. so pogosto ugotovili, da o zaposlenih z juga veliko razpravljajo, da pa so zaposlenih pozabljali, da so ti delavci predvsem ljudje. Zaupali smo jim drage sodobne stroje, nismo pa poskrbeli za normalne delovne, predvsem pa življenjske možnosti. Na vseh sestankih so ugotovljali, da sta samo postelja in streha nad glavo za delavca premalo.

V novomeškem Pionirju sicer radi povedo, da imajo v podjetju tudi za delavce z juga v glavnem dobro poskrbljeno. Zavedajo pa se, da bodo morali s hitrim gospodarskim razvojem zaposliti še več parov delovnih rok, te pa bodo dobili izključno v drugih jugoslovanskih republikah.

PO GRADBINCICE S PRIZNICE

Pionir, ki so ga ustanovili 1947, je dolgo časa dobival delavce iz Posavja, Dolenjske, Bele krajine in Zasavja. Zaradi hitrega razvoja ostale industrije pa so si domačini poiskali boljši kos kruha in lažje delo drugje. Gradbeniki so ostali sami, začelo se je iskanje novih ljudi, ki je predstavnik gradbenih podjetij pripeljalo celo v Srbijo. Sodelovali so sicer z zavodi za zaposlovanje, predvsem v takrat še možni mrtvi sezoni gradbeništva, ki je v tej stroki že lep čas ne poznajo. Takratni kadroviki se radi spomnijo, da so pri zbiranju ljudi sprejeli vsakega, če ni šlo drugače, so si pomagali celo s — priznico.

Danes je drugače, vsaj pri Pionirju. Imajo stalne stike z zavodi za zaposlovanje na področju Bosne in Hrvaške. Srbija je predaleč. Vabijo predvsem nekvalificirane delavce, najraje pa navežejo stike z osnovnimi šolami. Obiščejo sedme in osme razrede v Koprivnici, Križevcih, Virovitici, Banjaluki, Bihaću, Doboju, Daruvarju. Tudi zato, ker so ti kraji precej blizu in ker se mladi veliko lažje vključijo v novo okolje. Trenutno imajo okoli 400 učencev: 40 odstotkov z domačega področja, 60 iz omenjenih dveh republik. Razumljivo je, da učence prime domotožje in okoli 10 odstotkov jih pobege domov, po končanem šolanju, kar je hujši udarec za podjetje, pa izgubi Pionir še okoli 14 odstotkov novega šolanega kadra.

VSAK DAN MANJKA 700 DELAVCEV

Druga pot, da pridejo do delavcev, je sodelovanje z zavodi za zaposlovanje. Tako je ta čas pri Pionirju zaposlenih okoli 3900 delavcev, nekako do 70 odstotkov pa jih je z juga. Zato je tudi razumljivo, da je fluktuacija v tem podjetju velika, podatek, da vsak dan manjka okoli 700 delavcev, pa razumljiv. Vendar se ne zgodi pogosto, da bi delavcem zapisali, da so manjkali neopravičeno. V domačih krajih poznajo zdravnike in zato ni težko dobiti spričevala, da so bili bolni. Sodeč po številki, so v gradbeništvu doma boleznim podvrženi ljudje, natančni pregledi ob sprejemu na delo pa so dokazali ravno obratno. Kje je potem resnica?

PIONIR IMA SVOJ RECEPT

Pri Pionirju so povedali, da že dolgo časa vedo, da so pogostim izostankom vzrok človeške potrebe. Zato delavcem z juga posvečajo posebno skrb. Na bi radi, da bi se počutili kot tuji v domovini. Gradijo sodobne samske domove, uvažajo delavce v športno dejavnost, omogočajo jim vključevanje v samoupravljanje. V kratkem bodo poskrbeli, da bodo prav vsi interni akti prevedeni v srbohrvaščino, imajo dvojezično glasilo Bilten, poskušali so s tečajji slovenščine, vendar so jih opustili, ker mojstri v šoli, če je potrebno, predavajo tudi v srbohrvaščini. Ob prehodu izplačevanja osebnih dohodkov na tekoči račun pa so ugotovili, da je precej delavcev nepismenih. Na bankah se namreč niso znašli in niso dvignili denarja. Tako bodo v kratkem napovedali boj problemu, za katerega so bili prepričani, da ga

skoraj ni. Statistika je povrh vsega dokazala, da je kar 56 odstotkov delavcev brez dokončane osnovne šole. Veliko med temi bi jih rado napredovalo. Vendar niso zainteresirani, da bi najprej končali obvezno osemletno šolanje. Če so prizadeti in odprte glave, lahko obiskujejo dvomesečne do trimesečne tečaje v podjetjih. Dobijo interno polkvalifikacijo in z njo ob koncu meseca precej bolj debelo kuverto. Razen tega je polkvalifikacija, ki jo pridobijo v Pionirju, cenjena tudi pri drugih podjetjih. Problem pa, kako bo z osnovno šolo, ostaja nepojasnen. Razen tega, da delavci niso zainteresirani, da bi končali osnovno šolanje, bi se ob delu težko šolali. Gradbišča so namreč daleč od centrov, nemalokrat ostajajo delavci po 10 ur na gradbišču, selijo se po mestih itd.

SOLANJE V MATERINEM JEZIKU?

Vedno več delavcev, ki prihajajo k nam, se odloča, da se bodo v naši republici tudi za stalno naselili. Porajajo se nove težave, na katere moramo misliti že sedaj in lažje jih bomo rešili. Prav je, če zapišemo, da se je število šolobveznih otrok z neslovenskim materinim jezikom v Sloveniji vzpelo že čez 7000. Veliko jih je tudi na Dolenjskem. Za malčke bi morali povsod, kjer so vsaj majhne možnosti, ustanoviti šolske oddelke, tako da bi se lahko šolali v materinem jeziku. Kjer tega ne bi mogli zagotoviti, pa bi morali zanje zagotoviti dodatni pouk jezika, zgodovine in kulture domače republike ali pokrajine. Prav tako bi morali biti previdni pri zaposlovanju nekvalificiranih delavcev. To namreč povzroča številne socialne probleme, ki so največja ovira pri vključevanju delavcev v samopravno življenje v delovnih organizacijah in drugje. Ti delavci imajo najpogosteje na jeziku en odgovor: „K vam sem prišel po denar, zato me pustite pri miru,“ čeravno dejansko ne mislijo tako.

DOBRO REJENI KOOPERANTI

Veliko besed je steklo tudi o težavah kooperantov in njihovih delavcev. Predvsem v konici sezone so največja gradbena podjetja prisiljena, da si pri delu pomagajo z obrtniki, kooperanti. Po zakonu lahko tu zaposlijo največ pet delavcev. Zgodí pa se, da se za kooperantstvo odloči na primer pet sorodnikov zidarjev. Vsak lahko pripelje v Slovenijo po pet delavcev, kar predstavlja že majhen obrat. Čeravno so kooperanti dolžni, da za delavce preskrbijo stanovanje, redno prehrano in da jih zavarujejo, na to najpogosteje „pozabijo“. Da bi se izognili inspekcijam, s svojimi posadkami, ki so ponavadi precej bolj številne, kot bi smele biti, krožijo: po garažah, senikih, v vročih poletnih nočeh tudi po gozdovih. Vstajajo z jutrom, gredo na delo in — delajo do večera. Vmes je le malo odmora, časa za skromno

malico, ki jo ponavadi pripravi šef, ni. Delavci so slabo plačani, kooperant pa ima polne žepe. Tudi o tej problematiki so razmišljali pri Pionirju, kjer so prisiljeni sodelovati s kooperanti tudi zato, ker v novomeški občini ni dovolj obrtnikov. Prav radi bi jim prepustili montažno dejavnost, obilo dela bi imeli fasaderji, pleskarji. Tako pa gre denar, ki bi lahko ostal v občini, v druge republike, povrh vsega pa jih peče vest, da so pomagali, seveda nehote, pri goljufiji. Menijo, da bi težave lahko rešili tako, da bi v pogodbah kooperanta z delavci jasno zapisali, kakšne dolžnosti ima „delodajalec“ do delavca. Marsikaj bi lahko rešili tako, da bi podjetje, zlasti če bi šlo za velik objekt, na kooperantove stroške, podobno kot za svoje delavce, poskrbelo za redno in dobro prehrano, stanovanja in seveda za vse tisto, kar delavcem zagotavlja družbeni dogovor o minimalnih standardih za življenjske in kulturne razmere pri zaposlovanju delavcev. Bržkone pa bi se marsikateri kooperant spreobrnili, če bi po občinah poostrihl nadzor odgovornih organov in služb.

POHVALE IZ STRAHU

Tako pa se v kleteh hiš, ki se na zunaj hvalijo s krasnimi bavorskimi fasadami, skriva beda delavcev kooperantov, ki so prišli v obljubljeno Slovenijo po zaslužek, pa so kmalu spoznali, da se morajo za „med in mleko“ v naši republici nečloveško truditi. Ko pa pride inspekcija, so ponavadi ti delavci gluhi. Na vse pretege hvalijo izkoriševalce, zagotavljajo, da ponoči tako in tako ne pogrešajo oken, da so mojstri dobri, ker so jim omogočili delo, denar, s katerim bodo domačim na jugu olajšali življenje.

Beseda je nanesla tudi na stanovanjsko politiko. Ker njihovo podjetje zaposluje večino delavcev z juga, jim morajo tisti hip, ko pridejo v Slovenijo, zagotoviti streho nad glavo. Odločajo se za neprimljive samske domove. Zavoljo tega, ker delavci iz drugih republik pogostoma menjajo delovno organizacijo.

V letošnjem letu ima Pionir 1250 ležišč v samskih domovih, štaviilo postelj pa se bo še letos in prihodnje leto povečalo za okoli 700 ležišč. V prihodnjem letu ne bodo imeli veliko možnosti za nakup stanovanj, zato bodo reševali stanovanjske probleme s krediti.

ZASILNE REŠITVE SO NAJDRAŽJE

Veliko pomoči bodo dobili ravno delavci z juga, vendar so potrebe po stanovanjih še precejšnje. Dejstvo, da potrebujejo še okoli 1250 ležišč, ki bodo veljala okoli 25 starih milijard dinarjev, pričča, da čaka Pionirja na tem področju še veliko dela. Ta čas je kadrovski službi poslalo prošnje za dodelitev stanovanja okoli 200 delavcev, 150 pa bi jih rado dobilo kredit. Dolenjski gradbeniki namreč že lep čas vedo, da so zasilne rešitve hkrati na moč drage. Najlepši primer za to so barake. Nasilne vselitve, zaradi katerih se kasneje množijo najrazličnejše težave, tudi na Dolenjskem niso od včeraj. To pri novomeškem Pionirju dobro vedo, zato si z zasilnimi rešitvami, tudi za ceno dragih montažnih rešitev, že dolgo časa ne pomagajo, razen seveda na gradbiščih, ki so bogu za hrbtom. Vendar tisti hip, ko dolenjski gradbeniki, te ptice selivke, svojo dolžnost odpravijo, izginejo tudi barake, nekdanji simbol gradbenih delavcev.

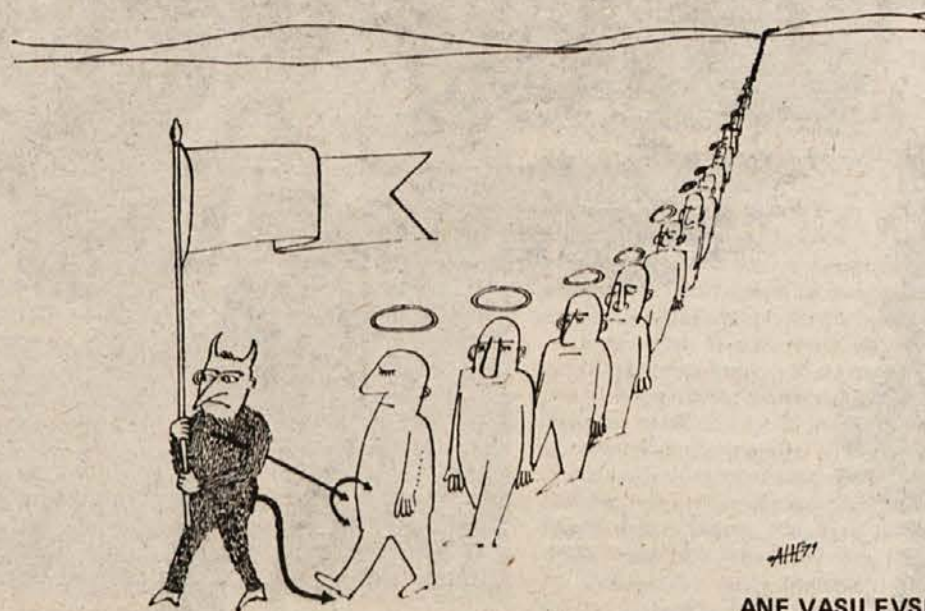
V dobrem desetletju je Ljubljanska banka pomagala že več kot 90 tisoč občanom na razne načine reševati njihove stanovanjske probleme.

V ta namen je odobrila več kot 400 milijard (starih) dinarjev posojil, pomagala pa je tudi z nasveti, pojasnili in odgovori na najrazličnejša vprašanja s tega področja.

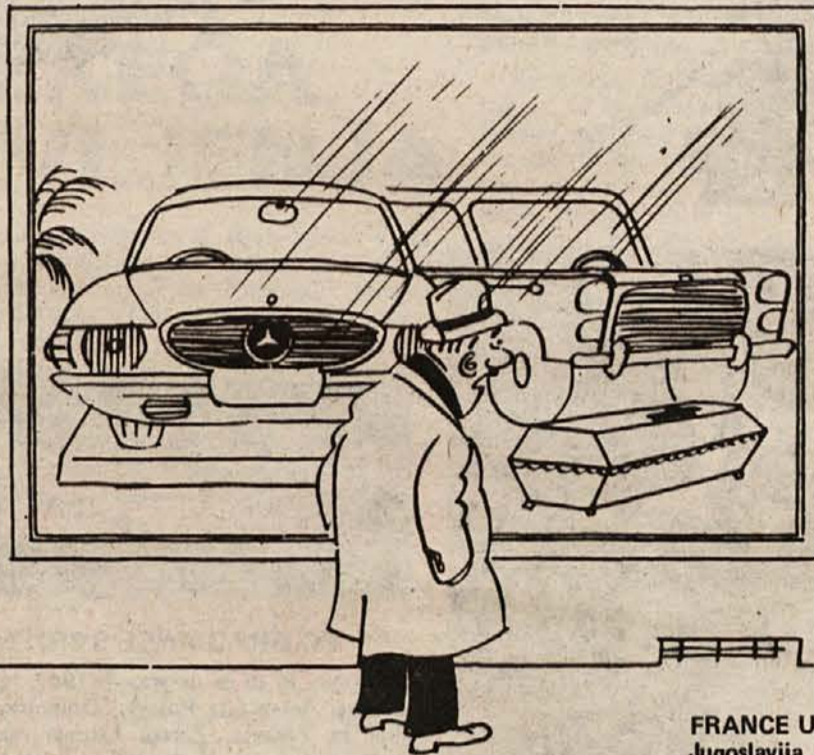
vam pomaga
s posojilom
do stanovanja

brez besed

ANE VASILEVSKI
Jugoslavija

FRANCE URŠIČ
Jugoslavija

tudi obleke so mehke

Čprav so zaposlene žene najraje športno oblečene, imajo vseeno nekajkrat na leto priložnost, l ko tudi v službo ne morejo v puloverju in kri-lu. Morda praznuje kolektiv, morda greste na pomembno konferenco, ste povabljeni na rojstni dan, greste v gledališče itd.? Ob takih priložnostih stikate po omari ali si belite glavo, kakšno obleko bi dale ukrojiti pri šivilji. Okusi so različni, materiali tudi in cene prav tako.

Pri izbiri pa je dobro vedeti, kaj propagirajo modni

kreatorji, da ne boste kupile zastarele obleke, v kateri se že čez nekaj mesecev ne boste več prijetno počutile. Upoštevajte, da sta mehko in lahko dve lastnosti blaga, ki ju velja v prvi vrsti iskati. Mehki so lahko mohairji (enobarvni ali vzorčasti), mehki in lahek je yersey, mehka je flanela itd.

Tudi pri krojih imate več možnosti. Dvodelno krojena obleka s poudarjenimi rameni, ruskim ovratnikom in prevezano vrvico v pasu je ena od možnih kreacij, primerna za vse priložnosti. Bolj ko je

svečano, več poudarka daste nakitu.

Najbolj nove pa so obleke z zalikanimi gubami, ki se od ramen širijo navzdol, kjer pa se zalikanost izgublja. Zraven sodi majhen ovratnik, predvsem pa usnjen širši pas. Za bolj romantično navdahnjene bo morda obleka iz pastelnega enobravnega mohairja, ki jo krasijo male volane okrog vratu in rokavov, pa od pasu do bokov več vrst elastike, vsite na spodnji strani. Pazite le, da nova obleka ne bo prekratka. Segaj naj do srede meč.

RIA BAČER

domaća lekarna jesenček

Tako mu najčešče pravijo, vendar je njegovo pravo ime diptam. To je do meter visoka, po limonah in cimetu dišeča rastlina. Spodaj ima narobe jajčaste, zgorja lihopernate liste, ki se zde prosojno pikčaste. Beli, z rdečimi žilami prepreženi ali rožnati, močno dišeči cveti so zbrani v grozdih.

Cvete od maja do julija, koreniko pa nabiramo sep-

tembra in oktobra. Raste po apnenih sončnih gričih, gorskih gozdovih pa tudi po vrto-vih. Korenika vsebuje nezna-no grenko snov, ki, pravijo, krepi organizem, topi sluzi in pospešuje izločanje vode.

V domačem zdravlilstvu pripravljajo iz korenine te rastline čaj, in sicer denejo 3 grame dobro narezane kore-nike na četrt litra vode ku-hati, da zavre. Tak čaj naj

pijejo trikrat na dan bolniki in bolnice, ki imajo mrzlico, gli-ste, krče, kamne v mehuru ali beli tok.

Če je vreme ugodno, lahko tudi še prve novembrske dni iščete jesenčkovo korenino. Spravljamo jo kot druge, v zdravilne namene nabrane rastline. Dobro jo posušimo, narežemo in zapremo v tesno zaprto posodo.

domaća gibanica

Marija Kos

Ta zelo nasitljiva sladica pride v poštev posebno v je-senskem času, recept zanjo pa je povedala kvalificirana sla-ščičarka Marija Kos v restav-raciji na Otočcu:

„Potrebujemo vlečeno te-sto kot za zavitek. Lahko ga naredimo doma ali pa kupimo v zavitku. V pomaščen pekač položimo 1 list testa, ga ob konceh privihamo in pokap-ljamo z maščobo. Prekrijemo z drugim listom in tretjim, ki ju prav tako privihamo in po-

mastimo. Nato premažemo z orehovim nadevom. Zmlete orehe poparimo z mlekom, dodamo sladkor, vaniljev sladkor in limonovo lupino. Na vrhu pride spet list testa, pokapljan z maščobo, nato pa sirov nadev.

Sirček zmešamo s sladkor-jem (po okusu), dodamo spet vaniljev sladkor in naribano limonovo lupino, testo pre-mažemo in potrosimo z rozinami. Spet prekrijemo z lis-

tom pomaščenega testa, nakar damo gibanici še jabolčni nadev. Tega prav tako pripravimo iz naribanih jabolk, ki jim dodamo sladkor in limonovo lupino ter vaniljev sladkor. Na vrhu te mase pridejo ponovno trije listi testa, ki jih polagamo vrh drugega potem, ko smo jih pokapljali z maščobo.

Gibanico pečemo 1 uro pri temperaturi 150 do 180 stopin in jo serviramo še toplo.“

R. B.

obzorja

NOVINAR

Iz nepregledne množice stvaritev sedme umetnosti bi težka izluščili za prgišče filmov, ki se tematsko ukvarjajo s časnikarstvom. Nazadnje smo lahko gledali delo „Vsi predsednikovi možje“, film o novinarskem razkritju neveselčnih watrgatskih zadevščin, ki so spodnesle predzadnjega ameriškega predsednika.

Da novinarji ne živijo lagodno, kar zmotno misli veliko ljudi, pač pa je njihov poklic naporen in izčrpavajoč, saj pogubljajo predstavnike sedme sile pogosto na višku ustvarjalnih moči — o tem bo govoril film „Novinar“, ki ga bo po lastnem scenariju začel snemati zagrebški režiser Fadil Hadžić.

Prikazovanje tehničnih plat nastajanja časopisa bo zgolj okvir, znotraj katerega bo v ospredju pripoved o novinarju Vladu Kovaču. Skozi junakovo delovanje bo poudarjena pomembna vloga tiska v samoupravni družbi, film pa ne bo obšel niti pojava samocenzure, ki je bistveni del časnikarske osebečnosti.

Glavnega junaka bo igral Rade Šerbedžija, nastopilo pa bo blizu osemdeset igralcev, med njimi tudi Milena Zupančič, Fabijan Šovagovič in Stevo Žigon. Za predvajanje bo film „Novinar“ nared do pomladi, ne ve pa se, ali ga bodo prikazovali že pred puljskim festivalom.

primerjalna književnost

Kar si razna, denarno trdnjša društva omislijo že ob ustanovitvi, je slovensko Društvo za primerjalno književnost dobilo šele pred kratkim, namreč revijo, ki se imenuje „Primerjalna književnost“, pod vodstvom Darka Dolinarja pa jo urejajo Aleš Berger, Niko Grafenauer, Evald Koren, Janko Kos, Lado Kralj in Majda Stanovnik.

Dvakrat na leto bo „Primerjalna književnost“ prinašala prispevke, ki bodo odsev prizadevanj stroke, to je primerjal-

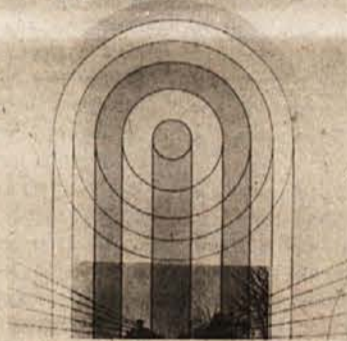
nega načina proučevanja literature. Po besedah uredništva bo revija stroki „pomagala, da bi lahko izoblikovala svojo pravo podobo“ ter pred javnostjo kritično pretresala in dograjevala, „kar je že doslej ustvarila tradicija slovenske literarne vede“. Med celo vrsto nalog primerjalne književnosti bodo prispevki ubrani tudi na proučevanje odnosov med slovensko in svetovno literaturo, razčlenjevali bodo zgodovinske in teoretične raziskave literarnih vrst in oblik, govorili bodo o ustroju in učinkovanju literature — in še čem.

Težišče prve (dvojne) številke revije tvorijo razprave najvidnejših slovenskih komparativistov. Tako Anton Ocvirk (pisec znamenite „Teorije primerjalne literarne zgodovine“, 1936) piše o „Poesijski umetnosti in literarni teoriji“, objavljena je razprava „Filozofija in umetnost“ pokojnega Dušana Pirjevca, Janko Kos piše o „Teoriji in praksi slovenske primerjalne književnosti“, Darko Dolinar pa o „Poeziji in literarni zgodovini v delu Ivana Prijatelja“. Revijo dopolnjuje vrsta krajših zapisov in ocen, bibliografija Ocvirkovih strokovnih del, zaključuje pa jo pregled dela slovenskega Društva za primerjalno književnost.

D. R.

knjige

vasja ocvirk
HAJKA

Vojni čas oz. partizanske boje na Dolenjskem od pomladi 1942 do razsula italijanske vojske poldrugo leto pozneje je pisatelj Vasja Ocvirk popisal v tri-

logiji romanov „Soncu ni verjeti“ (1960), „Hajka“ (1957) in „V novo zimo“ (1961).

Prvo delo govori o ustanovitvi partizanske enote, ki združuje ljudi različnih značajev. Nenehna bližina smrti med prebijanjem v Kočevski Rog je za vse velika preizkušnja, le trdna zavest o namenu bojevanja je pomagala značajnejšem, da niso klonili, omahljivci pa so se pod težo osebnih stisk zatekali celo k izdajanju tovarišev, da bi tako rešili svojo kožo.

Zaključni roman trilogije se ukvarja s posameznikom, dekletom in fantom, ki se poznata še iz predvojnih časov. Po razbitju njune enote se umakneta na samotno kmetijo. Izhajata iz različnih socialnih sredin in njuni življenjski pogledi so si tako nasprotujoči, da ju ne moreta zblizati ne skupni boj ne ljubezensko razmerje.

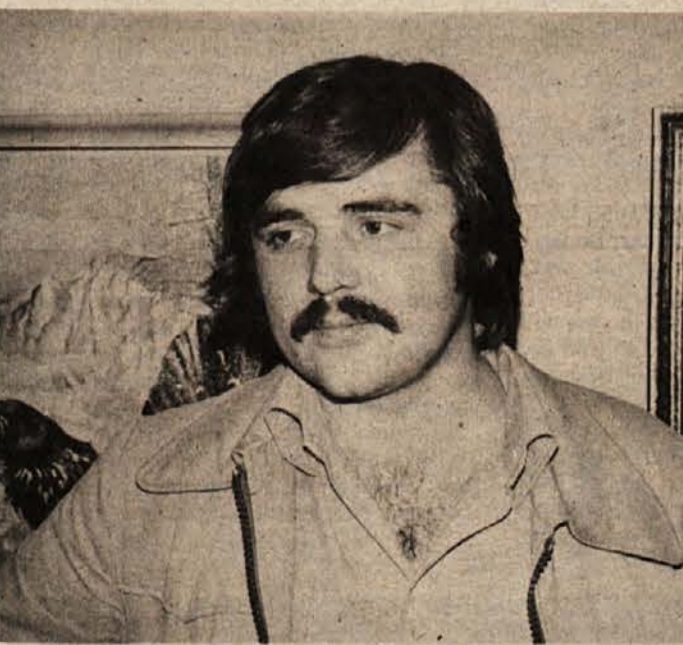
Četudi je bil najprej napisan, je roman „Hajka“ središčno delo Ocvirkove trilogije. Dogajanje se odvija v času roške ofenzive in gre za pripoved o razbitju partizanskega bataljona. Pisatelj sledi skupinam in posameznikom skozi sovražne obroke, omahljivci niso kos usodnim dogodkom, prekaljeni borci pa se znova zberejo in udarijo po nasprotniku.

Po pripovedni moči je „Hajka“ najboljšo delo Ocvirkove trilogije. Pred kratkim je roman že v drugo izdala založba Lipa.

dve povesti

Med blizu štiridesetimi deli, ki so že izšla v „Kmečki knjižni zbirki“ pri Kmečkem glasu, bi lahko na prste ene roke naštel tista, ki po tematskih in estetskih razsežnostih presegajo okvir t. i. večerniške povesti. Zvečine gre namreč za oblikovno in slogovno šepajoče povesti, ki snovno segajo v kmetijski svet, kateremu skušajo vtisniti pečat sodobnih življenjskih navad.

Zapisano velja v dobri meri tudi za knjigi „Obnova“ (Anica Gartner) in „Zibka pa teče“ (Erna Starovasnik). Prva je pripoved o dveh rodovih treh kmetij v loškem gorskem svetu. Skozi različne dogodke je pri-

DELAVEC IN BARVE

„Nagnjenje za ‚malanje‘ sem podedoval po očetu,“ pravi 25-letni Dušan Vidmar, amaterski slikar, ki je zaposlen kot vzdrževalec strojev v kočevski Tekstilani. Širši javnosti se je prvič predstavil z razstavo slik v Likovnem salonu v Kočevju.

„Oče je bil pleskar in hkra-

ti slikar-amater. Trije sinovi imamo žilico po njem, vsi slikamo, vendar jaz največ,“ pove Vidmar, ki je letos eden izmed udeležencev kolonije slikarjev v Kapeli pri Radencih. Za kolonijo so ga izbrali kočevski likovniki in mu s tem dali priznanje za njegovo dosedanje delo.

Slikarska kolonija je bila za Vidmarja šola, izpopolnjevanje v slikarstvu pa tudi tekmovanje z ostalimi udeleženci. Pri takem kolektivnem delu se namreč vsak potrudi, da bi se izkazal, ustvaril nekaj boljšega. „S Kapele sem precej odnesel. Za to pa se moram zahvaliti tudi Tekstilani, ki mi je udeležbo omogočila tako, da mi je odborila plačan dopust.“

„Že v osnovni šoli mi je profesor, akademski kipar Stane Jarm, ki me je učil likovno vzgojo, dopovedoval, da imam smisel za slikanje. Svetoval mi je, kaj in kak naj delam.“ Po osnovni šoli se je Vidmar priučil v Ljubljani za pleskarja, v Kočevje pa se je vrnil šele po očetovi smrti. Zaposlil se je v Tekstilani.

Ukvarja se še vedno z veliko slikarskimi tehnikami. Slika na papir, platno pa tudi na omet. Njegove freske krase trgovino Tekstilane v Kočevju, gostilno na Brezovici, več hiš v Kočevju in Beli krajini. „Zanimivo je opazovati ljudi, ko jim začne slikati na omet. V začetku so nezaupljivi. Boje se, da jim boš le zid popackal. Živčni hodijo iz sobe v sobo. Šele ko se na steni začne pojavljati ‚prve‘ podobe, ko že nekaj vidijo, se sprostito in te

povabijo: ‚No, mojster, sedite malo. Boste kaj spili?‘

Najraje slika pokrajine, ker meni, da se lahko pri tem najbolj izkaže, največ dan. Pravi, da je portret težji, da je treba zanj precej več znati in da porabi za to zelo veliko časa. Še vedno išče svojo tehniko, svoj slog, se pravi nekaj takega, kar bo samo njegovo kar bo značilno samo za njegove slike.

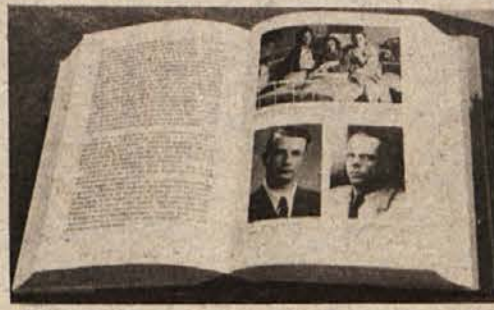
Spodbuda za nadaljne delo so mu tudi razstave. Doslej je imel tri, vse v Tekstilani. Največja nagrada za dosedanje slikarsko delo pa mu je sedanja razstava v Likovnem salonu.

Tudi Vidmar želi, da bi Kočevje imelo svoj likovni klub s primernimi prostori, ateljejem. Tako bi likovniki lahko ustvarjali, shranjevali material in nedokončana dela. Za vse to si prizadevata Rado Meglič in kulturna skupnost.

Dušan Vidmar slika vsak dan. Če ne drugega, si vsaj kaj skicira. Skice shranja in kasneje na njihovi osnovi slika. Ideje ima veliko in si želi, da ne bi bilo ovir za njihovo uresničenje. O svojem pogledu na slikarstvo pravi: „Zame je prava umetnost realistična. Seveda pa mora slikar realnost obogatiti s svojimi čustvi.“ J. PRIMC

PREDSTAVUJAMO VAM

Pri založbi Borec je že v tretje izšla knjiga „Sv. Urh“ (s podnaslovom Kronika dogodkov iz narodnoosvobodilne vojne), za katero je Štefanija Ravnikar-Podbevšek 1965 dobila Kajuhovo nagrado. Ob prvem natisu leto pozneje so se razširile govorice, da so oblasti knjigo prepovedale, toda šlo je zgolj za natolčevanje tistih, ki jih je „Sv. Urh“ opomnil na njihovo sramotno preteklost. Sicer pa je bila knjiga deležna neznanske pozornosti, dvakrat po blizu deset tisoč izvodov so razprodali v komaj četrta leta.

Presunljivo in shrljivo pričevanje o belogardističnih oz. domobranskih grozodejstvih, ki so se dogajala v utrdbi spremenjeni cerkvi sv. Urha nad Dobrunjami pri Ljubljani in hostah okrog nje, je nastajalo že med vojno in

dve desetletji po njej. Knjiga je vrh prizadevanj prijateljice, ki je dosegla, da so mučeniško cerkev izločili iz cerkvene posesti, jo spremenili v muzej, ob njej pa zgradili grobnico in postavili spomenik.

Na osnovi svojih dnevnih zapisov iz vojnega časa, obilice dokumentarnega gradiva, pisanega in fotografskega, ter izpovedi prič je pisateljica ustvarila delo, ki se bere ko napet roman. Čut za dramatičnost Podbevškovi res ni umanjkala, saj ji ga je narekovala že kruta tvarina, s povezovanjem nadrobno in celoto pa je orisala moralno in širšo socialno podobo časa, ko so klerofašisti množično ubijali rojake.

612 strani obsežno knjigo s 370 slikami in imenskim kazalom je pred dvanajstimi leti Josip Vidmar označil kot delo, ki mu „je množica grozovitosti, popisanih in njih, vzbuja la gnuš, sram in obup, ki lahko človeka privedejo do poslednje groze. Delo je kronika o tem pošastnem morišču.“

„Sv. Urh“ je napisan zato, da ne bi pozabili strašljivih razsežnosti časa, ko so iztirjenci povzročali nedoumljivo gorje; to je knjiga, katere izpovedna ostrina ne bo nikoli otopela, saj razkrinkuje krivice velike morije, ohranja spomin na žrtve in opominja.

D. R.

o bledem hudodelcu

Delo lani umrle Starovasnikove je že četrta njena povest, ki jo prinaša omenjena zbirka. Je dokaj spretno zastavljena pa tudi jezikovno dognana zgodba o usodi kmečke žene, ki se stežka poroči, z vsemi silami drži skupaj kmetijo, otroke pa bolj vleče v svet kot pa k delu na zemlji, ki ne obeta vselej belega kruha.

prebrali smo PASJANSA

Pretirano veliko prostega časa bi morali imeti, če bi hoteli vsaj po naslovih preleteti knjižno bero pisatelja Pavleta Zidarja, ki je v poltretjem desetletju spisal že blizu petdeset knjig. Precej njegovih besedil pa je raztresenih tudi po časopisu in revijah. Komaj smo utegnili prebrati zbirko „Pasjansa“ (izšla je pri založbi Lipa), že se je na policah knjigarn znašla še novejša knjiga „Mahatma Pandit“.

O slednji kdaj drugič, „Pasjansa“ pa prinaša petero Zidarjevih pripovedi, roman, po katerem nosi knjiga naslov, ter novele „Zgodba“, „Truplo“, „Dr. Munckov dan“ in „Oče“. Vsa besedila so ubrana na temo človekovih srečevanj s smrtjo, govore o prebivanju v bližini

Nietzschejevega bledega hudodelca in Jančarjeve novele povezuje misel, zapisana v začetku. Jančarjevi „bledi hudodelci“ store dejanja, ne morejo pa prenesti podobe tega dejanja; zdi se jim nekaj povsem drugega. Zato vrtajo vase in iščejo „stika z resnico“.

V vsem pisanju se kar naprej izkazuje, da je bilo dejanje nekaj svojega, nekakšen „trenutek, ko šine nenadni hip blaznosti skozi celice in razum... v katerem se vse obrne in spremeni in potem naglo steče do svojega konca“ (Noč nasilja). Literarni junak dogajanja ni kos, dejanje ga samo vleče do konca.

Da bi to nemoč dovolj poudaril, hkrati pa dal delu realno podlago, je Jančar izbral za osrednje osebnosti svojih novel alkoholike. Za te bolnike je značilno, da niso več gospodarji svojih dejanj. Svojevrstnost alkoholikovega sveta je tudi zabrisana meja med resničnim, mišljenim in hotenim. Samo v bolni zavesti se lahko resnično in neresnično dovolj prepičljivo spajata.

Seveda ne moremo Jančarjevega dela označiti zgolj kot psihološko literaturo. Literarne zglede njegovega pisanja bi našli tudi pri eksistencialistih, le da je analiza stanj človekove osebnosti drugačna. Notranji in zunanji svet se ne razločujeta, mejo med njima pisatelj vztrajno briše. Knjiga „O bledem hudodelcu“ ni primerna za razvedrilo, vendar pa je vredna branja.

D. R.

M. MARKELJ

tiste mejne točke, onkraj katere se začena nič. Pred začetkom nepreklicnega konca pa so prehojene poti, na katerih ljudje razdajajo ustvarjalne moči, različne. Različen pa je tudi odnos (največkrat strah) do smrti.

V sklopu pričujočih besedil je izpovedno najbolj prepričljiv roman o spletu naključnih življenjskih zgodb. Junak Arpad, ki je pred dokončnim življenjskim zlomom, ima priložnost, da si z eno samo injekcijo sodi sam. Pa si ne, tudi za ceno bolečin pusti, da se njegova človeška usojenost sama izteče. Moralni zadržki, trepetanje, občutki odgovornosti, obup, bolečine in še kaj — to je za junaka dolg življenju, ki oteka iz njega.

OB ZIBELI SLOVENSTVA — Partizani ob koncu druge svetovne vojne na straži ob vojvodskem stolu na Gosposvetskem polju. (Skrajni levi je Ivan Seljak — Čopič, akademski slikar).

KOROŠKA PRIČEVANJA

se pretvarja, kot da tega ne vidi. Na zborovanjih Heimattiensta in bojovniških organizacij v Šentjakobu in Škocijanu, na primer, smo videli in fotografirali bojovnike Hitlerjev vojske, kako so na očeh vseh prisotnih, politikov in policije nosili na prsih pripete kljukaste križe."

V tem je tudi bistvo Remičeve misli. Uradna Avstrija ne stori ničesar, da bi onemogočila šovinistične in nacistične izgrede določenih skupin, še več, človek ima občutek, da jih celo na tihem podpira.

V Remičevi knjigi so nanizane vse mogoče človeške usode brez pretiravanja in predsodkov, napisane z ostrino in tisto resnično prizadetostjo pisca, ki skuša zadržati trenutek koroške zgodovine, izluščiti iz nje izhodišče za nadaljnji boj. Med drugim je zapisal tudi tole misel: „Koroški Slovenci so bili najmočnejši tedaj, ko jih na papirju ni bilo. V najtežjih trenutkih svoje zgodovine so pokazali največjo čvrstost in aktivnost. Če strežeš človeku po tistem, kar je zapisano v človeških pravicah in duhu poštenega sveta, torej po pravici do tistega, kar je, potem mu preostane le dvojna izbira: kloniti in umreti ali se boriti in živeti."

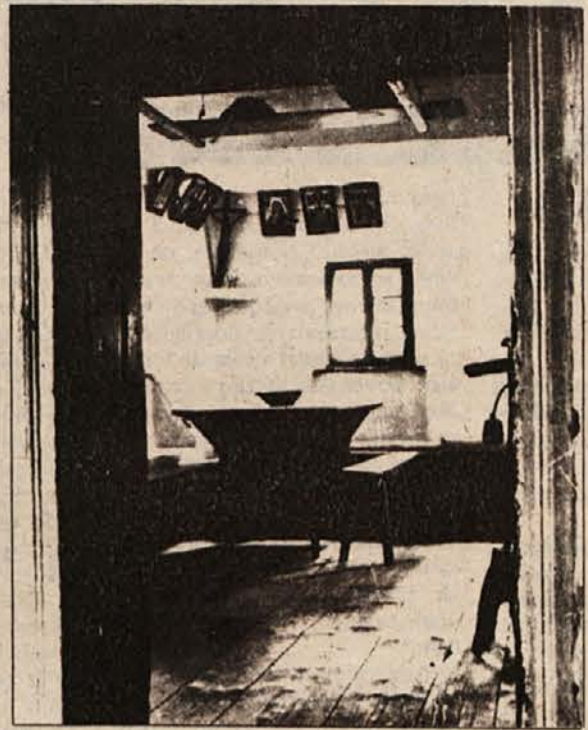
Ne gre za visoko nacionalno politiko, ampak za preprostega človeka, ki mu hočejo iztrgati dušo in osebnost. In dr. Franci Zwitter dodaja:

„Marjan Remic je v svojih pričevanjih z narodno in človeško zavzetostjo opisal to dogajanje, ki se ne izraža le v javnih demonstracijah, v postavitvah krajevnih napisov, v bojkotu preštevanja, v kulturnem in gospodarskem prizadevanju po eni in v nasilnih ukrepih proti najbolj aktivnim članom slovenske narodne skupnosti po drugi strani, marveč je morda še bolj občutno v vsakodnevnih tihih, neznanih tragedijah, v katerih se lomijo koroški slovenski ljudje v boju za vsakdanji kruh in enakopravno narodno življenje."

In te tihe tragedije je skrivna tudi brezbriznost nekaterih koroških Slovencev, kakor je to misel lepo izpeljala Marija Šikoronja iz Šent Jakoba: „Če si samozavesten, če spoštuješ jezik, čeprav je slovenski, te okolica sprejme takšnega, kakršen si. To je prav tisto, kar hočem doseči tudi pri vzgoji svojih otrok."

Teško je ljudem, ki od doma niso prinesli samozavesti, vrednot in vere, da biti Slovenec ni sramota. Tudi zato, ker se nekateri sramujejo svojega jezika in porekla, tudi zato imamo na Koroškem probleme!

NAŠI ZAKLADI

TEBI, KI KMET SI IZ NAS IN NAŠ SIN

Na pročelju neke hiše na Muljavi je vzidana črna spominska plošča z naslednjim zlatim napisom: „V tej hiši je bil porojen v 4. dan marcija 1844. leta Josip Jurčič, pesnik in pisatelj slovenski. Postavil hvaležni narod 15. avgusta 1882.“ Ob stoletnici Jurčičevega rojstva (leta 1944) je bila na hišo vzidana še ena plošča, vendar so jo domobranci uničili. Deset let kasneje je bila plošča nadomeščena z enako, ki nosi tole besedilo: „Za sto let, za čas, ki gre mimo, Tebi, ki kmet si iz nas in naš sin. Med bojem in delom gradimo. V pomladi tik pred svobodo v spomin OF slovenskega naroda. Plošča odkrita 1944, obnovljena 1954.“

Leta 1954 je bila Jurčičeva rojstna hiša preurejena v spominski muzejček in takrat je dobila na lesenem stebru, vzidanem v kuhinjo, tale napis, ki na kratko podaja njeno zgodovino in podatke o njenih prebivalcih: „Ta skromni Pajštbarjev dom je s četrtniko kmetije dobila po Jožetu Jankoviču 1779 — 1856 njegova najstarejša hči Marija 1809 — 1884, omožena 27. 1. 1841 z Markom Juršičem 1800 — 1881, stiškim kočijažem, doma iz Jablanice pod Gorjanci. Pod to streho se je 4. marca 1844 rodil njun sin Josip Jurčič, prvi veliki slovenski pripovednik, napredni časnikar in neutrudni bojevnik za naše narodne pravice.“

Pa si pogledimo to hišo—muzej. Njen tloris nam predstavlja tipično slovensko kmečko hišo 19. stoletja. Po nekaj kamnitih stopnicah stopimo v vežo, ki zavzema ves osrednji del hiše. Tu se je zadrževala največ gospodinja, ki je poleti kuhala na odprtem ognjišču, pozimi pa v peči. Iz veže vodi na vsako stran po dve vhodu. Na desno vodijo prva vrata v „štibelc“, skozi druga vrata na desno pa pridemo v „kevder“, prostor, v katerem so hranili živila. Na levi vodijo prva vrata v „hišo“, glavni družinski prostor, v katerem sta na skupni postelji spala tudi gospodar in gospodinja. Tu se je družina zbirala ob jedi, tu so pozimi postorili vsa hišna dela. Drugi vhod na desno stran pa pelje v „kamro“. Tu so spali otroci, po dva do trije na eni postelji. Štibelc in kamra sta podkletena.

Jurčičevi predniki so bili kajzarji, gospodarskih poslopij, razen svinjaka na dvorišču, niso premogli. Hišo so na severni strani podaljšali v majhen hlev, nad katerim so imeli še lesen skedenj. Ko je v hiši zagospodaril drugi hišni gospodar, pisatelj oče, je ded, samouk (sam se je naučil pisati in brati, kar je bila za tiste čase velika redkost), postavil na vrtu kozolec toplar, med njim in hišo pa izkopal vodnjak, v katerega se je s slamnatih streh stekala deževnica.

Ob 100-letnici prvega slovenskega romana „Deseti brat“ (leta 1966) je prevzel Jurčičevo hišo v oskrbo Slovenski etnografski muzej. Poskrbel je za izvorno notranjo opremo, kamro pa je namenil literarnemu prikazu mojstra Jurčiča.

Večina predmetov iz veže in hiše in vsi predmeti v kašči so stara last Pajštbarjeve hiše. „Pajštbar“ je pomenilo preužitkar in to so Jurčičevi predniki tudi bili. Ostalo je ime, tudi tedaj, ko je Jurčičev podjetni in pismeni ded Jože sezidal za tiste čase kar razkošno hišo.

V veži visita sklednik in žličnik, ob ognjišču je stara posoda, ob njej priprave za kurjenje in kuhanje v peči: burkle, greblica, lopar in omelo. Omara ob nasprotni steni je služila za shranjevanje živil. V predalih so bili moka, ješprenj in kaša, na policah pa kruh in mleko. V glavnem prostoru, „hiši“, vidimo za vrati peč s klopmi, v kotu čez pa mizo in nad njo „bohkov kot“. Miza, rekli so ji „metrga“, je pokrita služila za obed, brez pokrova pa za mesenje kruha. Posteljo in zibko je naredil pisateljev stric. Ob peči stoji čelešnik za razsvetljavo s trskami, na ogled je tudi skrinja.

Tako urejena Jurčičeva hiša je po mnenju poznavalcev presenetljivo natančna podoba kmetove stanovanjske ravni v 19. stoletju. Muzej je dopolnil Jurčičev dom še z nekaterimi gospodarskimi poslopiji. Čebelnjak so prenesli iz Malega Črnelega; opremljen je s kopijami poslikanih panjskih končnic. Kašča za hrambo žita ob gospodarskem poslopiju za hišo je do leta 1966 stala v vasi Gabrovčec, sušilnico za lan pa so izdelali po starem vzorcu z Muljave.

Na vrtu ob gozdu pa je muzej postavil leseno bajto, ki naj bi predstavljala znamenito Krjavljevo kočjo iz romana „Deseti brat“, je pa predvsem podoba stanovanjske ravni slovenskega vaškega bajtarja.

Eno z drugim pa je edinstven muzej na prostem, ki kaže, kako se je v 19. in deloma še v 20. stoletju živelo na Dolenjskem. Kašča kot samostojna trdnjava opozarja na nevarnost pred ognjem. V njej je shranjeno vse, kar pomaga preživeti. Žito, moka, semena, v skrnjah pogostoma tudi boljše obleka. Čebelnjak — ni ga imela prav vsaka hiša — je izboljševal hišno ekonomiko. Vosek in med sta bila iskana in cenjena, poslikane panjske končnice pa so prva slovenska ljudska slikarska galerija. Prav vse je na končnicah: vesele in žalostne strani življenja, delo, dogodki in odnosi med ljudmi. Celotno je prikazano, kako je mogoče tečno ženo preleviti v mlajšo in ljubeznivejšo.

Tudi sušilnica za lan je bila nekoč življenjsko pomembna. Iz lanu, ki so ga naši predniki pridelovali doma, so še v prvi polovici 19. stoletja tkali platno za prav vsa moška, ženska in otroška oblačila, iz lanu je bila posteljina idr.

Skratka: vsak predmet v Jurčičevem muzeju na Muljavi je vreden posebne pozornosti, v vsakem lahko najdemo kanček znoja naših kmečkih dedov in pradedov.

Sicer pa je vse zapisano: „Tebi, ki kmet si iz nas in naš sin.“

POTA IN STRANPOTA

dežurni poročajo

IGRA Z VŽIGALICAMI – V četrtak je zgorle kozolec Terezije Grčman iz Malih Dol pri Vel. Gabru. Zublji so upepelili tudi 5 ton sena, vprežni voz in nekaj žita. Zagorelo je zaradi otroške igre z vžigalicami.

ODNESEL 15 PUTK – V sobotni noči je bilo vlomljeno v kurnik Ane Lobetove v Zabji vasi. Vlomilec je odtrgal žabico in odšel otovorjen s 15 kurami.

„ODSMUKAL“ Z MOTORJEM – Anton Suštarič s Trate pri Semiču je v petek zvečer parkiral motorno kolo pred hotelom „Smuk“ v Semiču. Ko se je Anton okoli 20. ure vrnil na parkirišče, je ugotovil, da je z njegovim jeklenim konjičkom že „odsmukal“ nov lastnik.

ODPRTA VRATA – Janez Turk iz Gor. Straže je v soboto zvečer parkiral osebni avto pred stanovanjem. Vozila ni zaklenil, zato je zjutraj lahko ugotovil, da so vrata avtomobila odprta, noge pa je dobil radiokasetofon, vreden 5.000 din.

NEPREVIDEN OTROK

V petek popoldne je Novomeščan Edo Matkovič vozil z osebnim avtom proti Šmihelu. Ko je peljal mimo pokopališča, se je iz gruč otrok, ki so stali ob levem robu ceste, iztrgal 7-letni Janez Popovič s Šmihelske ceste. Matkovič je fantiča zadel in zbil na tla, vendar se je na srečo vse skupaj končalo s prvo pomočjo v novomeški bolnišnici.

SMRTNI PADEC

Minuli četrtak je 71-letni Franc Sinur iz Čužne vasi na domačem vrtu obiral jabolka. Po lestvi je zlezal na drevo in posegel po tanjši veji, ki pa se je zlomila, tako da je Sinur omahnil in zgrmel na zemljo. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico, kjer pa mu niso mogli pomagati. Podlegel je posledicam.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Nekemu Grobeljčanu je izginil lesen čoln, privezan za grmovje ob bregu Krke pri Šentjakobu. Da čoln ni odplaval po Krki, pričajo sledovi traktorja, ki je enoto dolenske flotilje zvelkel na breg in odpeljal v še neznan pristanišče.

• Te dni so v Rosalnicah vlomili v barako in skladišče materiala TGP Transport iz Metlike. V barako so vlomilci prišli skozi okno, na katerem so strli stekla, in si postregli z računalnikom, omarico za prvo pomoč in gasilnim aparatom. V skladišče so se nepridipravi splazili skozi streho. Vzeli so dva para čevljev, pet parov rokavic in dva gumijasta predpasnika. Nečednega početja so osumljeni trije mladoletniki. Po plenu sodeč, bo eden od trojke z leti inženir računalništva, drugi zdravnik, tretji pa poveljnik gasilske enote.

• V eni od noči zadnjega kraja je izginil iz hleva Antona Krevsa v Veliki Bučni vasi telček. Star je bil en mesec, med brati pa vreden 4.000 din. Vse kaže, da gre za tatvino in ne za v zadnjih časih po Dolenskem zelo razširjene kravje potepe. Nekdo je namreč za telčkom zelo skrbno zaprl vrata.

• Neki Novomeščanki je nekdo iz avtomobila skozi trikotno okence znaknil denarnico, v kateri je bilo 2.200 din, in sončna očala. Pogreša predvsem očala.

NA CESTI – Ovinkasta in nepregledna cesta skozi Podzemelj gotovo ni najbolj primerna za vsakdanjo pot otrok iz teh krajev v šolo in domov. Poleg tega šolarji med odmorom radi skočijo v bližnjo trgovino po sladkarije in po drugih nakupih in ker ni pločnika, je hoja še toliko bolj nevarna. Od trgovine do šole se kdaj pa kdaj fantje pomerijo v teku, pri tem pa kdo kaj hitro zaide na sredo ceste. Zato vsi, starši in učitelji pa tudi otroci komaj čakajo, da bo zgrajena nova sodobna šola, dobili pa bodo tudi prostorno telovadnico, kjer se bodo lahko varno in po mili volji natekali.

Disciplinska „po domače“

Elina disciplinska komisija zoper Jožeta Jagra ne bi smela odločati mimo zunanjega člana

Sodišče združenega dela v Novem mestu je pred dnevi odločilo, da je ničev disciplinski ukrep javnega opomina, ki ga je disciplinska komisija „Iskre“ tozod ELA Novo mesto izrekla delavcu Jožetu Jagru. Slednji je 7. marca letos fizično obračunal, torej napadel vodjo Eline orodjane Vinka Bajca.

Po neljubem dogodku je moral Vinko Bajec iz Smolenje vasi iskati zdravniško pomoč. Po okrevanju je zoper Jožeta Jagra predlagal uvedbo disciplinskega postopka. Komisija je res zasedala, vendar samo v „domači“ sestavi, na obravnavi ni sodeloval zunanji član disciplinske komisije, čeprav je bil vabljen.

Jože Jager je dobil javni opomin (tako kot že enkrat prej), kar je Vinka Bajca vnejevoljilo. V vlogi novomeškemu sodišču združenega dela je namreč Bajec trdil, da disciplinska komisija zoper Jagra ni bila pravilno sestavljena (manjkal je zunanji član), kot drugo pa da je bil Jagru izrečen preblag ukrep.

Sodišče združenega dela je ugotovilo, da disciplinska komisija zoper Jagra res ne bi smela odločati brez zunanjega člana. Prav zaradi tega je Elina odločba zoper Jožeta Jagra ničeva, komisija bo torej morala o prekršku in ruvanju med Vinkom Bajcem in Jožetom Jagrom odločati znova, takrat bo v sestavi tudi zunanji član.

Sodišče pa se ne strinja z Bajčevim ugovorom, da zoper Jagra ni več mogoče izreči javnega opomina. Po veljavni zakonodaji ni namreč nikjer zapisa-

no, da ne bi mogli nekomu dvakrat zapored izreči enakega disciplinskega ukrepa. Odločba še ni pravomočna.

ZABODEL GOSTILNIČARJA

V četrtak se je v gostilni „Pri Hrstarju“ v Šmihelu oglašil 35-letni Marjan Brajdič iz Šmihela. Ker je bil očitno pijan, mu niso hoteli postreči. Začel se je pripraviti in pretepati. Nekako so ga ugnali. Čez dobro uro se je Brajdič vrnil in ponovno zahteval pijačo. Ker je ni dobil, se je z nožem lotil gostilničarja Emila Rogliča. Zabodel ga je pod levo lopatico. Brajdič jo je po dejanju odkuril, vendar so ga že čez nekaj ur prijeli in predali priskovalnemu sodniku.

PESA PREMAGALA TRAKTOR

V petek popoldne je Karel Kocjan iz Gor. Mokronoga vozil traktor s priklopnikom po dovozni poti na Priči pri Trebelnem. Priklopnik je bil težko naložen s peso, tako da traktor ni zmogel klanca. Potegnilo ga je nazaj, večkrat se je prekucnil po vinogradu. Kocjana je med prevračanjem vrglo s sedeža, hudo ranjena vozniška so prepeljali v novomeško bolnišnico.

KRONIKA NESREČ

STEKLA POD AVTO – V torek, 24. oktobra dopoldne, je Franc Markovič iz Dol. Toplic vozil z osebnim avtom od Novega mesta proti domu. Ko je pripeljal na Potok, mu je z avtobusnega postjališča pritekla pod avto Angela Svetlin iz Češče vasi. Markovič kljub zaviranju in umikanju nesreče ni mogel preprečiti. Svetlinovo so odpeljali v novomeško bolnišnico, škode na avtu je za 15.000 din.

OBA ZAVIRALA – V torek, 24. oktobra popoldne, je Ivan Malnarč iz Cerovca pri Semiču peljal z osebnim avtom proti Lokvici. Ko je vozil po klanecu navzdol, mu je nasproti z osebnim avtom pripeljal Franc Pirkovič iz Bereče vasi. Med srečanjem sta oba zavirala. Pirkovičev avto je zaneslo, tako da sta z Malnarčem trčila. Jožeta Dragovana iz Dol. Lokvice, ki je bil v Malnarčevem avtu, so odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. V Malnarčevem avtu ni varnostnih pasov, Pirkovič pa je bil pripet. Škoda ni velika.

TOVORNJAK ČEZ STRNJENO – Italijan Angelo de Santis je minuli četrtak popoldne peljal z tovornjakom proti Ljubljani. Pri Dobruški vasi je dohitel tovornjak in ga začel prehitovati na strnjeni črti, takrat pa je nasproti pripeljal z osebnim avtom zdomec Bogdan Prodič iz Dervente. Zadel je levi prednji del tovornjaka, grozljivo obdrsal bok in obstal počez na cesti. Prodič in sopotnik sta bila privezana, odnesla sta jo z buškami. Škode je za 35.000 din.

ČEZ STREHO NA KOLESA – V četrtak zjutraj je Mladen Škratič iz Zagreba peljal z osebnim avtom proti Ljubljani. Pri Dragi je prehitel kolono vozil, ko je nasproti z tovornjakom pripeljal Šladi Kapič iz Velike Kladuše. Kapič je močno zavrl, zapeljal na bankino, tovornjak je zdrknil po nasipu in se preko strehe spet postavil na kolesa. Kapič je bil laže ranjen, gmotne škode je za 40.000 din.

Ekspozitura Jugobanke v Novem mestu začela poslovati

Z otvoritvijo ekspoziture v Novem mestu je Jugobanka približala bančno poslovanje občanom in delovnih organizacijam

Približati banko občanom in gospodarstvu je ena izmed nalog sprejete vsakoletne poslovne politike Jugobanke. Tako je dolenska metropola 27. oktobra dobila prvo ekspozituro Jugobanke na Dolenskem. Svečani otvoritvi so prisostvovali predstavniki podpisnikov samoupravnega sporazuma o združitvi v Jugobanko ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij iz Novega mesta in predstavniki Jugobanke. Ekspozitura se nahaja v Novem mestu na Cesti komandanta Staneta 38 (bivša Industrija obutve). Načrt za obnovitvena dela je izdelal inž. arch. Darko Usenik iz Slovenija projekta iz Ljubljane.

Slavnostni govornik, predsednik izvršnega odbora Jugobanke – Temeljne banke Ljubljana tov. Miroslav Brečko, je zbranim gostom povedal, da se z današnjim dnem uresničuje še eden izmed načrtov Jugobanke približati bančno poslovanje občanom in delovnim organizacijam dolenske regije. V interesu članov – ustanoviteljev banke in varčevalcev pri Jugobanki je, da ima banka čim bolj pokrito mrežo za poslovanje in opravljanje bančnih storitev. Pri tem je pomembna tudi hitrost poslovanja, saj nas dolge vrste čakajočih v hitrem življenjskem tempu spravljajo v slabo voljo. S širjenjem mreže poslovalnic Jugobanke pa se večajo sredstva, s katerimi posluje banka, in širi krog upravljalcev banke in varčevalcev.

vseh sredstev v bilanci temeljne banke v Ljubljani.

Ekspozitura bo opravljala za potrebe prebivalstva naslednje bančne storitve:

- zbiranje denarnih sredstev občanov

- vodenje tekočih in žiro računov občanov

- vodenje deviznih hranilnih vlog občanov

- menjalne posle

- odobranje potrošniških posojil občanov

- odobranje stanovanjskih posojil občanom in organizacijam združenega dela

- odobranje posojil za kmetijstvo in obrtno dejavnost
- mladinsko varčevanje.

Mladinsko varčevanje za šolsko mladino – popularni JEŽ-KOV KLUB pa bo prav gotovo spodbudil k varčevanju številne šolarje.

Z otvoritvijo ekspoziture Jugobanke v Novem mestu se bo še poglobilo poslovno so-

V ekspozituri Jugobanke v Novem mestu bodo temelje

Predsednik izvršnega odbora Jugobanke – Temeljne banke Ljubljana tov. Miroslav Brečko govori ob otvoritvi poslovanja Jugobanke v Novem mestu

Predsednica delavskega sveta delovne skupnosti Jugobanke Ivica Saje pa je ob otvoritvi poslovanja novomeške ekspoziture poudarila, da je njihova banka dala svoj prispevek aktivnosti v oktobru, mesecu varčevanja, prav z otvoritvijo nove

organizacije združenega dela lahko dobile informacije o vseh poslih, ki jih banka opravlja.

Osnovna dejavnost ekspozitur Jugobanke pa je poslovanje s prebivalstvom, saj njihova sredstva zajemajo že 23 odstotkov

delovanje z organizacijami združenega dela in z ostalimi organizacijami z območja Dolenske.

Poleg tega bodo skušali nuditi čim bolj kvalitetne usluge občanom in delavcem v združenem delu.

Ekspozitura Jugobanke v Novem mestu na Cesti komandanta Staneta 38

poslovne enote v Novem mestu, ki je že dvanajsta poslovna enota Jugobanke v SR Sloveniji.

Glede na precejšnje število organizacij združenega dela, 27 po številu, ki so sprejele samoupravni sporazum o združitvi v

JUGOBANKA
TEMELJNA BANKA LJUBLJANA, n. sub. o.

EKSPOZITURA NOVO MESTO CESTA
KOMANDANTA STANETA 38

telefon: (068) 24-214, 24-209

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 3. XI.

trgovska hiša maximarket
Ljubljana

9.00 TV V ŠOLI: Slovenščina, Ruščina, Od petka do petka, Obično letališče
10.00 TV V ŠOLI: Angleščina, Risanka, Zgodovina
15.00 TV V ŠOLI, ponovitev
17.05 POROČILA
17.10 VELIKA PREDSTAVA NA DNU MORA
17.25 VRAGOLJE MAJE SKOWRON
18.00 OBZORNIK
18.10 DOMAČI ANSAMBLI: VILI PETRIČ in ŠTIRJE KOVAČI
18.40 IZBIRA ŠTUDIJA IN POKLIKA: BIOLOGIJA
Tokratna oddaja bo predstavila bistvene razsežnosti študija biologije. Zvedeli bomo tudi, da si biologi trenutno najbolj prizadevajo raziskati delovanje možganov in skrivnosti dedovanja.
19.10 RISANKA

19.30 TV DNEVNIK
20.00 KAR BO, PA BO
V sedmi ljubljanski zabavnoglasbeni oddaji bo nastopila vrsta pevcev in glasbenih skupin, predstavili pa se bodo tudi Dobri znanci, letošnji nagajenci s pujskega festivala narodnozabavne glasbe. Videli bomo tudi nekaj plesnih točk, risano basen Slavka Pregla, dogajanje pred Tofovo skrito kamero in glasbeni portret Jureta Robežnika. Stalnima voditeljema, Barbari Jakopičevi in Branetu Grubarju se bo tokrat pridružil še hudomušnež Vinko Šimek.

21.05 RAZGLEDI: ATOMSKI VOJAKI
Na ukaz starešin se je moralo na tisoče ameriških vojakov obrniti, poklekniti in si oči zakriti z rokami. Nenadoma je počilo, vojakom se je zazdelo, ko da so se raztresla tla pod njihovimi nogami. Spet so se morali obrniti in odkorakati tja, kjer je v peščeni puščavi eksplodirala atomska bomba. Pesek je bil bel ko sneg, kovinski podstavek, na katerem je še pred kratkim bila bomba, je žarel od vročine. Vojaki so se opotekali in padali, v zdravniškem

šotoru so jim izmerili dozo sevanja. Nato so odšli. To se je dogajalo 31. avgusta 1957 v Nevadski puščavi, akcijo so imenovali Dimni oblak. Šlo je le za eno od 259 jedrskih eksplozij, kolikor so jih Američani izvedli nad zemljo do 1963, ko je začel veljati sporazum o prenehanju takih poskusov. Dvajset let kasneje se je pri večini od tri tisoč poslušnih vojakov pojavila smrtonosna bolezen - levkemija.
21.35 TV DNEVNIK
21.55 BARETTA
22.45 NASTOP ANSAMBLA JETHRO TULL

2
16.25 Test - 16.40 TV dnevnik v madžarščini - 17.00 Kronika kongresa Zveze sindikatov Srbije - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Magnet - 18.15 Družbena tema: Varčevanje - 18.45 Glasbeni amaterji - 19.30 TV dnevnik - 20.00 V ospredju (kulturalna oddaja) - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.20 Človek in čas - 21.50 Komomi ansambel sodobnega plesa - 22.35 Cribbns (humoristična oddaja)

SOBOTA, 4. XI.

trgovska hiša maximarket
Ljubljana

8.00 POROČILA
8.05 PROFESOR BALTAZAR
8.15 ČAROBNA ŽOGA
8.30 Z BESEDO IN SLIKO: DESETNICA
8.45 TRINAJSTLETNIKI
9.15 DALJNOGLED
9.45 POGOVOR O...: OBRATI NA PREPIHU
10.40 M. Dombrowska: NOČI IN DNEVI
11.35 TRIMSKA TELEVIZIJA
12.10 in 15.45 POROČILA
15.50 VELEŽ: NAPREDAK, prenos nogometne tekme

17.40 OBZORNIK
17.50 NAJ ŽIVIMO DUHOVI, film
Po scenariju Z. Sveraka je češki režiser Oldrich Lepsky posnel igrivo komedijo, ki je po vsebinski zasnovi na meji pravljичnosti. Veliko otrok se spoprime z odraslimi, ki hočejo star grad spremeniti v sodobno kmetijsko stavbo. Njihovo namero otroci preprečijo s pomočjo grajskih duhov (gospod Brtnik in njegova hči Leontinka) in dobijo graščino v oskrbo. Film odkriva poštene želje dandanašnjih otrok, za prepričljivost pa skrbi duhovita glasbena spremljava Jaroslava Uhliara. Igrajo Jiri Sovak, Dana Vavrova, Lubomir Lipsky, Vera Tichankova in še veliko otrok.
19.10 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 F. Cialente: CAMILLA
21.10 MODA ZA VAS
21.20 PAT GARRETT IN BILLY THE KID, film
Pred spanjem si bomo lahko ogledali eno od mnogih filmskih inačic o znamenitem revolverašu, šerifu in nazadnje tudi odpadniku Billyju the Kidu. Ameriški režiser Sam Peckinpah (v spominu sta nam ostala njegova odlična filma Strelj popoldne in Slamnat psi) se je pred

petimi leti lotil te legende Divjega zahoda na parodičen način, zato se nam obeta obilo zabave. Igrajo James Copburn, Kris Kristofferson, Bob Dylan, Richard Jaeckel, Katy Jurado in drugi.
23.00 TV DNEVNIK
23.15 625

NEDELJA, 5. XI.

trgovska hiša maximarket
Ljubljana

8.15 POROČILA
8.20 ZA NEDELJSKO DOBRO JUTRO: PEVSKI TABOR 78
8.50 625
9.10 V. Kovačević: KAPELSKI KRESOVI
10.30 ČEBELICA MAJA
10.55 SKRIVNOST PLETENEGA KOŠA
11.30 KMETIJSKA ODDAJA
12.30 POROČILA
Za naslednje oddaje televiziji niso določili točnega časa predvajanja:
ČUDOVITA LETA FILMA
OKROGLI SVET
POROČILA

MODA ZA VAS
SKOPJE 78, festival zabavnih melodij
ŠPORTNA POROČILA
ČUDODELKA, film
Po gledališkem delu Williama Gobsona je film z gornjim naslovom 1962 zrealiziral ameriški filmski ustvarjalec Arthur Penn. Gre za pripoved o gluhošem in slepem dekletu ter o njeni učiteljici. Slednja si z vsemi močmi prizadeva, da bi deklet naučila, kako se sporazumeva s čisto posebnimi, dotle neznanimi načini. Učiteljica in učenka imata veliko težav, igralci Anne Bancroft in Patty Duke pa sta njuni vlogi zaigrali tako dovršeno, da sta bili nagrajeni z oskarjem.
19.10 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 J. Horvat: MAČEK POD ČELADO
21.05 ZIBELKA BOGOMILOV
Dokumentarna oddaja bo prikazala makedonsko pokrajino, ki je

2
17.30 Test - 17.45 TV novice - 18.00 Ženski spol, moški spol - 18.45 Risanke - 19.00 Glasbeni pejsaži Srbije - 19.30 TV dnevnik - 20.00 L. Bernstein - 20.50 24 ur - 21.00 TV esej

prekrita z bogomilskimi grobovi. Zvedeli bomo veliko zanimivega o zgodovini in kulturnem pomenu teh grobov.
21.35 TV DNEVNIK
21.50 RISANKA
21.55 ŠPORTNI PREGLED

2
8.55 Poročila - 9.00 Oddaje za JLA - 12.00 Poročila - 15.20 Nedeljsko popoldne. 19.30 TV dnevnik - 20.00 Konj, moj prijatelj (dokumentarna oddaja) - 20.50 Včeraj, danes, jutri - 21.10 Celovečerni film

Druga oddaja o smučanju je namenjena otrokom vseh starosti. Šlo bo za prikaz, kako po najkrajši poti pripeljati otroka do prvih uspehov na smučeh. Zahtevnejše je učenje šolarjev, saj mora biti prilagojeno njihovi dojemljivosti in spretnostim.
Govor bo tudi o primernih smučarski opremljeni.
18.45 MLADI ZA MLADE
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 TELEVIZIJSKA DRAMA
Tudi za naslednje oddaje televiziji niso določili točnega časa predvajanja:
KULTURNE DIAGONALE
MOZAIK KRATKEGA FILMA: SENCA NA NASPROTNI STRANI TV DNEVNIK

2
17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Deček Skok - 18.00 Beseda in slika - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Mladi za mlade - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Športna oddaja - 20.30 Aktualnosti - 21.00 24 ur - 21.10 Celovečerni film

trgovska hiša maximarket
Ljubljana

PONEDELJEK, 6. XI.
9.00 TV V ŠOLI: Školjka bisernica, O zraku, Za prosti čas, Morje in človek
10.00 TV V ŠOLI: Materinščina, Risanka, Zemljepis
11.10 TV V ŠOLI: Za najmlajše
15.00 in 16.00 TV V ŠOLI, ponovitev
17.10 POROČILA
17.15 VRTEC NA OBISKU: GORNJI SENIK V PORABJU
Med več oddajami o kulturnem življenju Slovencev v sedmih porab-

logi, ki razčlenjujejo neprijetne posledice človekovega delovanja na okolje, agronomi, ki predlagajo ustrezne rešitve, ter ekonomski, ki skrbijo za izvajanje. O ameriškem naravoslovnem muzeju, kjer delajo ponaredek okostij dinozavrov, pa bo tekla beseda v drugem prispevku. Zvedeli bomo, da ta posel ni lahak.
18.30 ŠOLA SMUČANJA

TOREK, 7. XI.

trgovska hiša maximarket
Ljubljana

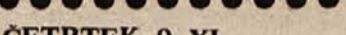
1
8.45 TV V ŠOLI: Tišina mlake, Ali ste vedeli?, Flavta, TV vrtec, Dnevnik 10
10.00 TV V ŠOLI: Prirodoslovje, Risanka, Glasbeni pouk
15.45 TV V ŠOLI, ponovitev
16.30 ŠOLSKA TV: Rotacija in revolucija, Električni bojler, Ekonomski pogojenost neuvrčenosti
17.20 POROČILA
17.25 ROCK KONCERT: CLIMAX BLUES BAND, PURE PRAIRIE LEAGUE
Poslušali bomo najbolj uspele skladbe britanskega kvinteta, eno redkih belih skupin, ki svoje skladbe snuje na osnovah bluesa. Člani ameriške rock skupine pa bodo igrali v

SREDA, 8. XI.

trgovska hiša maximarket
Ljubljana

1
8.30 TV V ŠOLI: O državi, Pogovor s Tonetom Pavčkom, Arheološki muzej v Zadru, Jezikoslovje
10.00 TV V ŠOLI: Kocka, kocka, Risanka, Izobraževalni film
17.15 POROČILA
17.20 Z BESEDO IN SLIKO: GOŠLI, SONČNICA IN KUKAVICA
17.35 POSKOČNA DOMIŠLIJA
18.00 OBZORNIK
18.10 NA SEDMI STEZI
18.40 NAŠA PESEM 78

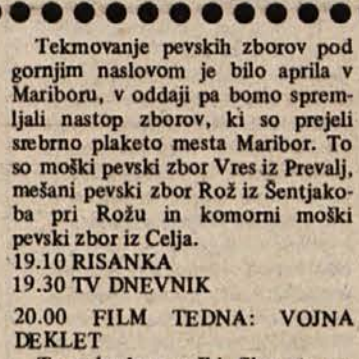
ČETRTEK, 9. XI.

trgovska hiša maximarket
Ljubljana

1
8.55 TV V ŠOLI: Matematika, I.G. Kovačič: Jama, Gorski Kotar
10.00 TV V ŠOLI: Francoščina
10.30 TV V ŠOLI: Umetnost, Risanka, Kemija
14.55 TV V ŠOLI, ponovitev
16.35 ŠOLSKA TV: Rotacija in revolucija, Električni bojler, Ekonomski pogojenost neuvrčenosti
17.25 POROČILA

country stilu, z veliko petja ob spremljavi nevsakdanjih glasbil.
17.55 OBZORNIK
18.05 PISANI SVET
Tokratna oddaja bo v celoti posvečena nedavnemu grafičnemu bienulu otrok v Kostanjevici.
18.40 PO SLEDEH NAPREDKA
Zvrstili se bodo prispevki o gradnji avtomobilske ceste čez Ljubljansko barje, pa o sodobnem načinu sušenja lesa in o skladiščenju sadja. Zgodovinski del oddaje je bil posnet v beograjskem poštnem muzeju.
19.10 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 DIAGONALE

Tekmovanje pevskih zborov pod gornjim naslovom je bilo aprila v Mariboru, v oddaji pa bomo spremljali nastop zborov, ki so prejeli srebrno plaketo mesta Maribor. To so moški pevski zbor Vres iz Prevalj, mešani pevski zbor Rož iz Sentjakoba pri Rožu in komorni moški pevski zbor iz Celja.
19.10 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 FILM TEDNA: VOJNA DEKLET
Ta zahodnonemški film sta po lastnem scenariju lani posnela Alf Brustellin in Bernhard Sinkel. Gre za ekranizacijo istonoslovnega romana Manfreda Bilerja. Dogajanje je osredotočeno okoli nemške družine, ki se 1933 izseli v Prago in nato doživi propad med najnižjim slojem mesta ob Vltavi. Vojni vihar preživi-

17.30 TRINAJSTLETNIKI
18.00 OBZORNIK
18.10 STARE JAPONSKÉ PRAVLJICE
Na sporedu bo prva od trinajstih

risank, posnetih po motivih starih japonskih pravljic.
18.25 AYUUITTUQ, dokumentarna oddaja
19.10 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 OČI KRITIKE
20.45 RETROSPEKTIVA SLOVENSKE DRAME - S. Janko - F. Vurnik: JEPŠKI UČITELJ
S priznanimi poskusi je pesnik Simon Jenko dokazal, da je imel

Česte so pogosto predmet kritikanja, kako tudi ne, saj so eden od pomembnih dejavnikov za vsestranski razvoj. Oddaja bo govorila o tem, do kam smo prišli na področju cestnega gospodarstva in s kakšnimi vprašanji se srečujejo načrtovalci in gradbinci cest.
20.35 A. Tolstoj: TRNOVA POT
21.55 TV DNEVNIK
22.10 RAZVOJ POPULARNE GLASBE
Drevi bo tekla beseda o razvoju jazzovske glasbe

2
17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Življenje knjige - 18.45 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Stop - 20.50 24 ur - 21.05 Znanost - 22.05 Zgodbe za lahko noč

jo le tri sestre, ki niso nikoli kaj prida dale na družinske običaje, pač pa so si vsaka po svoje krojile življenjsko pot, ki je bila polna nenavadnih doživetij in hotenij po ženski enakovrnosti. Igrajo Adelheid Arndt, Katherine Hunte, Antonia von Reininghaus in drugi.
22.20 TV DNEVNIK
22.35 MINIATURE: MOJA DOLINA V BESEDI IN SLIKI ALADINA LANCA

2
17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Daljnogled - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Popularna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Izbor v sredo - 22.00 TV dnevnik - 22.15 Feljton: Jaz, Petek

tudi velik pisateljski dar. Prezgodnja smrt mu je preprečila ustvariti obsežnejše prozno besedilo, s katerim bi utegnili postati celo utemeljitelj slovenskega realizma. V to smer so namreč zasukane njegove povesti, med njimi najznačilnejša Jepški učitelj. Dramatiziral jo je France Vurnik, prvič pa so jo pod režijskim vodstvom Jožeta Babiča uprizorili igralci tržaškega in goriskega gledališča 1969 ob stoletnici pisateljeve smrti.
21.45 NA ZVEZI
22.05 TV DNEVNIK
22.20 NA ZVEZI, odgovori na vprašanja gledalcev

2
17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Tehnica za natančno tehtanje - 18.15 Znanost - 18.45 Humoristični klub - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Kino oko - 23.30 24 ur

PRVI RADIJSKI PROGRAM

PETEK, 3. XI.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo (Kako so živeli otroci v Andersenovem času). 9.30 Iz glasbene tradicije jugoslovenskih narodov in narodnosti. 11.03 Znano in priljubljeno. 12.10 Z orkestri in solisti. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Milena Jazbec: O sajenju sadnega drevja). 12.40 Pihalne godbe. 13.50 Človek in zdravje. 14.05 Glasbena pravljica (C. Collodi - I. Petrič: Ostržek). 14.18 Naši umetniki mladim poslušalcem (R. Simoniti: Pesmi za dva glasova in pihalni kvintet). 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 15.45 Naš gost. 18.05 Moment musical. 19.45 Minute z ansambлом Zadovoljni Kranjci. 20.00 Stop pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačin. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Jazz pred polnočjo. 0.05-4.30 Nočni program.

SOBOTA, 4. XI.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Mladina poje. 11.03 B. Smetana: Trije plesi za klavir. 11.20 Svetovna reportaža. 11.40 Mi pojmemo. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Mihaela Cerne: Celotno in tržno pridelovanje vrtnin po pokrajinski Slovenije). 12.40 Veseli domači napravi. 14.05 Gremo v kino. 14.45 S pevcem... 15.30 Glasbeni intermezzo. 15.45 S knjižnega trga. 17.00 Znanje in politični magazin. 18.05 Od arije do arije. 19.45 Minute z ansambлом Francija Puharja. 20.00 Zavrtili, uganite in se pogovorite! 21.00 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Popularnih dvajset. 0.05-4.30 Nočni program.

10.30 Humoreska tega tedna (G. Guareschi: Krst). 11.00 Pogovor s poslušalci. 11.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.20 Za kmetijske proizvajalce. 13.45 Obisk pri orkestru Tico Marino. 14.05 Nedeljsko popoldne. 17.50 Zabavna radijska igra (Marjan Marinc: Dedič, I. del: Ljubljena teta). 19.45 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Literarni nokturmo (R. M. Jimenez: To nisem jaz). 23.15 Plesna glasba za vas. 0.05-4.30 Nočni program.

PONEDELJEK, 6. XI.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Ringaraja. 9.20 Izberite pesmico. 9.40 Vedre melodije. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Cilka Anžič: Novosti vpisa v register proizvajalcev grozdja in vina). 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Primorska poje 78. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 15.45 Naši znanstveniki pred mikrofonom. 18.05 Glasbena izročila tisočletij. 18.25 Zvočni signali. 19.45 Minute z ansambлом Dobri znanci. 20.00 Kulturni glasbov. 20.10 Operni koncert. 22.20 Popevke iz jugoslovenskih studiev. 23.05 Literarni nokturmo (I. Likar: Deja vu). 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 7. XI.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (M. Kranjec: Mesec je doma na Blagovici). 9.30 Iz glasbenih sol. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Alojz Štuhc: Seme boljših sort si je treba oskrbeti že jeseni). 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladimi. 15.30 Glasbeni intermezzo. 15.45 Pota sodobne medicine (dr. S. Markovič: Sodobni pogledi na tvorbo in terapijo žolčnih kamnov). 18.05 Obiski naših solistov. 19.45 Minute z ansambлом Jožeta Kampačiča. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in

besedi. 20.30 Radijska igra (H. Stewart - G. Jones: Beg v Ledfort). 21.20 Zvočne kaskade. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Literarni nokturmo (R. Aleksandrova: Pesmi). 23.15 Popevke vs vrstijo. 0.05-4.30 Nočni program.

SREDA, 8. XI.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pisani svet pravljic in zgodb. 9.25 Zapojmo pesem. 9.40 Aktualni problemi marksizma. 11.03 Po Talijinski poti. 12.10 Veliki zabavni orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (dr. Danimir Kerin: Zamrzovanje lupinaste ga sadja). 12.40 Pihalne godbe. 14.05 Ob živih ljudske glasbene kulture. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 15.45 Spomini in pisma (dr. M. Černič: Spomini). 18.05 Odskočna deska. 18.30 Koncert za besedo (Gozd). 19.45 Minute z ansambлом Milana Ferleža. 20.00 Koncert iz našega studia. 22.20 S festivalov jazza. 23.05 Literarni nokturmo (A. Ingolič: Oranž). 23.15 Revija jugoslovenskih pevcev zabavne glasbe. 0.05-4.30 Nočni program.

ČETRTEK, 9. XI.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo (Jaz in drugi). 9.35 Domača in tuja zborovska glasba. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo! 12.10 Zvoki znanih melodij. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Milica Oblak: Brstna pršica ogroža ribezone nasade). 12.40 Od vasi do vasi. 14.05 Koncert za mlade poslušalce. 14.40 Enajsta šola. 15.45 Jezični pogovori (dr. Breda Pogorelec). 18.05 Z opernih odrov. 19.45 Minute z ansambлом Slavka Žnidaršiča. 20.00 Četrtek večer domačin pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer (Ob 250-letnici rojstva O. Goldsmitha). 21.40 Lepe melodije. 22.20 Mali koncert Schumannovih skladb. 23.05 Literarni nokturmo (G. Orbelijani: Pesmi). 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov. 0.05-4.30 Nočni program.

Miren kot za stare dni

Po lažji ali težji poti do doma ostarelih v Kočevju? Kaj bodo rekli Ribničanje?

Program za gradnjo doma starih nad 65 let, in 63 iz ribniške občine, ki ima 1265 starih nad 65 let.

Med glavnimi kandidati za domsko varstvo so tisti, ki prejemajo stalno družbeno denarno pomoč kot edini ali kot dodatni vir za preživljanje. Takih občanov je v občini Kočevje 89, v ribniški pa 135.

V raznih zavodih je trenutno 42 oskrbovancev iz kočevske in 26 iz ribniške občine, se pravi skupno 68. Kar za 31 oskrbovancev plača vse stroške SIS, za 27 si stroške delita oskrbovavec in SIS, le 10 oskrbovancev pa samih plača vse stroške.

Ti in drugi podatki povedo, da je dom za ostarele res potreben. Po sedanjem predlogu naj bi bila gradnja taka, da bi omogočala kasnejšo razširitev doma na 200 postelj, saj v njem ne bi dobili oskrbe le starejši občani, ampak tudi mlajši, ki niso sposobni za samostojno življenje.

Ribniški upokojenci in člani odgovornih organov naj bi dobro premislili, če je res najboljša rešitev za zagotovitev prostora za upokojence le gradnja stanovanj. To je verjetno rešitev le za tiste upokojence, ki so sposobni samostojno živeti. Kaj pa ostali? Razen tega je treba v okviru razpoložljivega denarja iskati take rešitve, ki bodo kar največ ostarelim omogočile primerno bivanje in oskrbo. Odločitev je v rokah Ribničanjev.

J. PRIMC

PA SE PRIDITE! — Dobro razporejeni gostje v krški galeriji, kjer so imeli kratek koncertni program na otvoritvi Pliberskeve slikarske razstave. Pri krškem občinstvu priljubljena operna solista Ladka Korošca (prvi z leve) in Rudolfa Franca (na desni) je s harmoniko spremljal Milan Stante (v sredini). (Foto: Jozica Teppey)

POSVET O VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Na posvetovanju, ki bo danes popoldne v Novem mestu, bodo člani, ki so v komitejih občinskih konferenc ZK zadolženi za uresničevanje nalog na področju vzgoje in izobraževanja, ter predsedniki komisij pri OK ZK in medobčinskih svetih ZK za Dolenjsko in Posavje govorili o podružbljanju vzgojno-varstvene dejavnosti in osnovne šole, o možnostih za hitrejši razvoj celodnevne šole pa o vprašanju interesnih skupnosti glede na nagnjenja učencev. Beseda bo tekla tudi o usmerjenem izobraževanju, o kadrovskih zagatah in idejnosti pouka ter o organiziranosti prostvetnih delavcev v OO ZK in aktivih.

OGLAŠUJTE V DL!

V veselje staršev in otrok

V novem vrtcu na Drski sta poleg 210 predšolskih otrok 2 oddelka za dojenčke in oddelek za nerazvite otroke

26. oktobra odprti novi vrtec Drska II v Novem mestu je nekaj posebnega v gradbenem smislu, pa tudi največja tovrstna ustanova v občini. Ima tudi po vseh predpisih zgrajeno zaklonišče in še vrsto drugih prostorov.

Ob otvoritvi, ki je sodila v okvir novomeške občinskega pravnika, se je razen predstavnikov javnega in družbenopolitičnega življenja zbralo veliko staršev in krajanov. Govornika inž. Zmago Novak — predsednik skupščine otroškega varstva in inž. Ivanka Morosini — predsednica sveta za proučevanje družbenoekonomskega položaja žensk sta poudarila, da bo potrebnih še veliko prizadevanj, preden bomo zadovoljivo uredili otroško varstvo za vse interese.

Ceprav je v letošnjem letu v novomeški občini izrekla 54 osebam mandatno kazen, ker so kot zaposleni pri delu z živili grobo kršili osnovna pravila osebne higiene in čistoče prostorov. Vrh tega je bilo podanih 29 predlogov v kaznovanje sodniku za prekrške, ker se zaposleni pri delu z živili niso podvržili obveznemu zdravniškemu pregledu. Kaj vse to pomeni za potrošnika, ni potrebno ugotoviti: ponekod nam strežejo ljudje, ki ne poznajo osebne čistoče, ponujajo nam jedi iz kuhinje, ki je hudo oporečna, morda pa so v stikih s potrošniki in živili celo bolni in klicenosti. Tovrstnim primerom letos posvečajo dokajšnjo pozornost, kakšna pa je bila bera prekrškov, bomo izvedeli ob koncu leta.

OSNOVNE ČISTOČE NE POZNAJO

Sanitarna inšpekcija je lani v novomeški občini izrekla 54 osebam mandatno kazen, ker so kot zaposleni pri delu z živili grobo kršili osnovna pravila osebne higiene in čistoče prostorov. Vrh tega je bilo podanih 29 predlogov v kaznovanje sodniku za prekrške, ker se zaposleni pri delu z živili niso podvržili obveznemu zdravniškemu pregledu. Kaj vse to pomeni za potrošnika, ni potrebno ugotoviti: ponekod nam strežejo ljudje, ki ne poznajo osebne čistoče, ponujajo nam jedi iz kuhinje, ki je hudo oporečna, morda pa so v stikih s potrošniki in živili celo bolni in klicenosti. Tovrstnim primerom letos posvečajo dokajšnjo pozornost, kakšna pa je bila bera prekrškov, bomo izvedeli ob koncu leta.

JIM NI ZA SPRICEVALA?

V Novoteksu je sindikat organiziral splošno izobraževanje za zaposlene, ki nimajo končane osemletke. V kolektivu imajo kar 35 odstotkov takih ljudi, medtem pa se jih je le 2 odst. odločilo za večerno šolo. Starejšim se ne da več v šolske klopi, ker so se že vdali v usodo do upokojitve, mladim pa očitno ni za to, da bi si pridobili izobrazbo. Mnogo večji interes je v kolektivu za študij ob delu, saj imajo 125 takih slušateljev, od tega 68 na srednji stopnji, 39 na višji, 12 na visoki. Problem pa je v tem, ker jih malo konča študij, čeprav ga vsakomur omogočijo.

nato pa v združenem delu. Končno besedo bodo imeli delavci.

R. B.

O POVOJNEM ARHIVSKEM GRADIVU

Arhivsko društvo Slovenije je pred nedavnim izdalo publikacijo z naslovom „Arhivsko gradivo v Sloveniji po osvoboditvi“, ki prinaša referate z 8. zborovanja slovenskih arhivskih delavcev. Udeleženci zborovanja (bilo je od 20. do 22. oktobra lani v Kočevju) so pripravili vrsto prispevkov o vprašanih povojnega arhivskega gradiva, bodisi v zvezi z njegovo dostopnostjo pri pisanju slovenske povojne zgodovine ali pa o vprašanih mikrofilmanj, konzerviranja in restavriranja arhivskega gradiva. V publikaciji je objavljen tudi izčrpen pregled ohranjenega arhivskega gradiva, mimo katerega ne bodo mogli raziskovalci zgodovine kočevskega območja.

Sadik očistil našo Ribnico

Prišel je iz 400 km oddaljenega Doboja

O zasmetenih in umazanih ribniških ulicah smo večkrat pisali pred dobrim letom in pol, pa tudi že nekaj let prej. Zdaj so ribniške ulice čiste, ker to delo uspešno opravlja od 1. marca lani Sadik Jukić iz Dobrovcu pri Doboju.

Sadik je bil prej kmet. Majhna kmetija pa ni mogla preživljati petčlanske družine. Prvo zaposlitev je dobil v Ribnici. Prve tri mesece, ko je bil na poizkusnem

NI TEŽKO — „Čiščenje ulice je v primerjavi s kmetovanjem lahko delo, pa tudi zaslužek je za skromnega človeka dober.“ pravi Sadik Jukić. (Foto: M. Glavonjić)

delu, mu je komaj uspelo očistiti močno onesnaženo Ribnico. Zdaj so z njegovim delom vsi zadovoljni. Tudi on se ne pritožuje. Celo vesel in zadovoljen je, ker je to delo lažje kot kmetovanje. Dela le do 14. ure. Tudi z osebnim dohodkom je zadovoljen, saj zasluži precej več, kot bi doma. Skupno z otroškimi dokladi dobi na mesec okoli 5.200 din. Ker je skromen in varčen, pošlje ali odnese precej denarja še družini. Na obisk gre namreč približno enkrat na mesec.

Ribničanje imajo Sadika radi, ker je priden delavec. M. GLAVONJIĆ

Ne pozna počitka

Pri 80 letih se je lotil dostavljanja pošte

Pismošona pošte Draga je šel na dopust, ko so se oglašali jeleni. Kot članu zelene bratovščine mu je bilo takrat najbolj všeč. Seveda je nastal na pošti problem, kdo naj ga zamenja. Upravnica pošte je vprašala tega in onega, če bi prevzel dostavo pošte. Za ta razpotegnjeni poštni okoliš ni bilo zanimanja.

Končno se je le oglašil starejši moški, nihče drug kot Izidor Zbašnik iz Trave, ki praznuje letos 80-letnico rojstva. Na delo se je javil kar s kolesom, s katerim si je še pred dvanajstimi leti služil kruh in prisluzil pokojnino kot nadvse marljiv uslužbenec Združenega KGP na živinorejskem obratu v Dragi.

Izidor Zbašnik se je rodil v Pargu nad Čabrom in se priženil na Travo. Pretežni del življenja je prebil pri gozdnih delih. Izkazal se je kot mnogokratni udarnik, zato mu je podjetje poverilo vodstvo živinorejskega obrata v Dragi. Tu je dočkal tudi zasluženi pokoj. Ni le vodil to delovišče, ampak je delal tudi fizično, v sezoni celo po 16 ur na dan. Tudi sedaj, v pokoju, ne pozna počitka. Se vedno pomaga ljudem, ki obdelujejo svoja posestva.

Dobremu začasnemu pismošonu želimo prebivalci Dragarske doline še veliko zdravih let. Vsi smo mu hvaležni za njegovo pomoč. A. PANTAR

80-LETNI POŠTAR — Upokojenec Izidor Zbašnik s Trave

Drugačna delavska univerza

Ali bo nova organizacijska oblika DU Ribnica pomenila tudi drugačen pristop?

V Ribnici se že nekaj let srečujemo z neurejenim statusom delavske univerze (DU), zavoda, ki mu je zaupano izobraževanje. Težave DU so se kar kopičile. Razpisi za zasedbo mesta direktorja so si kar sledili, prijav pa ni bilo. Zato je izvršni svet prejšnjega sklica vodil razgovore z eno največjih delavskih univerz v Sloveniji, „Boris Kidrič“ iz Ljubljane, z željo, da bi prišlo do tesnejšega povezovanja in sodelovanja.

Ustanovitev takega izobraževalnega centra narekuje vse večja potreba in interes po izobraževanju. Nova organizacijska shema DU predvideva, da v okviru centra deluje tudi knjižnica, za delovanje katere bo tudi v bodoče zagotavljala denar občinska SIS za kulturo. Center pa bo financirala SIS za izobraževanje, ki je tudi doslej financirala DU.

Po sklepu izvršnega sveta bodo vse oblike izobraževanja in usposabljanja, ki izhajajo iz dela občinske skupščine in njenih upravnih organov, potekala v okviru bodočega centra. Pri tem odpade največji delež na izobraževanje za obrambo in zaščito.

V bodočem centru bo izpeljano vse izobraževanje za družbenopolitično udejstvovanje v dogovoru s posameznimi organizatorji in finančarji. Vsaka občinska organizacija bo morala izdelati svoj program izobraževanja, izvajal ga bo center, s čimer se bomo izognili dosedanjim praksi, da vsak počne vse sam.

V okviru kluba samoupravljalcev, ki bo organizator izobraževanja in usposabljanja za samoupravljanje, bo izdelana osnova za delo centra na tem področju. Za področje samoupravljanja in družbenopolitičnega dela morajo biti pripravljena stalna usposabljanja, ker organizacija enega seminarja na leto ne pomeni mnogo.

Dosedanje izobraževanje v osnovni šoli za odrasle, ki je v minulem letu uspešno potekalo, letos zaradi premajhnega števila prijav ni organizirano. Posamezniki se pripravljajo, združeno delo pa očitno nima problema z zaposlenimi, ki nimajo za-

ključene osemletke. Novost je oddelek ESS iz Ljubljane, za katerega so tako posamezniki, kot tudi združeno delo pokazali precej zanimanja. Kljub vsemu ostaja odprto vprašanje zainteresiranosti organizacij.

SPOMINSKO OBELEŽJE V ŠOLI — Maruša Saje, prva sekretarka Dvanajste brigade je na slovesnosti ob poimenovanju bršljske šole odkrila v avli spominsko ploščo. (Foto: J. Pavlin)

Vse preveč je organizacij, ki ne kažejo interesa za usposabljanje svojih zaposlenih. Še več, tudi ne pomagajo posameznikom, ki si bodo sami plačali izobraževanje, da bi jim delo uredili tako, da bi lahko obiskovali predavanja!

Težave DU moramo odpraviti, ker s tem rešujemo problem ene izmed majhnih organizacij v občini, ki ima v našem sistemu izredno pomembno vlogo. Sedaj je priložnost, da poizkusimo s povezovanjem odpraviti sedanje in bodoče težave izobraževanja.

FRANCI ŽELEZNIK

KDO IMA PAPIR?

7., 8. in 9. novembra bo v novomeški občini velika akcija zbiranja papirja v človekoljubne namene. Občinski odbor Rdečega križa prosi delovne organizacije, hišne svete in občane, naj ves stari papir zložen in zvezan postavijo pred vhodna vrata že prvi dan akcije, da ga bodo zbiralne ekipe odnašale na zbirna mesta.

Čemu se bomo odpovedali?

Novo mesto: ne kolikor želimo, marveč kolikor zmoremo — predlaga predsedstvo SZDL

23. oktobra je v razširjeni sestavi zasedalo predsedstvo SZDL novomeške občinske konference in obravnavalo predlog za uskladitev dopolnil k samoupravnim sporazumom in planom interesnih skupnosti za leti 1979 in 1980.

Predlogi pa tudi potrebe po sameznih samoupravnih interesnih skupnosti od socialnega skrbstva do otroškega varstva zdravstva, telesne kulture, izobraževanja in kulture za jemajo mnogo več finančnih sredstev, kot smo jih v občini zmožni zbrati ob najvišji dovoljeni prispevni stopnji.

Ker pa je analiza poslovene uspešnosti domačega gospodarstva ob polletju pokazala, da gospodarstvo ne ustvarja dovolj (ali pa sploh nič) sredstev za razširjeno reprodukcijo in da večina kolektivov posluje za malenkostno stopnjo rentabilnosti, nikakor ne kaže delovnim organizacijam iz gospodarstva povečevati obveznosti iz dohodka. Sicer bi si izpizgajali vejo, na kateri vsi sedimo.

Škodljiva ozkost

Izvajanje nalog LO in DS je obveznost vseh

Mišljenje, da sta ljudska obramba in družbeno samozadržana nekakšni specializirani dejavnosti, s katero se naj ukvarjajo le za to posebej usposobljeni in „posvečeni“ ljudje, je v črnomaljski občini v glavnem že preživeto. Kljub temu bo treba v procesu podružbljanja ljudske obrambe in družbene samozadržane narediti še marsikaj, da bo ta dejavnost res postala vsakodnevna zavestna dolžnost in potreba slehernega delavca in občana.

Ponekod je dejavnost ljudske obrambe in družbene samozadržane še vedno formalna, poteka v bolj ali manj ozkih krogih, kar velja zlasti za nekatere delovne organizacije in krajevne skupnosti. Posledica take zaprtosti je seveda nekonkretnost, slaba povezanost družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov ter odborov in komisij za LO in DS. Nezaupanje, češ da delovni ljudje in občani niso dovolj zreli za delo na tako pomembnem področju, je škodljivo in v popolnem nasprotju z nameni ljudske obrambe in družbene samozadržane. Delovanje LO in DS in naloge v zvezi s tem bi morali redno obravnavati tudi na sestankih vseh družbenopolitičnih organizacij, bodisi v delovni organizaciji ali krajevni skupnosti.

Tako pa imajo v večjih delovnih organizacijah celo referente za to področje, ki so pripravili in uskladjali vse potrebne akte, in ponekod menijo, da so s tem opravili svojo dolžnost; družbenopolitične organizacije in samoupravni organi se s tem pohvalijo, pozabljajo pa na množičnost, brez katere ni uspešnega delovanja zaščite in obrambe.

Tudi sprotno ocenjevanje varnostno-političnih razmer v določnem okolju je sestavni del samozadržanih nalog, in prav tu čaka družbenopolitične organizacije in samoupravne organe še veliko dela. Kajti tako imenovani državni organi niso več nosilci, marveč postajajo vse bolj strokovni del družbene samozadržane.

Za resnično podružbljanje LO in DS lahko veliko naredijo tudi tovarniška glasila, saj ne gre le za seznanjanje z najožjimi strokovnimi prizadevanji, marveč tudi za seznanjanje delavcev z varnostno-političnimi razmerami v delovnih organizacijah, z gospodarjenjem, varčevanjem z družbenim premoženjem, izvajanjem samoupravnih sklepov, notranje zakonodaje, delovne discipline, zaščito samoupravnega položaja delavca itd., kar vse je sestavni del ljudske obrambe in družbene samozadržane.

A. B.

Ime po Dvanajsti

„Nadaljevali in gojili bomo tradicije junaške Dvanajste brigade“, so v petek, 27. oktobra, na slovesnosti ob poimenovanju šole po XII. SNOUB, dejali pionirji bršljske osnovne šole.

Svečanosti so se udeležili številni preživeli borci „Dvanajste“, narodni heroj Franc Kresc — Čoban, družbenopolitični delavci novomeške občine, člani sveta šole in pionirji. O vojni poti te slavne brigade je spregovorila njena prva sekretarka Maruša Saje, ki je ob tej priložnosti v avli šole odkrila spominsko ploščo, posvečeno 35-letnici rojstva brigade,

pionirskemu odredu, ki že od vsega začetka nosi ime brigade, pa kipec kurirja.

Za to priložnost so v avli pripravili razstavo spominskih fotografij brigade, ki se je večji del vojne zadrževala na Dolenjskem od Grosupljkega do Bele krajine in stalno spominsko omarico s priznanji in dokumenti o brigadi.

Slovesnost so zaključili z bogatim kulturnim programom, ki sta ga povezovala Staša Vovk in Jože Falkner, zapeli so fantje Dolenjskega okteta in pionirji domače šole. J. P.

SOZD v stajici

Metlika: kdaj bo shodil sozd TIM?

Po letu dni in pol, ko so se delavci „Beti“ in Kometa na referendumu odločili, da se združijo v sestavljeno organizacijo združenega dela Tekstilna industrija Metlike (TIM), se stvari niso kaj prida spremenile. Nihče seveda ni pričakoval, da bo SOZD zaživela čez noč, da pa po letu in pol ne bo videti skoraj nobenega napredka, oziroma da bodo ves začetni polet, vsi velikopotezni načrti zvođeneli ob uresničitvi ene ali dveh manj pomembnih, obrobni nalog, si gotovo tudi nihče ni mislil, razen morda kakšen zadrti čmogled.

Razen delavskega sveta SOZD, ki pa sam po sebi ne pomeni prav nič, saj ne more odločati, če ni o čem odločati, je edini vidni rezultat skupno glasilo. To pa lahko povemo tudi drugače: Vezilo, ki je bilo prej samo časopis „Beti“, je sedaj glasilo obeh delovnih organizacij. Značka obeh delovnih organizacij v glavi glasila pač ne prineseta SOZD, uresničitev začrtanih skupnih nalog pa bi sama po sebi nujno prinesla tisto kvaliteto, ki bi to glasilo res naredila za glasnik in informatorja delavcev žive, dejavne SOZD.

Potem so tu še prizadevanja za skupno rekreacijo delavcev „Beti“ in Kometa, in to je tako rekoč vse. Skupni programi, planiranje, marketing, finance, nastopanje na trgu, skupni izvoz – od vsega tega pa ni nič.

O tem je že nekajkrat razpravljala tudi komite občinske konference ZKS v okviru vprašanj o uresničitvi zakona o združenem delu. Ugotovitev, da je za tako stanje v veliki meri kriv tako imenovani subjektivni faktor, pa vsem metliškim družbenopolitičnim organizacijam ne more biti v ponos, prav tako ne ugotovitev, da si je „Beti“ do sedaj bolj prizadevala, da bi novorojenček shodil, medtem ko je Komet raje videl, da so otročičku porinili v roke ropotuljico in ga pustili v vami stajici.

Pred kratkim sta se o tem pogovarjala direktorja obeh delovnih organizacij. Morda bo ta impulz „od zgoraj“ pripomogel, da bodo skupaj najprej začeli graditi hišo in šele potem urejali okolico.

A. BARTELEJ

Dobra ocena za gasilce

Aktivnost v metliški občini ob tednu požarne varnosti

V okviru tedna požarne varnosti sta občinska gasilska zveza Metlika in metliško gasilsko društvo pripravila v gasilskem domu razstavo gasilske opreme in opreme za civilno zaščito. Razstava – odprta je bila od 23. do 28. oktobra – je v Metliki vzbudila veliko zanimanja.

Da bi v požarno varnost vključili čim širši krog ljudi, zlasti pa na to dolžnost navajali mladino, je občinska gasilska zveza v šolah začela akcijo pod geslom „Preprečujemo požare!“ Prav tako so v tem času učenci pisali in risali na to temo, najboljše pa bodo za svoje izdelke dobili denarno nagrado.

Posebna komisija pregleduje vsa gasilska društva v občini in ocenjuje njihovo opremo, orodje, pripravljenost in poslovanje. Na podlagi tega bodo proglasili najboljše društvo. Strokovnjak je pregledal vseh dvajset motornih brigad v občini, opravil servis in ocenil vzdrževanje; po njegovih besedah so vse brigade dobro vzdrževane in očuvane. Predavanja se je udeležilo več kot 50 gasilcev iz vse občine.

V petek, 28. oktobra, so v metliškem kinu prikazali film „Veliki požari v vojni“, y noči od srede na četrtek pa je komisija obiskala delovne organizacije in preizkusila budnost čuvajske službe in njihovo usposobljenost ter pripravljenost.

SIMBOLIČEN ZACETEK. Direktor Zavoda za šolstvo SRS Boris Lipužič med polaganjem temeljnega kamna za dom učencev Šolskega centra v Brežicah. (Foto: J. Teppey)

V Brežicah dom za 240 učencev

V zgradbi dijaškega doma bo dobila nove prostore tudi občinska matična knjižnica

Dijaški dom v Brežicah je eden najslabših v Sloveniji. Uredili so ga iz starih hlevov v poslopju, ki je bilo včasih namenjeno splavarjem. Zgradba je stara 250 let, vlažna, mrzla in za bivanje neprimerne. Zaradi vsega tega so uvrstili postavitev novega doma učencev na začetek seznama v slovenskem programu.

Temeljni kamen za bodoči dom učencev v Brežicah so položili v sredo, 25. oktobra. Slovesnosti je prisostvovalo na stotine mladih iz šolskega centra. Temeljni kamen je vzdal direktor Zavoda za šolstvo SRS Boris Lipužič.

Dom učencev bo stal v neposredni bližini gimnazije. Pod njegovo streho bo tudi občinska matična knjižnica, ki se zdaj prav tako stiska v pretesnih prostorih.

Novi dijaški dom bo imel 3430 kvadratnih metrov površine. Sprejel bo lahko 240 učencev. V poslopju bodo razen spalnic in učilnic tudi vsi potrebni skupni prostori, kot na primer knjižnica, trim kabinet, amublanta, bolniške sobe, mladinska soba, jedilnica in kuhinja z zmogljivostjo 300 obrokov.

Dom je namenjen predvsem učencem poklicne šole za prodajalce, katere šolski okoliš sega tja do Novega mesta, Črnomlja in Metlike, do Trebnjega, Sevnice in Krškega. Vanj bodo po

potrebi sprejemali tudi učence drugih smeri, je zagotovil na slovesnosti direktor šolskega

Univerza pri upokojencih

Črnomaljska delavska univerza gostuje na vseh koncih

V črnomaljski občini bo v letošnjem letu okoli 1.700 slušateljev obiskovalo razne oblike družbenopolitičnega izobraževanja, ki poteka preko kluba samoupravljalcev, organizira pa ga delavska univerza, ena od treh delovnih enot črnomaljskega Zavoda za kulturo – prosvetno dejavnost.

Ena glavnih ovir in težav pri vseh oblikah izobraževanja je stiska oziroma pomanjkanje primernih prostorov. Ostali dve enoti zavoda, knjižnica in kulturni dom, imata zagotovljene vsaj prostore, čeprav se že dalj časa otepa tudi z denarnimi težavami, delavska univerza pa gostuje v primernih, manj primernih

in neprimernih sobah in sobicah po vsem mestu. Tako za svoje delo uporablja tri učilnice v poklicni šoli, eno v dijaškem domu, sejo sobo upokojskega društva, če je treba, dobi prostor v osnovni šoli, avtomoto društvu, laboratorijih centra srednjih šol.

Delavska univerza se marsikdaj srečuje tudi s težavami, ker se za takšno obliko izobraževanja prijavi premalo kandidatov. Do tega prihaja zato, ker izobraževanje v okviru delavske univerze ni usklajeno s potrebami združenega dela, pri čemer večji del krivde zadene slednje. Zato se zavzemajo, da bi tako imenovani „porabniki“ in pa „nosilci“ izobraževanja tesneje sodelovali.

Težave so nadalje s predavatelji. Pouk je v popoldanskem času, zato predavatelji zahtevajo večji honorar, marsikdaj pa domači predavatelji zaradi prevelikih obveznosti na svojem delovnem mestu ne morejo sprejeti še dodatnega dela in morajo vabiti ljudi iz drugih občin, kar tudi zvišuje stroške.

Do konca leta predvidevajo, da bo poleg družbenopolitičnega izobraževanja v drugih izobraževalnih oblikah – od večerne osnovne šole do višje upravne šole – preko delavske univerze pridobivalo znanje več kot 300 slušateljev, razne strokovne tečaje pa bo obiskovalo okoli 130 kandidatov. V bodoče naj bi delavska univerza skrbela tudi za izobraževanja s področja obrambne vzgoje.

A. B.

Priznanja sevniške občine

Sevniška občina slavi 12. novembra občinski praznik v spomin na drzno akcijo narodnega heroja Dušana Kvedra-Tomaža, ki je na ta dan med vojno s še pešičko borcev breziške čete osvobodil zapornike iz sevnških zaporov sredi mesta.

Ob teh slavjih vsako leto podelijo najvišja občinska priznanja. O podelitvi teh priznanj so minuli teden govorili na ločenih zasedanjih delegati vseh treh zborov občinske skupščine.

Letošnji občinski grb bodo podelili kolektivu Jugotanina. V zgodovini sevniškega delavskega gibanja je ta tovarna iz predvojnih časov znana kot „rdeča tovarna“. Trenutno je v teku pomembna rekonstrukcija v vrednosti 120 milijonov dinarjev. Kot je bilo rečeno na zboru združenega dela, dosega tovarna v dosedANJI poskusni proizvodnji

že 80 odstotkov predvidene zmogljivosti. V uspeh teh prizadevanj je uprtil mnogo pričakovanj, saj spada bazična kemija med prednostne panoge slovenskega gospodarstva.

Letošnja plaketa heroja Kvedra gre med družbenimi organizacijami vaškemu odboru SZDL Vrha nad Boštanjem. Prizadevni vaščani Vrha so deležni tega visokega priznanja za celo vrsto uspehov. Lani so npr. zgradili velik vodovod, dosegli lepe uspehe pri zbiranju posojila za ceste, še naprej so v akciji za svoje vaške ceste. Med posamezniki bosta letošnji plaketi prejele: znani družbenopolitični in upravni vaščani v pokoju Valentin Hribar in predsednik sevniške krajevske skupnosti ter direktor konzorcija za izkoriščanje kremenčevih peskov Oton Šket.

A. ŽELEZNIK

ZANIMIVA URA ZGODOVINE

27. oktobra nas je obiskal Danilo Breščak, arheolog iz novomeškega muzeja. Imeli smo posebno uru zgodovine, v kateri nam je pokazal diapozitive najdb iz ilirsko-keltske dobe iz Novega mesta in okolice. Ta ura je popestrila naše vsakdanje šolsko delo.

ANDREJKA URBANČIČ OŠ Žužemberk

POGOZDOVALI SMO

Učenci osmega razreda smo sprejeli poudobu Gozdnega gospodarstva Novo mesto in 17. oktobra namesto športnega dne imeli dan pogozdovanja. Zasadili smo okoli šest tisoč smrekic in s tem gotovo opravili koristno delo. Denar, ki smo ga zaslužili, bomo porabili za šolski izlet.

METKA GABRIČ OŠ Žužemberk

Gospodarstvo najeda samo sebe

Obnovitvena sposobnost sevniškega gospodarstva pada – Večina naložb v vzdrževanje

Osrednja točka razprave ločenih zasedanj zborov združenega dela in družbenopolitičnega zbora sevniške občinske skupščine minuli teden je bilo polletno gospodarjenje.

Zal sama razprava predvsem v vrstah delegatov iz združenega dela ni doživela tolikšne temeljitosti, kot bi bilo treba. Nekaj gre tudi na rovaš časovne odmaknjenosti te razprave, saj v tem času v gospodarstvu govorijo že o devetmesečnem gospodarjenju. Stališča, ki jih je o gospodarjenju sprejel družbenopolitični zbor, imajo trajnejšo veljavo, ker je ta zbor zasedal pred sejo delegatov zbora združenega dela, in njegova priporočila so bila lahko dodatna spodbuda k razpravi.

Kot rečeno, prizadetejša razprava v zboru združenega dela vseeno ni bilo. Vso pozornost zasluži ugotovitev vodje analitsko-planske službe občinske uprave Ljuba Motoreta.

Povedal je nespodbuden in skrb vzbujajoč podatek o načrtih delovnih organizacij. Združeno delo sevniške občine namenja 42 odst. denarja vseh naložb za vzdrževanje svojih osnovnih sredstev, samo pičlih 18,5 odst. za modernizacijo, komaj 34,5 odst. pa za nove zmogljivosti.

Zato so bila številna priporočila delegatov družbenopolitičnega zbora vsekakor umestna. Ob tem je treba poudariti, da je bil porast celotnega prihodka vključno temu nad republiški povprečji, zaskrbljuje pa obremenjenost gospodarstva, ki je navezadnje tudi „pojeda“ ta dosežek. V bližnjjo razpravo o financiranju samoupravnih in

teresnih skupnosti nihče ne bo šel z lahkim srcem: če bi obveljalo npr. samo drastično zmanjšanje republiške solidarnosti za šolstvo, bi moralo gospodarstvo sevniške občine seči v žep za dodatnih pet milijonov dinarjev, kar bi samo še poslabšalo stanje. O tem, kako presegati enostransko naravnost gospodarstva, v kateri prevladuje konfekcijska industrija, o čemer so govorili tudi delegati na sindikalnem kongresu in terjali večje razumevanje, je sicer dosti govora v planskih dokumentih občine.

Preusmeritev ni lahka, v celoti pa niti ni izvedljiva. Delegati v republiški skupščini in širše so ponovno dobili napotila, da se slednjič zavamejo za drugačno obremenitev te industrije za prispevke nerazvitim v državi.

ALFRED ŽELEZNIK

PRIJETNO PRESENEČENJE

Ljubljanska banka, podružnica Kočevje, je učenec osnovne šole Ribnica ob dnevu varčevanja poklonila film „Ne joči Peter“. Sprejeli smo ga z navdušenjem in se banki za to darilo iskreno zahvaljujemo.

TANJA ANZELJČ 7. a Osnovna šola dr. France Prešeren Ribnica

PREBUKIRANO POROČILO

V sevniški občini zadnje čase niso zadovoljni z obsegom obveščanja v osrednjem dnevniku Delo iz svoje občine. Ko je na zasedanju zbora združenega dela eden od delegatov v odmoru vzel v roke ta časnik, se je nemalo začudil. V edini vestički iz te občine je pod naslovom „Nove kmetijske površine“ za začudenjem prebral: „Na zadnji seji občinske skupščine so delegati podprli...“ „Res lepa reč! Lahko gremo domov, če o tem novinarji tako prehitvajo. Zadeva je na dnevnem redu šele po odmoru pod zaporedno številko enajst!“ A. Ž.

VARNI PRED OGNJEM – S sobotno osrednjo kulturno prireditvijo in zborom gasilskih veteranov v sevniskem gasilskem domu so v tej občini uspešno zaključili letošnji požarnovarnostni teden. Številne aktivnosti od občinskega tekmovanja mladih gasilcev do preverjanj budnosti in znanja vratarjev, so se odvijale kar 14 dni. Na sliki: vodja mladine ObGZ Miha Perc predaja naloge blanskem desetarju. (Foto: Železnik)

NAŠE ŽELJE SE URESNIČUJEJO

Zelo dolgo smo si vaščani Hrastovice želeli, da bi tudi skozi našo vas peljala asfaltna cesta. Dolgoletna želja se nam uresničuje. Vaščani so z veliko delovno voljo kopali, širili, urejali križišča, posipali gramoz. V vas so pripeljali stroje, da so širili ceste, rezali ovinko, tovornjaki pa so vozili gramoz. Vsa večja dela so že končana, sedaj samo še čakamo, kdaj bodo začeli polivati asfalt. Veseli smo in zadovoljni, da smo to, o čemer smo nekoč sanjali, zares dočakali. Za naše vaščane pa velja geslo: „V sloji je moč!“

MOJCA VOVK IN ANITA VIRANT NOVIN. KROŽEK OŠ MOKRONOC

SPREJEM ZA OSTARELE

Koordinacijski odbor pri KK SZDL Krško je pripravil v soboto, 21. oktobra, svečan sprejem za krajane, stare nad 75 let. V delavskem domu so jim pripravili bogat kulturni program. Med nastopajočimi je bil tudi mešani pevski zbor društva upokojenecev Krško, kateremu je bil to prvi javni nastop. Na sprejemu so prebrali tudi prisrčen spis Sonje Richly z naslovom „Moj dedek“.

M. ZUPANČIČ

MOJ DEDEK

V deževnem jesenskem dnevu posadam ob oknu in gledam na cesto. Ljudje hitijo mimo mrkih obrazov, kot da bi skrivali nekaj težkega. Mimo je prišel tudi starček. Pod pazduho je nosil zlatorumenega medvedka. Na obrazu mu je igral smehljaj, oči so mu žarele. Očitno se je veselil snidenja z otrokom, za katerega je bil vzel igračo s seboj. Pri srcu me je zabolelo; spomnila sem se svojega dedka.

Moj dedek je bil vedno dobre volje. Drug na drugega sva bila zelo navezana. Cestokrat mi je bral pravilice, pripovedoval zgodbe in pripal igrače. Rodil se je v začetku tega stoletja v vasi Kalce – Naklo, kot sin kmečkih staršev. Kot mlad fant je okusil strahote prve svetovne vojne. Imel je težko življenje, še posebno med zadnjo vojno, ko so ga z družino vred izgnali v Nemčijo. Po vojni se je vrnil v domovino in na opustošeno domačijo. Dedka vojne strahote in povojni napor niso uničili. Ljubil je domovino in znal ceniti svobodo. Ko je dedek zbolel, mi je bilo zelo hudo.

Zdaj ga ni več. Z njim je izginila toplina njegove domačije, a ljubezen in dobroti, ki ju je vsejal v moje srce, sta še živi.

SONJA RICHLY OŠ Jurij Dalmatin Krško

KROŽEK OZN JE DEJAVEN

Med številnimi krožki na naši šoli deluje tudi krožek OZN. 36 članov iz 7. in 8. razredov so na sestani vsako sredo zjutraj. Spremljamo politično dogajanje doma in po svetu in prebiramo referate o važnejših dogodkih zadnjega tedna. Vključujemo se tudi v razne šolske akcije in prireditve. Svoje delo bi radi popestrili tudi s predavanjem študenta i azijske ali afriške države in upamo da nam bo to uspelo.

STANKA RADIČ novin. krožek OŠ Jurij Dalmatin Krško

ZAHVALA DELAVCEM LISCE

V šoli se učimo tudi o industriji. Zato smo si ogledali sevniško tovarno Lisca. Sprejel nas je tov. Debe lak, v jedilnici je odgovarjal na naša vprašanja, nato pa nam je razkaza tovarno. Videli smo skladišče materiala in končnih izdelkov, krojilnico in šivalnico. Najbolj nas je pritegnil šivalnica, spoznali smo, da je delo tem obratu zelo naporno zaradi nenehnega ropota. Zahvaljujemo si vsem delavcem Lisce, saj smo; ogledom njihove tovarne bogatejši za spoznanje o poteku proizvodnje.

Učenci 4. c raz OŠ Savo Kladni Sevnica

UREDILI SMO GROBOVE

Pred dnevom mrtvih smo učenci naše šole očistili grobove in spomenike padlih partizanov v Mokronogu in njegovi okolici. Spomnili smo se tudi zapuščenega groba pri Brun vasi. Na gomilo, ki jo le malokoli obišče, smo posadili rože in položili cvetje.

ZVONKA KRESI SIMONA BORŠTNAF OŠ Mokrono

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 2. novembra – Dušana Petek, 3. novembra – Silva Sobota, 4. novembra – Drago Nedelja, 5. novembra – Zahar Ponedeljek, 6. novembra – Lenart Torek, 7. novembra – Zdenka Sreda, 8. novembra – Bogomir Cetrtek, 9. novembra – Nevenka

LUNINE MENE

7. novembra ob 17.18 – prvi krajec

KIZIO

BREŽICE: 3. in 4. 11. angleški barvni film Ljubezenske in druge zgodbe. 5. in 6. 11. japonski barvni film Teror magagodzile. 7. in 8. 11.

mali oglasi

STANOVANJA

SOBO, centralno ogrevano, opremljeno s souporabo kopalnice in kuhinje išče deklo s fakultetno izobrazbo v Novem mestu. Naslov v upravi lista (3783/78).

DRUŽINA brez otrok išče primerno stanovanje v Novem mestu. Damo nagrado. Naslov v upravi lista (3761/78).

Motorna vozila

PRODAM AMI 8, neregistriran, v voznem stanju, po zelo ugodni ceni. Ogled v nedeljo dopoldne. Kalanji, Ređerča vas 16.

KLEPARJI! Ugodno prodam karambolirano Skodo 110 L, letnik 1973. Vinko Šušteršič, Smarjeta 53.

PRODAM dobro ohranjen SAAB 99, letnik 1970. Naslov v upravi lista ali po telefonu (068) 85-157. (3766/78).

PRODAM VW 1200, letnik 1968, kramboliran. Alojz Lekše, Vihre 35, pošta Leskovec pri Krškem.

PRODAM spačka, letnik 1974, prevoženih 40.000 km. Cena ugodna. Anton Zupančič, Pristavice 20, Vel. Gaber.

PRODAM fiat 750, letnik 1971, registriran do aprila 1979. Justina Gole, Smihel 46, Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjeno LADO 2101, letnik 1976. Škabar Janez, Nad mlini 22, Novo mesto.

PRODAM OSEBNI avto Austin maks 1500. Informacije: Frizerski salon Jure Pestner, Novo mesto.

PRODAM BMW 1600, letnik 1968. Informacije po telefonu (068) 84-916.

PRODAM fiat 850 special, letnik 1969, pravkar registriran. Telefon 23-117.

POCENI prodam spačka, letnik 1973. Informacije na telefon (068) 61-863.

KUPIM

KUPIM hišo z vrtem v Novem mestu ali Metliki. Lahko v okolici, kjer je blizu trgovina. Plačam v gotovini. Janko Barbič, Jerebova 16 a, Novo mesto.

KUPIM smrekov gozd v velikosti 1 do 2 ha za sečnjo gradbenega lesa. Alojz Zupančič, Pristavica 20, Veliki Gaber.

PRODAM

PRODAM 7 krogel za namizni biljard. Iztok Barborič, Ređerča vas 9, Novo mesto.

PRODAM osovino za traktorsko prikolico. Jože Šmajdek, Vrh pri Ljubnu 16.

PRODAM stružnico starejši tip. Telefon 21-575 po 15. uri.

PRODAM mlado kravo. Anton Ilar, Dol. Težka voda, Stopiče.

PRODAM 4 tonsko harmoniko novo. Lovrenc Štefanič, Dragovanja vas 5.

PRODAM mlado kravo dobro mlekarico. Karol Galič, Malenska vas 20, Mima peč.

PRODAM zamrzovalno omaro. Košir, Dol. Straža 6.

UGODNO prodam radio Hifi HSR 48. Serceļ, Trdinova 5, Novo mesto ali telefon (068) 21-405 do 14. ure.

ameriški barvni film Srečen potepuh.

KRŠKO: 4. in 5. 11. ameriški film Trije kondorjevi dnevi. 8. 11. ruski film Poveljnik srečne „štuke“. 9. 11. film ameriški Vrt zla.

MOKRONOG: 4. 11. film Specialna vzgoja.

NOVO MESTO – KINO KRKA: 2. 11. angleška barvna drama Potovanje prekletih. Od 4. do 5. 11. ameriška barvna drama Mož na moža. 8. in 9. 11. francoski barvni film Divjak iz Pariza.

NOVO MESTO – KINO JLA: Od 2. do 5. 11. ameriški film Loganov beg. 5. 11. matineja Nora leta. Od 6. do 9. 11. ameriški film Zakričal na vrata.

RIBNICA: 4. in 5. 11. francoski barvni film Ugrabitve Michele Janson.

SEVNICA: 4. in 5. 11. jugoslovanski film Ljubezensko življenje Budimira Trajkovića. 18. in 9. 11. jugoslovanski film Izdajalci.

SESTITKE

stroj Singer in kavč. Petelinkar, Cegelnica 20, Novo mesto.

PRODAM 5 prašičev težkih po 150 kg. Naslov v upravi lista (3798/78).

POD ZELO UGODNIMI pogoji prodam kameru EUMIG Vienne 5, super 8. Informacije na upravi Dolenjskega lista, Glavni trg 3.

UGODNO prodam vinograd v izmeri 35 arov. Naslov v upravi lista.

POSEST

PRODAM posestvo v skupni velikosti 5,50 ha in gospodarsko posloje 1 km od Crnomlja. Informacije vsak dan popoldan. Naslov v upravi lista (3773/78).

PRODAM starejšo hišo v centru Kranja, takoj vseljivo. Cena 40 M. Vili Tomažin, V. Vlahovića 8, 64000 Kranj.

DOBOVA V BLIŽINI ČATEŠKIH TOPLIC! Nadstropno hišo (urejeno dvosobno stanovanje, garaža, 500 m² vrta) prodam. Oglasite se ob petkih in ponedeljkih dopoldne na tel. (041) 226-685. Pero Bura, Podvršje 7, Zagreb.

TAKOJ VSELJIVO nedokončano novo hišo blizu Mirne peči za menjam za enakovredno hišo kjerkoli najrajši v bližini železniške postaje. Interesenti naj se zglasijo na Dolnjih Ponikvah 15, Trebnje.

RAZNO

POROČNI PRSTANI! – Če želite osrečiti in razveseliti svoje dekle, ženo ali nevesto, ji kupite lep prstan! Dobite ga pri Otmarju Zidarču, zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze). Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

IMATE v stanovanju prevelik filodendron? Če je tako, mi ga podarite ali prodajte. Ponudbe na telefon (068) 22-603 vsak dan po 18. uri.

ZAHVALA

Tragično je preminil naš dragi očka **FRANC KLOBUČAR**

Iskreno se zahvaljujemo tovarni Novoles za podarjeni venec in denarno pomoč za otroke. Žalujoči: sin Franci, hči Katja in Marica Klobučar

Namesto venca na grob pokojnega Vaneke HOČEVARJA poklanjata 1.000 din Zvezi slepih Novo mesto stari oče in stara mama.

Namesto venca na grob pokojnima Janezu JELENCU in Mariji PEROVSEK iz Kostanjevice poklanja Ana HOČEVAR 1.000 din Zvezi slepih Novo mesto. Za poklonjena zneska imenovanim iskrena hvala. Medobčinska organizacija slepih in slabovidnih, Novo mesto.

CESTITKE

DRAGI sestri in teti NEŽKI ZUPANČIČ iz Smihela pri Novem mestu, čestitajo za njen 77. rojstni dan sestra Marija in hči Mimi.

ISKRENE čestitke za ljubo mamo ANICO PAVLENC iz DOL PREKOPE. Za 80. rojstni dan Ti vsi iz srca želimo vse lepo ob praznovanju. Želja nas vseh je, da bi se dolgo ostala zdrava in zadovoljna med nami. Obenem se Ti zahvaljujemo za vse, kar si za nas žrtvovala. Hvaležni otroci: Anica, Mija, Elka in Joško z družinami, pravnučki Kristjan, Jani, Gorazd in mala Barbara pa ji pošiljajo poljubčke.

PREKLICI

IVAN VIDRIH, Otočec 10, prepovedujem kakršnokoli vožnjo in delanje škode ter pašo živine po travniku in sadovnjaku v Češnicah, k.o. Češnice. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

JOŽE ŠTUPAR ml. Vinkov vrh 3, Dvor izjavljam, da nimam nobene osnove za domnevo, da me je prijavil gradbeni inšpekciji zaradi črne gradnje Feliksa Štupar, Vinkov vrh 6 in se mu zahvaljujem.

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je po težki in dolgi bolezni nenadoma zapustil naš dobri mož, oče, stric in dedek

JOŽEF ŠTUPICA

iz Dolenjih Lazov pri Ribnici

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje. Posebna zahvala dr. Vjekoslavu Firanu za nudeno pomoč pri zdravljenju, kostanjeviškemu oktetu in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Marija, sestri Marica in Ivanka, sinova Jože in Mirko z družinami in drugo sorodstvo

IZ NOVOMEŠKIH PORODNIŠNICE

V časo od 19. do 25. 10. 1978 so v novomeški porodnišnici rodile: Vesna Krapež iz Jablanca – Boštjana, Silva Pinculič iz Ostrca – Jaka, Marija Weiss iz Crnomlja – Janeza, Kamen Sušterič iz Smarjete – Sebastjana, Ivanka Jambrošič iz Gornjega Bukovca – Ksenijo, Marija Starešinič iz Zilja – Franca, Ljubica Hudorovič iz Kanižarice – Tomaža, Marica Markovič iz Boševca – Darca, Milena Pirnar iz Broda – Marjetko, Justina Pevec iz Trebnjega –

da je odstopil od kazenskega prepora.

ANTONIJA BRATKOVIČ, Gabrje 77, Brusnice, prepovedujem možu Jerneju Bratkoviču, Gabrje n. h., Brusnice, prodajo premičnin in nepremičnin, ker sva oba lastnika. Hkrati opozarjam tudi vse kupce, naj to upoštevajo, sicer jih bom sodno preganjala.

MARIJA KLOBUČAR, Žužembek 32, opozarjam Marino Okleščen iz Uršnih sel naj preneha širiti lažne govornice o meni. Če tega ne bo upoštevala, jo bom sodno preganjal.

JERNEJ BRATKOVIČ, Gabrje n.h., Brusnice, opozarjam Antonijo Bratkovič iz Gaberja 77, Brusnice, da preneha z lažnimi izjavami in jo hkrati opozarjam, da je avto moja last. Če tega ne bo upoštevala, jo bom sodno preganjal.

OBVESTILA

HITRO in brezhibno vam izvršim vsa vulkanizerska dela. Cenjenim strankam se priporoča DRAGO BADOVINAC, GOTNA VAS 63, NOVO MESTO.

OBVEŠČAM lastnike avtomobilov, da sem odprl mehanično delavnico za popravila osebnih avtomobilov, in se priporočam. Avto-servis JOŽE STIBRIČ, Novo mesto, Bršljin 29.

OBVEŠČAMO VAS, da smo s 1. 10. 1978 odprli servisno delavnico za popravila vseh vrst televizijskih in radijskih sprejemnikov. Popravljamo tudi vse aparate s področja zabavne elektronike. BOJAN RUDL, KOČEVJE, BRACICEVA 24, tel. 86-197.

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega očeta

JANEZA METELKA

se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti, posebno pa g. škofu Stanislavu Leniču, vsem duhovnikom, g. župniku. S posebno hvaležnostjo se spominjamo medicinskega osebja bolnice v Ankaranu. Iskrena zhvala tudi vsem očetovim sorodnikom, prijateljem in znancem ter pevčcem in gasilecem.

Žalujoči: vsi njegovi

G. Brezovica, Ljubljana, Šmalčja vas, Koper, Kočevje, Amriswil

V SPOMIN

20. novembra bo minilo eno leto, odkar si me za vedno zapustil, moj ljubi mož

JANEZ MAREN

iz Šentruperta

Zelo Te pogreša tvoja ljubeča Te žena dr. Marija Maren-Držaj.

Zaradi napake v montaži grafične priprave DL ponavljamo zgornji dve zahvali. Zaradi neljube napake se dr. Mariji Maren-Držaj in družini Metelko opravičujemo.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega sina, brata, strica in nečaka

TONETA GORENCA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga imeli radi in ki so s cvetjem zasuli njegov prerani grob. Posebna zahvala zdravnikom Splošne bolnišnice v Celju, ki so nam ga želeli ohraniti, Metalni iz Kmelja, gasilec PGD iz Sentjanža za vso pomoč pri organizaciji prevoza in pogreba, družbenopolitičnim organizacijam iz Sentjanža, govornikom za ganljive besede ob slovesu, duhovščini za spremstvo in vsem sosedom, ki so nam v najtežjem trenutku stali ob strani.

Žalujoči: starši, sestra in ostalo sorodstvo

Šentjanž, Celje, Ljubljana, Brežice

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

26. 10. 1978: Jožica Strniša, Jožica Grubar, Terezija Mlinarič, Franc Jernejčič, Rajko Jovič in Anica Krajnc, člani Novolesa Novo mesto; Anica Hrovatič in Sonja Penca, članici Laboda Novo mesto; Martin Sašek, Jože Pust, Franc Murgelj, Janez Ravbar, Janez Gazvoda, in Jože Blatnik, člani IMV Novo mesto; Majda Soln, članica Iskre Novo mesto; Vera Matoh, Draga Kajtazovič, Ana Zeljko, Jelka Kralj in Anton Kaferle, člani Novoteksa Novo mesto; Marija Krese, Jožica Brulc, članici Krke – tovarne zdravil Novo mesto; Mitja Počrvina, član Dominvesta Novo mesto; Anica Turk in Joža Fink, članici Laboda Novo mesto.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lupšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Milan Markelj (namestnik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Janez Pezelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jožica Teppy, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Tehnični urednik Priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Saje, Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 198 dinarjev, polletna naročnina 99 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 400 din ali 25 ameriških dolarjev oz 50 DM (oz. ustrezna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9.

OGLESI: 1 cm višine v enem stolpcu 125 din, 1 cm na določeni strani 155 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 200 din, 1 cm na prvi strani 250 din.) Vsak mali oglas do 10 besed 45 din, vsaka nadaljna beseda 4 din. – Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 9 od 15. 10. 1977 – Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu; 52100-603-30624 – Naslov urednišva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p. p. 33, telefon (068) 23-606 – Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p. p. 33, telefon (068) 23-611. Nenarodenih rokopolisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ZAHVALA

Pa bridka smrt prišla je in mamu nam je vzela!

Ob boleči izgubi naše drage mame in stare mame

CILKE ZUPANČIČ

po domače PLESKOVČEVE mame iz Straže pri Šentrupertu

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam ob tako težki izgubi stali ob strani. Zahvaljujemo se sosedom in vaščanom za vsestransko pomoč, darovano cvetje in vence ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. Nadalje smo dolžni zahvalo psihiatrski bolnici v Ljubljani, posebno dr. Darovcu in dr. Kobalovi, in hitremu zdravniku dr. Vilbardu Buhbergerju, ker so ji v letih boleznij lajšali bolečine in trpljenje. Zahvaljujemo se SGP „Pionir“ Novo mesto – TOZD Ljubljana in Elektrostrojnemu obratu Rudnika Velenje, g. župniku za lepi govor in opravljeni obred, Venciju Zadravcu za obiske med boleznijo, Maksu Kurentu za govor pri odprtjem grobu in cerkvenim pevčcem za prelepo petje.

Žalujoči: mož France, sinova Franci in Ivan, hčere Cilka in Malči z družinama, sestra Rezka in ostalo sorodstvo

Straža, dne 24. oktobra 1978

ZAHVALA

Po zahrbtni bolezn nas je v 44. letu starosti za vedno zapustila naša draga

MARIJA PAPEŽ

roj. Kovačič — uprav. del.
Sob Novo mesto

Zahvaljujemo se vsem, ki ste jo v tako velikem številu obsuli s cvetjem, nam izrekli sožalje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala Občinski skupščini Novo mesto, družbeno političnim organizacijam in osebjem onkološkega inštituta v Ljubljani. Se enkrat vsem iskrena hvala.

Žalujoci: mož Ivan, hčerke Sonja z družino,
Nataša in Erika ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame
oziroma brata

JERICE JESIH iz D. Suhorja in JOŽETA JESIHA

iz Knežine v Beli krajini

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za pomoč, podarjeno cvetje in izraženo sožalje. Posebna zahvala zdravstvenemu osebjem iz ZD Črnomelj in med. sestri Hudeljevi iz Vinice ter duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njeni in njegovi

ZAHVALA

Nenadoma nas je za vedno zapustila
naša draga mama, stara mama, sva-
kinja in tašča

IVANA ERJAVEC

Naklo

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, izrazili sožalje, darovali vence in cvetje. Hvala zdravnikom iz Črnomlja, Društvu upokojencev za spremstvo s praporom, pevkam, godbi na pihala, GO Črnomelj za venco in spremstvo. Hvala kaplanu iz Črnomlja za obisk in župniku iz Dragatuša za opravljeni obred. Hvala vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: sin Adolf, hčerki Olga in Malka z družinami,
vnuki in vnukinje in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni, boleči izgubi našega
dragega sina in brata

LADISLAVA BIZJAKA

iz Kostanjevice

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga obiskovali in mu poklonili cvetje, nam pa stali ob strani v teh težkih trenutkih. Posebno zahvalo smo dolžni kolektivu Mizarstva v Kostanjevici, gasilcem, govornikom, pevcem in g. župniku za opravljeni obred. Hvala vsem, ki ste pokojnika v tako velikem številu spremili k zadnjemu počitku.

Žalujoci: mama Marija in brat Lojze z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene,
mame, babice, prababice, sestre in
tete

KRISTINE GAČNIK

iz Boričevega 9

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter sočustvovali z nami. Posebna zahvala dr. Vodniku, Mrvarjevi mami za nesebično pomoč, ostalim sovaščanom ter duhovščini za opravljeni obred. Zahvaljujemo se tudi kolektivu KZ Metlika, Novolesu, V. p. 1394 in ŽTP.

Žalujoci: mož Martin, hčere in sinovi z družinami ter
sestre in brata

ZAHVALA

Ob mnogo prerani in nena-
domestljivi izgubi dragega moža,
očka, sina, brata, zeta in svaka

JOŽETA ŠTERKA

iz Črnomlja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam ustno in pisno izrekli sožalje, ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo učiteljem in učencem Osnovne šole Mirana Jarca, govorniku Milanu Krajncu za poslovilne besede pri odprtem grobu, recitatorjem in pevskeemu zboru, VVZ Črnomelj, SPV Črnomelj, AMD, DO „Belt“ Črnomelj, godbi na pihala in družini Hutar (Cankarjeva ul. 2), ki nam je pomagala v najtežjih trenutkih.

Žalujoci: žena Ljiljana, sinčka Boštjan in Benjamin,
mamica Dragica z možem, brat Marjan in drugo sorodstvo

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Te dni so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku:
19. 10. 1978: Cilka Dornik, članica Industrije obutve Novo mesto; Silvo Palčič, Tatjana Zibert, Jelka Markovič in Jože Pavlin, člani Novolesa Novo mesto; Nada Lepše, Ema Novak, Anton Perše, Anton Kučera, Leopold Oklešen in Elica Hribar, člani Krke — tovarne zdravil Novo mesto; Vinko Hribar, Martin Kozjan, Bogdan Avbar in Peter Pavlin, člani Novoteksa Novo mesto; Ciril Progar, član Pionirja Novo mesto; Franc Murn, član Gorjanecv Straža; Marjana Kaferle, članica Laboda Novo mesto; Jože Rodič, član Elektro Novo mesto; Martin Kresal, Drago Krstinc, Vladimir Mikola, Jože Novak, Andrej Pimar in Antonija Oberč, člani IMV Novo mesto; Marjan Kovačič, član Ele Novo mesto; Marija Turk in Leon Recer, člana IMV Novo mesto.

24. 10. 1978: Jože Berkopec, Cvetka Kren, Stanka Kavšek, Slavko Turk, Ludvik Bobič, Dane Gašperšič, Dušan Krstinc in Marjan Dragan, člani Novolesa Novo mesto; Ivan Kocjančič, Franc Kovšca, Jože Udovič, Božo Cavič in Matija Belavič, člani Novoteksa Novo mesto; Stane Kavšek, Radosava Jazanovič in Alojzija Kocjan člani Laboda Novo mesto; Alojz Zupančič, Alojz Jožef, Alojz Turk, Peter Žagar, Jože Kerč in Janez Kužnik, člani IMV Novo mesto; Jože Pakar, Angela Bašelj in Marjan Petrov, člani Krke — tovarne zdravil Novo mesto; Ivan Križan, Ivan Venetič, Franc Malnarič, Anton Jakša, Silva Jakša, Milan Golobič, Stanko Sajevec, Marija Stariha, Hemina Malnarič, Peter Golobič, Stanislav Golobič, Franc Moljk, Dušan Kočevar, Anton Klepec, Marica Didovič, Andrej Sever, Marija Kambič, Marjan Pezdirc, Jožica Bukovec, Marija Bukovec, Zvonko Vrtin, Silvo Stariha, Jože Štrucelj, Anton Petric, Jožica Malenšek, Ivan Plut, Vinko Popovič, Janez Jerman, Nevenka Stanešič, Marica Biličič, Ivanka Lovrin, Irena Podgornik, Anica Petric, Albina Sever, Kristina Banovec, Marjeta Avsec, Marija Jakša, Božica Miroslavič, Nevenka Stanglin, Justa Klevišar in Anton Skebe, člani Iskre Semic; Jože Mum, delavec iz Dolenjskih Toplic; Drago Fašnik, obrtnik iz Vapče vasi; Jolanda Cemas, članica Iskre Črnomelj; Janez Ivanšek, kmetovalec iz Malin; Dragoslav Vasič, član Dolenjke Novo mesto; Anton Novak, član Gozdnega gospodarstva Novo mesto; Alojz Novak, član Osnovne šole Grm. Gabrijela Gregorčič, članica Krma Novo mesto.

DONIT—TOZD „Pletilnica“ Sodružica, n. sob. o.

Komisija za delovna razmerja DONIT—TOZD „Pletilnica“
Sodružica, n. sub. o.

OBJAVLJA

naslednja prosta
dela in naloge

ZIČNI TKALEC — 10 DM

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

— delavec ozkega profila

Posebni pogoji: — troizmensko delo, poskusna doba mesec dni.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: Kadrovsko—splošni oddelk DONIT—TOZD „Pletilnica“, Sodružica, n. sub. o., v 15 dneh po objavi.

Gostinsko podjetje „LJUBLJANA“ Ljubljana, Streliška ulica 12, n. sol. o. TOZD „GROSIST—GOSTINSTVO“ Ljubljana, Streliška 12, n. sol. o.

objavlja na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja naslednja prosta delovna opravila:

1. 1 NKV DELAVCA za delo v skladišču — za nedoločen čas
2. 1 KV MESARJA ALI KV KUHARJA — za nedoločen čas
3. 1 ŠOFERJA z izpitom C kategorije — za nedoločen čas

Pogoji:

pod 2:
1 leto delovnih izkušenj
2—mesečno poskusno delo

pod 3:
1 leto delovnih izkušenj
2—mesečno poskusno delo

Delavcem dajemo možnost bivanja v samske domu.

Pismene ponudbe pošljite na naslov: Gostinsko podjetje „LJUBLJANA“, Ljubljana, Streliška 12 — kadrovska služba. Rok za prijavo je 15 dni oz. do zasedbe delovnih opravil.

DOLENJSKI LIST

REGIONALNA ZDRAVSTVENA SKUPNOST NOVO MESTO Strokovna služba

RAZPISUJE

prosta dela in naloge
s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

UPRAVNIKA PODRUŽNICE ČRNOMELJ

Pogoji:

dokončana visoka ali višja šola pravne, upravne ali socialne smeri in 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj
Kandidati morajo obvladati slovenski jezik, imeti smisel za vodenje, organizacijo in delo z ljudmi ter ustrezne moralno—politične vrline.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: REGIONALNA ZDRAVSTVENA SKUPNOST NOVO MESTO — Strokovna služba, Novo mesto, Kidričev trg 3.

Kandidate bomo z izbiro seznanili v 30 dneh po opravljeni izbiri.

GRADBENO PODJETJE TEHNIKA n. sol. o. LJUBLJANA

TOZD INDUSTRIJA GRADBENE KERAMIKE 68—210 TREBNJE — RAČJE SELO

Na osnovi sklepa odbora za medsebojna razmerja

razpisujemo

15 DELOVNIH MEST

za sortiranje keramičnih ploščic

Delo je pogodbeno za dobo treh mesecev.

Po poteku tega roka nudimo uspešnim delavcem redno zaposlitev.

TECTYL CENTER

Vozniki!

ZAŠČITITE SVOJE VOZILO PRED KOROZIJJO, ZUNANJI IN NOTRANJI PREMAZ Z

„VALVOLINE TECTYLOM“

VAM OPRAVI

PETER PERDEC

AVTOMEHANIKA
POD TRŠKO GORO 90,
TELEFON 068-22-372

●●●●●●
4 - letna GARANCIJA

TECTYL CENTER

VOZNIKI!

POSKRBITI ZA SVOJO VARNOST IN ZA VARNOST VAŠEGA VOZILA!

Če se vam pokvari avto in z njim obstanete na cesti, so

VARNOSTNE

UTRIPALKE

najzanesljivejšo opozorilo za ostale udeležence v prometu.

Varnostne utripalke vam bo strokovno vgradil

Lojze Pavlič AVTOELEKTRIKA

VEL. BUČNA VAS 39
Novo mesto.

Delavnica je odprta vsak dan od 15. ure in v soboto od 8. ure dalje.

OSNOVNA ŠOLA ŽUŽEMBERK razpisuje

LICITACIJO

za prodajo
IMV KOMPIJA 1600 SI
PER B,
letnik 1970, v nevoznem stanju. Izključna cena 10.000,00 din.

Licitacija bo v soboto, 11. 11. 1978 ob 10. uri, na dvorišču osnovne šole Žužemberk v Žužemberku.

Franc Abraham iz Sevnice gob ne puli, temveč jih reže

Gobarstvo je postalo za marsikoga že taka strast, da vzbuja kakšen najden primerek, če drugega ne, hudo zavist v sosesčini in pravo

„obveščevalno“ mrzlico. Toda že vjučnost veleva, da se gobarja ne sprašuje, kje nabira.

Franc Abram, strugar kopit v sevniški Kopitarni – prihodnje leto bo dopolnil 40 let delovne dobe – je ponosno prinesel skoraj kilogram težkega jurčka na fotografiranje in ob tem povedal, da ga je našel na Metnem vrhu. Nobena skrivnost ni, da je Franc nadvse vnet gobar. „Prava goba seveda ni le jurček ali lisička, čeprav sem previden in se držim pravila, da raje ne jem tistega, česar dobro ne poznam“, pove kljub nemajhnim izkušnjam. Večino gob razda prijateljem in znancem.

Abram je bil še posebno vesel silnega kostonjeva, težkega dobrih 76 dekagramov, ki je zrasel v dokaj hladnem vremenu in v času ko ni ravno najbolj primeren. „Res je gob malo, to pa je prav gotovo zato, ker je vse več gobarjev. Nikoli se ne pregrešim, da bi gobo izpulil, vedno mora biti pri roki nožiček. Nemalokrat pustim najdeno gobico rasti še naprej. Tudi ob tem velikem jurčku sem pustil še enega za naslednji obisk.“

A. Ž.

LEP KLOBUK – Franc Abram iz Sevnice je bil v pozni jeseni vesel velikega jurčka – kostonjeva.

J. TEPPEY

JAMA POSEBNE VRSTE – Domačine, predvsem otročad Gaberje še najbolj zanima, kaj bo po vrnitvi iz jame povedal Lojze Medle. (Foto: Janez Pavlin)

Že prva plošča uspeh

Priljubljeni Henčkovi „frajtonarici“ se je pridružil še klarinet sina Tomaža in mili glasek Metke Kostrevc

Pred kratkim se je narodnozabavni ansambel Henček predstavil z malo gramofonsko ploščo. Nove melodije iz Henčkove „frajtonarice“ so to pot zanimive predvsem zaradi mladih solistov, ki sta se pridružila, ubrani Henčkovi trojki. Prvi je Henčkov sin Tomaž, dvanajstletni fantič, ki ga oče vzame s seboj povsod, kjer mora raztegniti svoj meh.

Pri Henčku je glasba doma, saj mlajši Tomažev brat, ki mu je komaj devet let, že dobro piha v trobento. Tomaž pa je že pravi glasbenik. V Ljubljani obiskuje srednjo glasbeno šolo, kjer se uči mojstrin klarineta, doma in v ansamblu pa poprime tudi saksofon in orgle, na katerih doma v gostilni najraje razveseljuje goste.

POGUM GA JE STAL ŽIVLJENJE

Skupina fantov iz Goriče vasi pri Ribnici je šla 5. oktobra ob 18,20 k jamam, kjer ponikne Bistrica. Med njimi je bil tudi 17-letni Franc Lovšin, ki je bil vedno nekoliko bolj pogumen kot ostali, in je predlagal, da bi preplaval vodo, kot jo je že lani. Na bregu je sezul čevlje in delovni jopič ter skočil v vodo. Po nekaj zamahih pa je izginil pod vodo. Njegov tovariš Stane Petek ga je skušal rešiti. Iskal ga je tam, kjer je izginil pod vodo, a ga ni našel. Iz vode so mrtvega potegnili šele gasilci.

Sama s spomini

60 let skupnega življenja Marije in Franca Milavca

Marija in Franc Milavec praznujeta ta mesec 60-letnico skupnega življenja. Na sliki ju vidite na slavlju v njunem novem domu pri nečakovi družini v Brezini pri Brežicah. Z voščili in darili so ju tokrat obiskali njihovi najzvestejši prijatelji iz trebanjske občine, kjer sta do pred kratkim živela.

Nekdanji železničar in zaslužni revolucionar Fran Milavec je 2. oktobra leto dopolnil 90, leto, njegova žena Marija pa je zdaj v 86. letu. Franc Milavec je nosilec spomenice 1941. Njegovo življenje je bilo en sam boj za pravičnejši svet, za lepše življenje delovnega človeka. V tem duhu sta z ženo vzgajala tudi svoje štiri sinove. Nobenega ni več med živimi: osemnajstletnega Marjana, devetnajstletnega Albina in dvajsetletnega Ivana sta izgubila 3. decembra 1941, ko so Nemci v Gorjanah pri Podsredi uničili brežiško četo, Franca ki bi bil danes star 59 let, pa je novembra 1949 pobrala nenadna bolezen. Vsi tri udarci so ju globoko prizadeli, niso ju pa strli in jima vzeli volje do življenja. V zadoščenje jima je, da se je tisto, za kar sta se borila in za kar so padli njuni sinovi, uresničilo.

Ni prijetno na Olimpu

„Presneti občinarji... Zafrkavajo delovno ljudstvo! Tako „bogokletno“ se na kakšnem sestanku večkrat izrazi Sergej Thorževskij, ki se mu po novem reče predsednik poslovnega odbora Temeljne Ljubljanske banke v Novem mestu. Sam je namreč šest let županoval in dobro ve, kako strelce z vseh vrhov in dolin letijo na občinski vrh, zdaj pa si daje duška in vrača milo za drago. Kajpak za šalo.

Te dni je bil med desetimi dobitniki letošnjih občinskih nagrad. Še dve leti mu manjkata do Abrahama, niti ni pristen domačin, a si je nabral veliko zaslug za napredek novomeške občine.

Z družino je prišel v Novo mesto v začetku 1946. Kot skojevac je iz Ljubljane prišel na novomeško gimnazijo in se takoj vključil v delo mladine in tukajšnje življenje. Kot dijak in študent je bil v osmih delovnih brigadah, ki pa takrat niso trajale samo po en mesec.

„Na Ekonomsko fakulteto sem se vpisal kar tako, ker drugod ni bilo prostih vpisov,“ je dejal. Danes je priznan ekonomist in ima svoj poklic rad, čeprav ga je večkrat opravljal v raznih inačicah. Učil je na šoli, bil predsednik Trgovinske zbornice za okraj Novo mesto, nato je bil podpredsednik in zatem predsednik občinske skupščine od 1963 do 1969. Nadaljnjih šest let je preživel v Krkinem kolektivu in zadnjih pet kot bančni direktor.

Kot človek, ki je v novomeški občini in na Dolenjskem med najboljšimi poznavalci gospodarskih razmer, pravi, da trenutno novomeška občina najbolj zaostaja v trgovini in na komunalnem področju. Pravi: „Tudi v interesnih skupnostih so velike potrebe, moramo pa se zave-

dati, da je tudi vrh dajatev, ki jo vlečemo iz gospodarstva, enkrat napeta.“

„Naše gospodarstvo potrebuje danes predvsem strokovnjake. Da bi jih dobili, moramo pospešeno reševati vprašanja usmerjenega izobraževanja in tudi bolj smelo zastavljati načrte glede visokošolskih oddelkov v Novem mestu.“

Kdo bi si mislil, da je izrazit gospodarstvenik in številni ekonomist v mladih letih pisal pesmi. In to ne slabih! Svojo trdno voljo pa je najbolj vidno in vsem dokazal pred tremi leti, ko je čez noč prenehal kaditi. Tri škatlice cigarete so mu bile že premalo... Bili so časi, ko si Sergeja Thorževskega težko videl brez cigarete, najsi bo na cesti ali na sestanku. Stranke so se do njega prebijale skozi oblake dima. Naenkrat si je rekel – stop! Pred tem znakom še vedno stoji, toda samo kar zadeva cigarete. Sicer je pristaš mišljenja, da je možnost vselej odprta, samo ujeti moraš pravi trenutek. Z optimizmom gleda tudi na svoj bančni vsakdanjik, kjer se trenutno srečuje z več kot šest milijardami zahtevki za posojila pri uresničitvi srednjeročnih programov.

„Več kot pol zahtevkov je že odobrenih, ostali so v postopku in upam, da jih bomo prepeljali preko brzic do varnega pristana.“

Kot vsak človek ima tudi on ranljivo točko, ki ga spravlja v bes, čeprav je po naravi dobrodušen. „Jezem sem, da bi poskočil, če vidim, da bi šlo lahko hitreje naprej, pa ne gre in ne gre, ker se ne znamo organizirati. Jezem sem, če vidim, da bi kdo lahko več od sebe dal, pa ne da...“

RIA BAČER

KOČEVJE ZASTOPA DOLENJSKO

Pri RTV Ljubljana so se odločili, da bodo za sezono 1978/79 uvrstili v program priljubljeno mladinsko oddajo „Spoznavajmo svet in domovino“. Prenosi bodo vsako soboto od 28. oktobra do 3. februarja, vsakič ob 17. uri na prvem programu.

Med izbranimi je tudi mladinska ekipa iz Kočevja, ki se bo 20. januarja pomerila z mladinsko ekipo garnizije iz Murške sobote. Prenos oddaje bo iz zgodovinske dvorane kulturnega doma „Jože Šuško“ v Kočevju. Letos se je prijavilo za sodelovanje nad štirideset ekip občinskih konferenc ZSM iz vse Slovenije.

A. ARKO

Jalov sestanek

Vaščani Stare vasi se bodo zaradi mostu obrnili še na sodišče

V petek popoldan je bil v Stari vasi pri Krškem spet sestanek pod nenavadnim mostom. Ogorčeni krajanji, ki še naprej trdijo, da je most odločno previsok, so tokrat imeli priložnost spoznati oba projektanta mostu iz trboveljskega IBT. Starovaščani in krška krajevna skupnost so na petkovem sestanku pričakovali vsaj deset uglednih gostov, odzvali pa so se le predstavnik občinske skupščine Krško Ciril Plut, predsednik občinske konference SZDL Krško, delovodja izvajalca del in, kot že rečeno, oba projektanta.

Sestanek se je tudi tokrat zavlekel pozno v večer. Vaščani se jezijo, ker delo stoji, most pa je, kot zatrjujejo, nemogoč. Projektanta seveda zagovarjata svoje. Po vsej verjetnosti bodo najbolj prizadeti krajanji, ki jim zaradi visokega mostu zgrajeni umetni nasip ovira dovoz na cesto. Zadevo so predali sodišču.

PEŠEC LEŽAL NA CESTI

V nedeljo popoldne je Jože Karin iz Črnomlja vozil osebni avtomobil od Vinice proti Črnomlju. V Kaničarici mu je v ovinku nasproti pripeljal nek osebni avto. Karin je po srečanju nenadoma zagledal, da leži na cesti pred njim človek. Močno je zavrl, vendar so kolesa ležečega prevozila. Hudo ranjenega 40-letnega Vinka Šegoto iz Kanižarice so odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

„LETNA KONFERENCA JE USPELA“

Klotilda Zračnikova je nemirno šelestela na s skajem oblečenem stolu seje sobe, medtem ko so se v njem megleničasto zbiral člani osnovne organizacije. Kljub živčnosti pa je bil njen obraz oltarno lep, lase je imela urejene v vznemirajoče kodre, prsti pa so hlastno listali po skrbno pripravljem poročilu za letno konferenco. Ko je kazalec na uri za dvajset minut prekoračil napovedani začetek konference, se je Klotilda Zračnikova odkaljajala in spregovorila v lepi, televizijsko različni slovenščini.

„Tovarišice in tovariši!“ Članstvo se je pomirilo: eni so zapirali svoje poglede v rokovnike pred seboj, drugi pa so se odsotno zazrli skozi s soncem ožarjeno okno.

Klotilda Zračnikova je nízala uspehe osnovne organizacije. Samo v zadnjih treh mesecih je bilo sprejetih nad petdeset novih članov iz vrst neposrednih proizvajalcev, osnovna organizacija je izdelala srednjeročni načrt razvoja delovne organizacije, pripravila seminar za delegate samoupravnih organov, se z vsem žarom vključila v stabilizacijske napore, se posebno pozornost pa je posvečala informiranosti delovnih ljudi, kajti le dobro obveščen delavec je lahko dober samoupravljalec. Da, osnovna organizacija je reševala stanovanjska vprašanja in družbeno prehrano.

Osnovna organizacija je nadalje reševala vprašanja štipendiranja in izobraževanja na splošno, kar se je že tako

pokazalo pri poslovnih odločitvah in ne nazadnje pri celoletnem uspehu podjetja. Dokončno so bili urejeni prevozi na delo in z njega, domala v celoti pa je bilo odpravljeno tudi nočno delo žensk in mladine, da o otroškem in predšolskem varstvu sploh ne govorimo, za uvedbo celodnevne šolanja pa je škoda izgubljeni besede, čas in potrpljenje...

Jožič Repič je poslušal Klotildo Zračnikovo z odprtimi usti, in kolikor dalj je spremljal pomen njenih besed, toliko bolj se mu je dozdevalo, da Klotilda Zračnikova niti približno ne govori o osnovni organizaciji, katere član je že več kot petnajst let...

TONI GAŠPERIČ

Novomeški jamarji so odkrivali gabersko podzemlje

Tudi najstarejši Gaberčani ne vedo, kdaj so prebivalci Gaberje, vasi pod Gorjanci, zvedeli, da so vas zgradili nad jamo, pokrito le z nekaj plasti zemlje in kamenja. Prav gotovo pa so se prvi srečali s podzemljem pri kohanju vodnjakov, ko se je zemlja takorekoč odprla in pogoltnila izkopani material. Tudi gresničnih jam ne pozna marsikateri domačija v središču Gaberje, saj se zemlja s fekalijami nikoli ne nasiti.

Vse to in še marsikaj je najbolj korajžne domačine že pred 50 leti pritegnilo, da so pokukali v skrivnost vaškega podzemlja. Širile pa so se zgodbe o silni „šuplini“, kjer naj bi bil doma sam vrag. Na posameznih krajih se je medtem še večkrat vdrla in jame nikakor niso uspeli nasiti s kamenjem. Večje kamenje so metali v notranjost, bolj je odmevalo, kar je dalo vedeti, da globina ni majhna.

Vse te resnične in neresnične zgodbe so pred devetimi leti zamikale zagnanega novomeškega jamarja Lojzeta Medleta, ki se je skozi jasek ob glavni cesti skupaj z jamarji iz Kostanjevca, spustil v globino. „Tudaj smo pripravili pot in si ogledali le bližnje dvorane, za večja raziskovanja pa nismo bili opremljeni“, je povedal o prvem vztopu. Preteklo nedeljo so se skupaj z Borivojem Ladišičem, Petrom Simčičem, Miranom Jenkom in še tremi domačini, člani JD „Vinko Paderšič-Batreja“, spustili ponovno v jama, da jo strokovno raziščejo in izmerijo.

„Jama je kraški ponor in je nastajala v polihah, ki se spuščajo navpično v globino. Spustili smo se devetdeset metrov globoko, vendar do vode še nismo prišli. Jama je velikih razsežnosti, saj največja dvorana meri v višino skoraj trideset metrov, spodaj pa je prostora kot v manjši kinodvorani. V eni od manjših dvoran so posekani kapniki, verjetno od zadnjega potresa, ki je prizadejal Dolenjsko,“ je po vrnitvi iz jame povedal vodnik Lojze. Blatni „kombinezoni“ pa je pričal, da so se plazili po blatu, pomešanem z gnojico gaberskih domačij. Tekoča voda na dnu jame pa je verjetno pitna podtalnica, ki pride na dan v Pangerč grmu. Ta ugotovitev najbrž ne bo dobro vplivala na dobre odnose med vasema, saj prebivalec Pangerč grma ni vseeno, kaj pijejo.

KUKAVIČJE JAJCE?

Znano je, da kukavice podtikajo svoja jajca v gnezda ptičev, ni pa razumljivo, zakaj je treba v odmoru med predvajanjem filma „Let nad kukavičjim gnezdom“ v Mokronogu vrteti ploščo Sveta noč, blažena noč.

KRONIKA NESREČ

KLASIČNE ŠKARJE – V petek dopoldne je Alojz Starič iz Bitne vasi pri Trebelnem v Gor. Mokronogu z osebnim avtom začel prehitovati nek drug osebni avto, ko mu je nasproti z osebnim avtom pripeljala Ana Florjančič iz Roj. Trčenja se ni dalo preprečiti, v Staričevem avtu je bila ranjena Olga Starič, v avtu Florjančičeve pa Ana Berk in Marjan Novak iz Bognče vasi.

DAVID IN GOLIJAT – Stanislav Guzelj iz Davče pri Škofji Loki je v petek popoldne peljal s tovarnjakom od Mirne proti Trebnjem. V Dolu mu je nasproti pripeljal z osebnim avtom Anton Klemenčič iz Trebelnega. Med srečanjem je Klemenčič zapeljal na sredo ceste, tako da sta z Guzeljem trčila. Klemenčič in njegov sopotnik Jože Peterle iz Malenj sta bila huje ranjena, laže pa Alojz Novak iz Trebelnega in Alojz Rozman iz Svinjskega.

PRVA PLOŠČA – Ansambel Henček Burkat se je predstavil z novo malo ploščo in glasbenim podmladkom solistoma Tomažem Burkatom in Metko Kostrevc. (Foto: J. Pavlin)

OBČINI BREŽICE IN NOVO MESTO PRAZNUJETA

PIONIR

**KOLEKTIV SPLOŠNEGA GRADBENEGA PODJETJA
„PIONIR” ČESTITA OBČANOM BREŽIŠKE IN
NOVOMEŠKE OBČINE ZA NJIHOV PRAZNIK**

Ustvarjamo za skupnost, za srečo vsakega občana

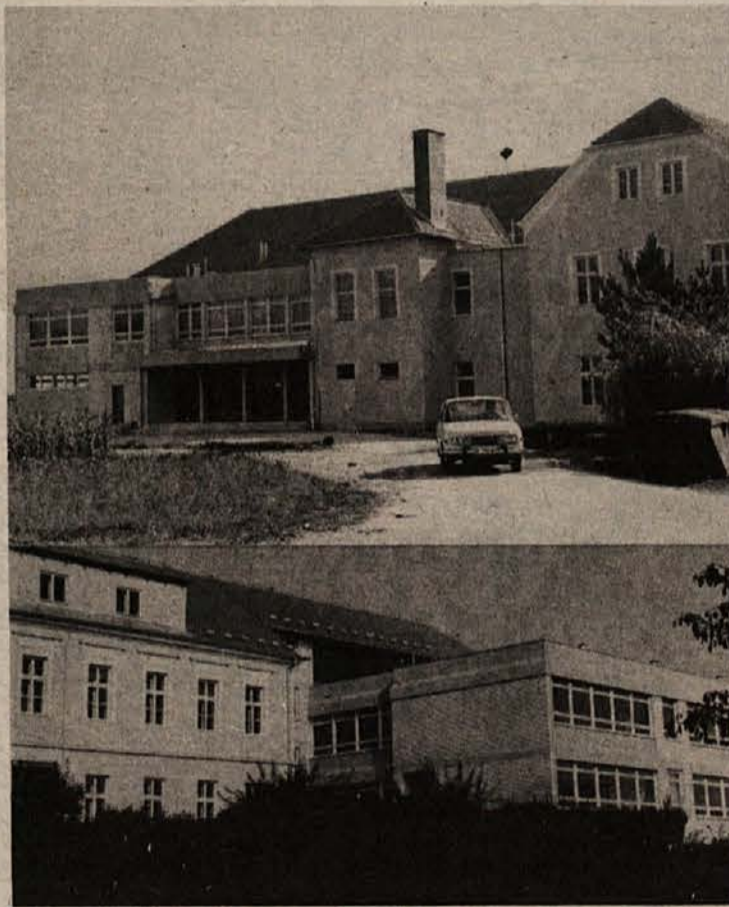

Do odločitev po delegatskih poteh

Razvoja gospodarstva občinska skupščina ne bo izpustila iz oči — Do leta 1980 tisoč novih delavcev v industrijo — Prostorsko planiranje in priprave na četrti referendum neodložljivi nalogi

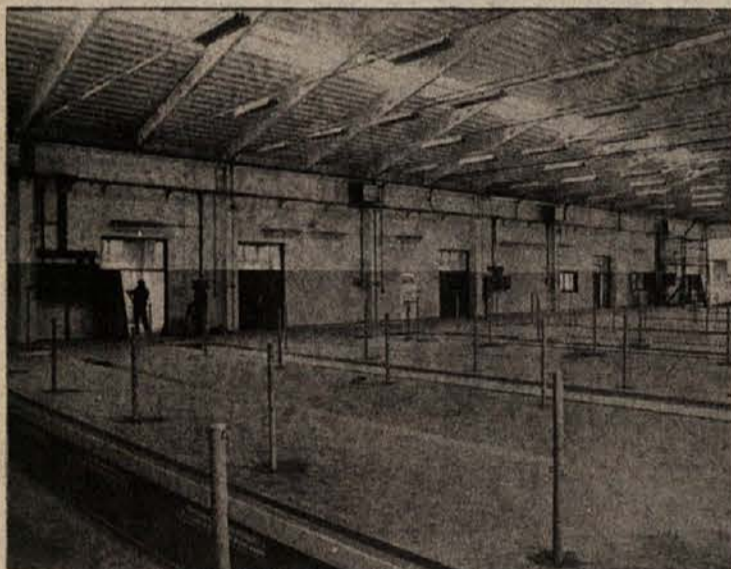
Razvoj si povsod pogumno utira pot. Uveljavljajo se tudi novi družbeni odnosi, vsak dan trdneje zasidrani v delegatskem sistemu. Predsednik občinske skupščine v Brežicah Stanko Rebernik v svoji kratki praksi na tej dolžnosti opaža razveseljiv napredek, saj v drugem mandatu delegatske skupščine prihaja do izraza ustvarjalno sodelovanje med zbori skupščine in samoupravnimi interesnimi skupnostmi, s čimer je izpol-

Opekarna Brežice. Ta kolektiv, žal, ne bo mogel odplačati tovarne v tako kratkem roku, kot ga narekujejo kreditni pogoji. Predsednik Rebernik nadalje ocenjuje, da ob ugotavljanju boljšega poslovanja brežiškega gospodarstva vzbuja zaskrbljenost prepočasno uresničevanje investicij v nekaterih delovnih organizacijah. Dobro napreduje izgradnja hotelskega kompleksa v Čateških Toplicah, širjenje

Osnovna šola v Artičah

na vrtarstvu Agrarie na Čatežu in v Agroservisu. Začenja se izgradnja novih proizvodnih objektov Obrtnega kovinskega podjetja v Dobovi s skupno površino 2.700 kvadratnih metrov. Ta investicija bo veljala 31 milijonov dinarjev. Kolektiv

Nove sodobne delavnice Agroservisa

njen osnovni pogoj za uspešno delo. K temu prispevajo svoj delež še izvršni svet in skupščinski organi. V odločanje je zdaj pritegnjen veliko širši krog ljudi, ki v delegacijah in preko delegatov razrešujejo probleme, usmerjajo družbeni razvoj ter samoupravno usklajujejo družbene in osebne interese.

Na vprašanje, čemu se je občinska skupščina največ posvečala, je predsednik Stanko Rebernik odgovoril, da je poleg rednega dela (sprejemanja poročila in odlokov) namenjala posebno pozornost analizi gospodarjenja. To pa preprosto zaradi tega, ker je ustvarjanje dohodka osnova za napredek. Ob večjem dohodku je namreč lažje zadovoljevati potrebe in želje občanov.

Stanje v gospodarstvu brežiške občine se je zadnje čase izboljšalo. Tega po mnenju tovariša Rebernika ne gre pripisovati le ukrepom, ki jih je skupščina zdaj sprejela, ampak tudi prerednim prizadevanjem številnih tozgov z izgubo se je občutno zmanjšalo. V največjih težavah je Salonit Anhovo toz-

govarja predsednik izvršnega sveta občinske skupščine Stanko Rebernik. Začetel bom pri uresničevanju referendumskih obveznosti iz cestnega programa. Samozagrebno prispevek za ceste so občani sprejeli za obdobje petih let, od 1976 do 1980. leta. Denarje za ceste nikomur ni žal. Ceste so bližnjice k napredku. Asfalt odpira svetu odročne kraje, povezuje sosede in krajša razdalje med vasjo in tovarno.

Nov rastlinjak Agrarie na Čatežu

PREDPRAZNIČNI POGOVOR — (od leve proti desni): podpredsednik občinske skupščine v Brežicah Marjan Gregorič, predsednik SO Brežice Stanko Rebernik in predsednik izvršnega sveta Stane Ilc

bo povečal proizvodnjo konstrukcij od sedanjih 1000 ton na 1800 ton, razen tega pa bo izdelal letno še za 1000 ton cistern. Dohodek bo poskočil od 30 na 65 milijonov dinarjev.

Za občane je posebej pomembna izgradnja nove pekarnice, za katero letos prav tako polagamo temeljni kamen. Investitor je Žito Ljubljana tozdr Imperial Krško. Vrednost te investicije bo 35 milijonov dinarjev. Dnevna zmogljivost nove pekarnice bo deset do dvanajst ton raznih vrst kruha, kar bo zadostovalo za pokritje vseh potreb v občini, upošteva tudi nove turistične kapacitete.

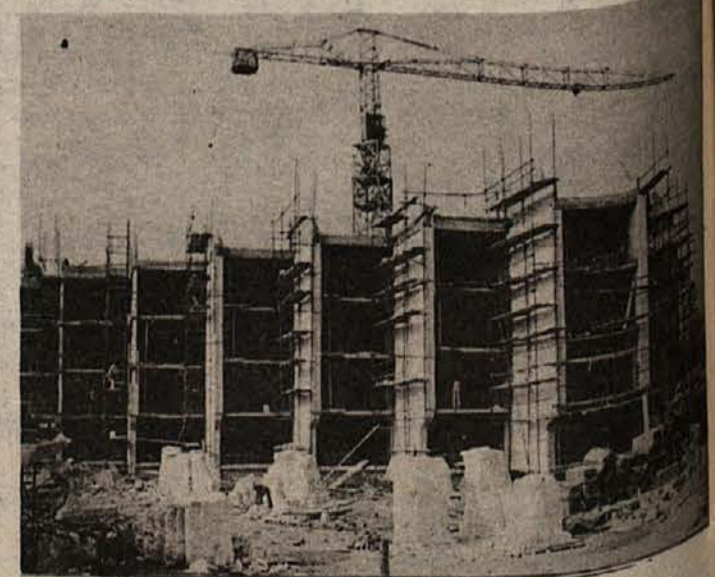
Nazadnje je predsednik Rebernik naštel še najpomembnejše naloge, ki se jim bo posvetila občinska skupščina v prihodnjem obdobju. Na prvo mesto vsekakor sodi skrb za razvoj gospodarstva in zaposlitev 1000 novih delavcev do leta 1980. Kruh jim bo poslej rezala industrija. Zaposlovanje je mišljeno predvsem na račun zmanjševanja kmečkega življa, zdomcev in vozačev.

skrčiti na realnejšo vsoto. Kakršno bodo lahko zbrali. Skupščina si bo razen tega prizadevala, da bi z ureditvijo krajevnih središč dobile vse KS pogoje za normalno delo.

NOVO MED DVEMA MEJINAMA KOMA

Vsak praznik je mejnik, ob katerem se ozremo po opravljenem delu preden upremo na naslednji korak. Kakšna je torej bera pridobitve brežiške občine med dvema mejnikoma, med lanskim obdobjem in letošnjim? Na to vprašanje odgovarja predsednik izvršnega sveta občinske skupščine Stanko Rebernik.

„Začetel bom pri uresničevanju referendumskih obveznosti iz cestnega programa. Samozagrebno prispevek za ceste so občani sprejeli za obdobje petih let, od 1976 do 1980. leta. Denarje za ceste nikomur ni žal. Ceste so bližnjice k napredku. Asfalt odpira svetu odročne kraje, povezuje sosede in krajša razdalje med vasjo in tovarno.“

Gradnja hotela Terme v Čateških Toplicah

Vzporedna in neodložljiva naloga je prostorsko planiranje, s katerim bodo ob pregledu dosedanjih urbanističnih dokumentov z nekaterimi zasnovami do leta 2000 ponovno razmejili vse dejavnike v tem prostoru, upoštevaajoč plovnost reke Save in druge prometne poti, novo industrijsko cono, stanovanjsko gradnjo itd.

Skupščino čakajo razen tega priprave na četrti referendum o samopriskupu občanov, za katerega so KS in SIS do zdaj zbrale za 544 milijonov dinarjev potreb. Tega občani niti v desetih letih niso kos uresničiti. Želje in potrebe bodo morali

Za leto smo v občini planirali modernizacijo 20 kilometrov cest, vendar do tega trenutka še nismo posodobili vseh cest. Za to obdobje predvidenih odlokov. Do praznika smo asfaltirali 15 kilometrov cest. Dokončani so odseki Pirošica — Buševca vas, Velika Dolina — Ponikva in Dečna sela — Sromlje. V Sromljah smo hkrati urejali dostop in krajevno središče, kar je zahtevalo precej truda. V Brežicah je bila asfaltirana Ulica Ilije Gregoriča, Župančičeva ulica in povezava Jurčičeve ulice s Cesto pod obzidjem. Urejen je bil tudi odsek ceste od gradu do starega savskega mostu.

zlate številke v knjigi

Knjiga naše zgodovine je bogata. V njej je z zlatimi številkami zaznamovan tudi 28. oktober 1941, dan, ki so ga občani občine Brežice izbrali za svoj občinski praznik. Prazniki so vedno povezani s spomini. Vendar spomini bledijo, prazniki pa ostanejo s svojimi značilnimi načini praznovanja. Voditi nas mora vedno ena misel, da bo spomin na naš praznik ostal živ, živ nam samim in rodovom, ki bodo prišli za nami.

28. oktober 1941 je dan ustanovitve Brežiške čete. V ta namen in v spomin na borbe te čete praznujemo. Mislim, da moramo v teh spominih poseči nekoliko nazaj v prve tedne okupacije, ko so nacisti pripravljali uničenje Slovencev v tem delu okupirane Slovenije. Preselitev preko dvesto tisoč

Slovencev na Hrvaško in v Srbijo jim ni uspela zaradi hitrega in močnega razvoja NOB. Svoj načrt so zato spremenili, zmanjšali preseljeno območje na okraja Brežice in Trbovlje (savsko - obotelski pas). Z letakom so naznanili, da bo preselitev začela 28. oktobra 1941. Namen je bil jasen - s popolnoma nemškimi obmejnimi ozemljem so hoteli preprečiti in zatreti slovensko nacionalno zavest med prebivalstvom Spodnje Štajerske.

Komunisti v Posavju so skušali zanetiti upor med prebivalstvom ter tako ovirati in preprečiti preseljevanje. Razmnoževali so letake in jih trosili po vaseh in mestih. K upor so hoteli

pridobiti prebivalstvo tudi z zglodom. V torek, 28. oktobra 1941, so od Milavčevih odšli v borbo prvi fantje iz naše občine, fantje, ki so tvorili jedro Brežiške čete.

Široko zasnovana akcija glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet, da bi v Posavje poslala vse razpoložljive partizanske sile na Štajerskem in Dolenjskem, ni uspela. Zato tudi načrt o preprečitvi preselitve ni uspel. Toda Brežiška četa je kljub temu s svojimi akcijami ovirala preselitev, uničevala skladišča s hrano in drugim blagom, ki bi koristilo sovražniku. Izvedla je več držnih in pomembnih akcij. Zaradi izdaje pa je bila 29. novembra 1941 uničena.

Ob presojanju teh dogodkov ne smemo pozabiti na čas, ko je bila skoraj vsa Evropa v rokah fašističnega sovražnika in ko so bile nemške enote že pred Moskvo. Ne smemo pozabiti, da je imel okupator na tem ozemlju posebne načrte, zato je bil posebno pazljiv in je zelo ostro reagiral na vsak poizkus upora. Prav zato moramo občudovati pogum in moč teh fantov, da so se spoprijeli s tistimi, ki je skušal pri nas uvesti nov red, red ubijanja in taborišč.

Zato je prav, da ostanemo zvesti temu dnevu, zvesti samim sebi in ljudstvu. Tako se bomo najlepše oddolžili živi misli 28. oktobra.

MARJAN GREGORIČ

Letos bo predvidoma dokončan še odsek ceste Glavica - Bojsno in odcep z bližnjice ceste na Figarjev most. Zemeljska dela so opravljena na vseh Malence - Pirošica in na vseh Cerina - Sobenja vas.

V občini smo mimo tega dosegli izredno pomembno prometno pridobitev z dograditvijo mostu čez Krko v Krški vasi in konstrukcijo ceste do starega mostu oziroma do Budiča. Pri tem 30-milijonski investiciji je občinska skupščina sodelovala s 3 milijoni dinarjev.

Iz programa za obnovo in izboljšanje šol, ki ga prav tako financirajo občani iz samoplačniškega prispevka, sta dokončana dva objekta, otroški vrtec v Dobovi in osnovna šola v Artičah. Z njimi smo rešili izredno pereč problem otroškega varstva v Dobovi, z dozidavo osnovne šole v Artičah pa omogočili učen-

cem tega okoliša enoizmenski pouk in podaljšano bivanje. Novo poslopje za predšolske otroke je veljalo 5 milijonov dinarjev, šola pa 11 milijonov. Potem so tu še novi objekti delovnih organizacij, pa stanovanjske zgradbe, med katerimi ne smemo prezreti doma upokojencev v Brežicah, ki bo vseljiv na pomlad. Vrednost tega poslopja je 8 milijonov dinarjev.

V prazničnih dneh bomo položili tudi štiri temeljne kamne: v Brežicah za dijaški dom in knjižnico pod skupno streho, za novo poslopje postaje milice in za pekarno, v Dobovi pa za proizvodno halo Obrtnega kovinskega podjetja. To pa so že koraki med nove mejnike, ob katerih se bomo lahko zadovoljni ustavili ob letu dni, ko bomo ponovno delali obračun prehojene poti."

ČESTITAMO ZA PRAZNIK

NAJVEČJE GRADBIŠČE V BREŽIŠKI OBČINI

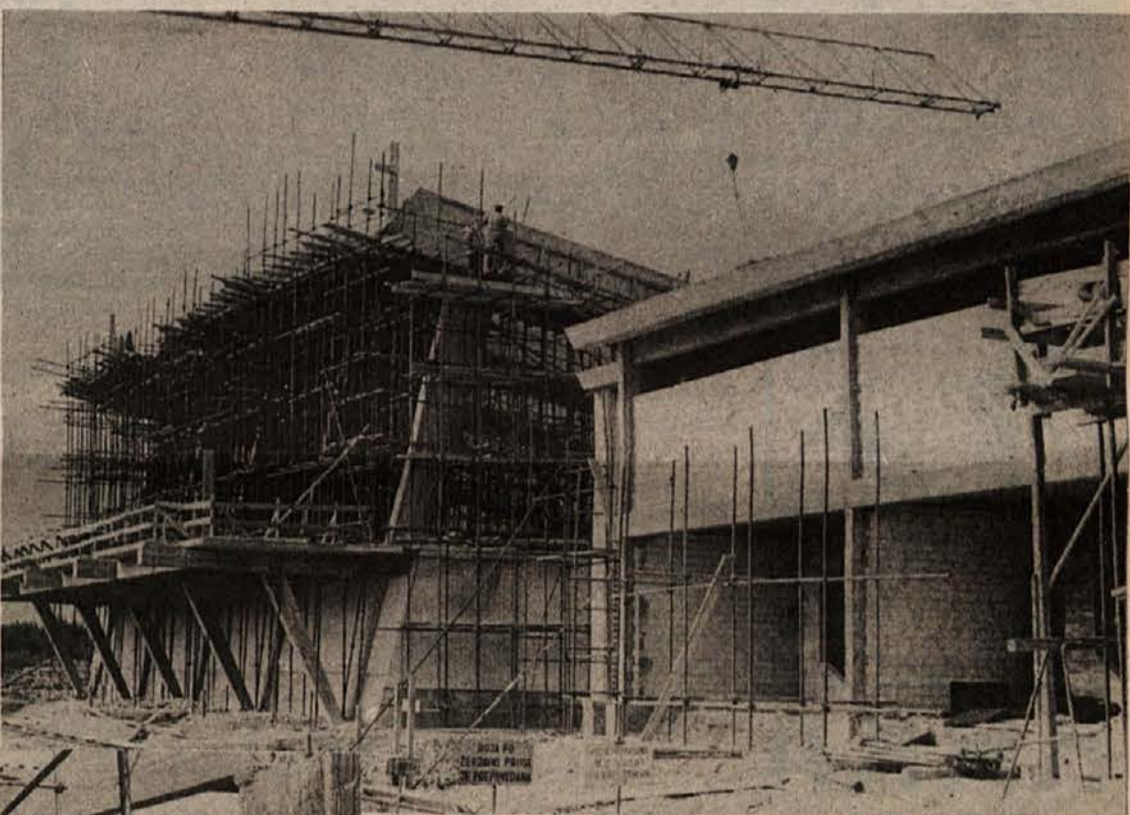
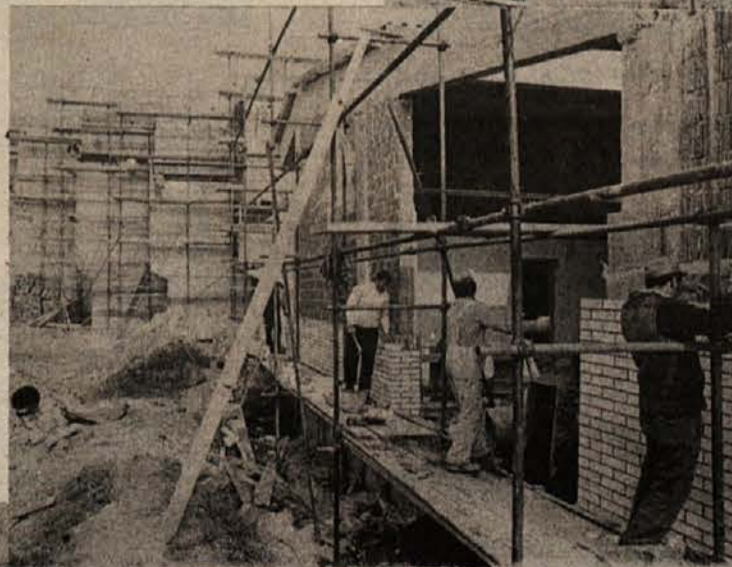
obstojećih zmogljivosti še 300 ležišč v novem hotelu, v katerem bodo tudi trije luksuzni apartmaji, 300 sedežev v sodobni restavraciji, 85 sedežev v grill restavraciji, 100 sedežev v mlečni restavraciji, 25 sedežev v aperitiv baru in 500 sedežev na terasi. V novih objektih bo gostom na voljo tudi moderna terapija: pokriti bazen 10 X 25 metrov, trim dvorana, savne ter naprave za elektro in hidroterapijo. V gospodarskem objektu bodo uredili centralno pripravo hrane, centralno skladišče, tehnične delavnice, pralnico, likalnico ter obrat družbene prehrane. Poleg teh objektov, v katerih bo skoraj 17.000 kvadratnih metrov uporabnih površin, bodo zgradili tudi nov kamp in športne objekte. V sodobnem kampu bo tako prostora za 600 oseb, za rekreacijo pa bo gostom Čateških Toplic na vojo šest igrišč za tenis in eno večnamensko igrišče (za odbojko, košarko...).

Pred zaključkom gradnje bodo dokončali tudi organizacijo dela in sistemizacijo. Z otvoritvijo novih objektov bodo zaposlili 110 novih delavcev, 95 % tega kadra pa imajo že zagotovljenega. Predvsem pa je pomembno, da ključna delovna mesta pokrivajo z že obstoječimi kadri; poleg tega imajo 44 učencev v gospodarstvu, 12 zaposlenih pa študira na višjih in visokih šolah.

Marca prihodnje leto bodo na Čatežu odprli turistični biro, ki bo nekakšna podaljšana roka prodaje in propagande za Čateške Toplice in Mokrice ter za vso bližnjo okolico in širšo Dolenjsko.

Prvi rezultati dobrega poslovanja po priključitvi hotela v Mokricah so že vidni, saj se je

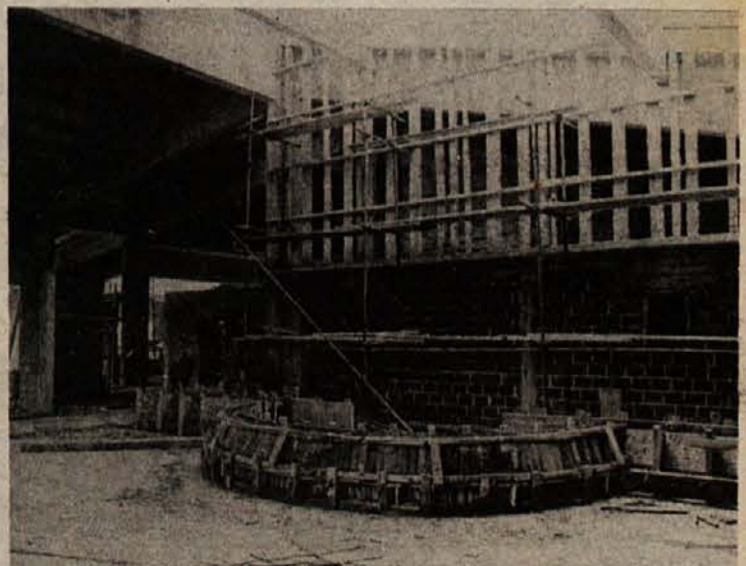
Kolektiv Zdravilišča Čateške Toplice se je pred tremi leti odločil za združitve v SOZD Emona - in danes posluje kot temeljna organizacija DO Emona - hoteli. Pravilnost tega koraka se je pokazala tudi pri tej veliki investiciji, saj sami nikakor ne bi mogli zagotoviti 20 odstotkov soudeležbe, kar znese okoli pet starih milijard. Tako pa so na podlagi skupnega programa DO Emona - hoteli imeli s svojimi načrti celo prednost.

črtov so v Čateških Toplicah pripravili tudi dolgoročni plan do leta 2000. Pri načrtovanju sodelujejo tudi z drugimi dejavniki na tem področju. Tako je izredno pomembna pogodba o urbanističnem načrtu, ki so jo Čateške Toplice sklenile z izvršnim svetom brežiške občine in brežiško Agrario.

Kolektiv Zdravilišča v Čateških Toplicah je pred pomembno delovno zmago. Obenem je to delovna zmaga celotne brežiške občine in tudi širše družbene skupnosti, za kolektiv pa tudi velika obveznost, ki je ob sedanjem visokokvalificiranem in izredno sposobnem vodstvu ne bo težko izpolniti.

po lanskoletni adaptaciji hotela promet povečal za 100 odstotkov, v konkretnem programu razvoja pa načrtujejo kompletno adaptacijo tega objekta do leta 1985. Ta program zajema tudi izgradnjo zdravstvenega hotela s 180 ležišči ter enkratno povečanje zdravstvene terapije, nadalje izgradnjo olimpijskega bazena s skakalnicami, izgradnjo umetnega drsališča, povečanje zmogljivosti kampa na 2500 oseb ter izgradnjo nudiščiškega kampa. Razen teh na-

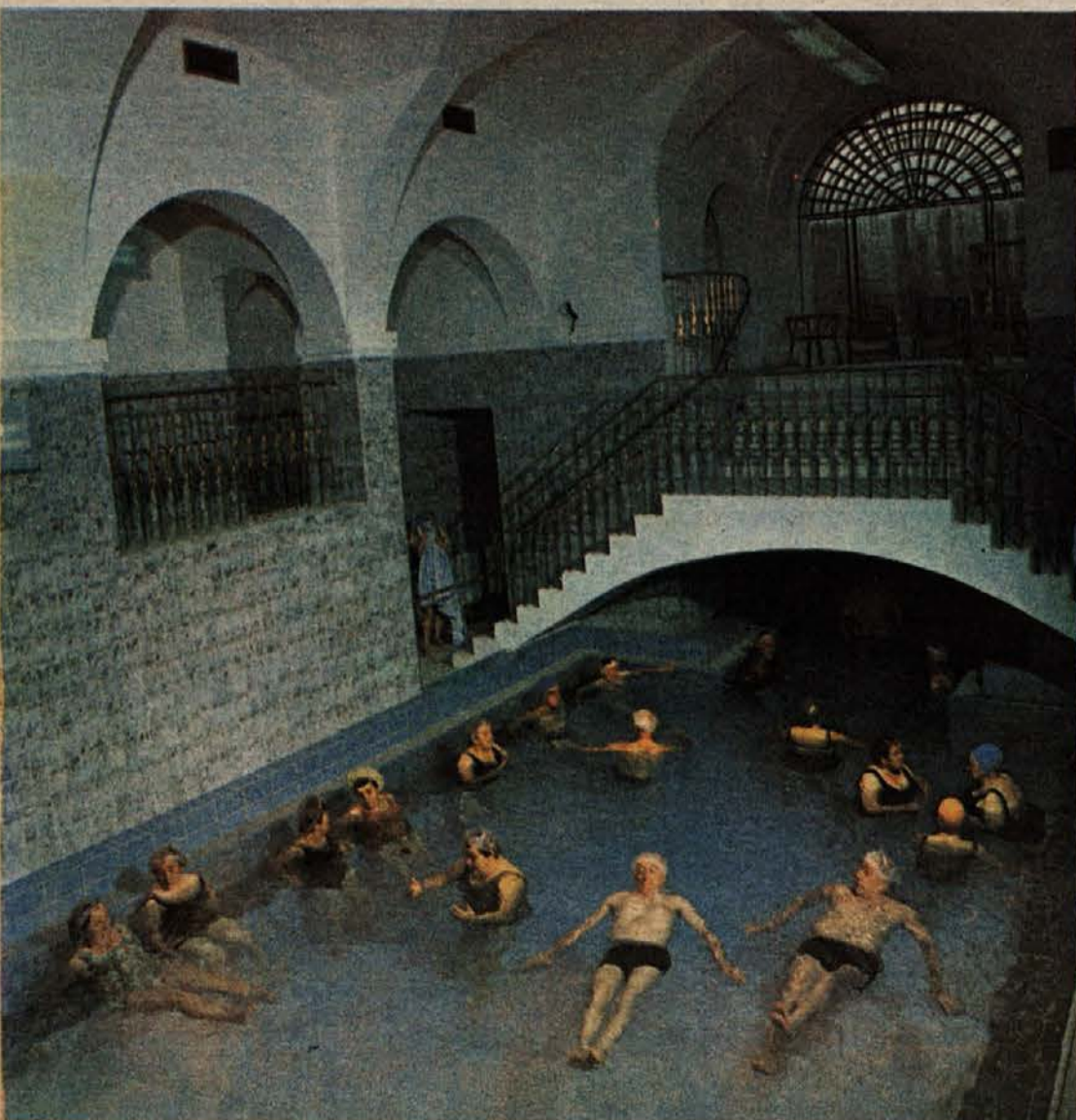
ČESTITAMO ZA PRAZNIK BREŽIŠKE OBČINE

KRKA

ZDRAVILIŠČE
DOLENJSKE
TOPLICE

1. V letošnjem letu je Krka obnovila zdravilišče Dolenjske Toplice, ki je tako postal hotel visoke B kategorije.
2. V zdraviliškem domu je obnovila in posodobila kuhinjo in restavracijo, v kateri je danes dodatnih 150 sedežev.
3. V kopalniškem domu so obnovili knežji in jamski bazen, kjer čistijo vodo po najsodobnejši tehnologiji.
4. V naslednjem obdobju namerava Krka v Dolenjskih Toplicah zgraditi nov objekt zdravstva ter dodatne posteljne kapacitete s 440 ležišči.
5. Krka namerava v prihodnje razširiti svoje zdraviliško-turistične in gostinske kapacitete s tem, da bo preuredila in dogradila zdravilišče v Šmarjeških in Dolenjskih Toplicah, restavracijo na Otočcu in obnovila Stari grad.

„KRKA“ POBRATENA S ŠPANSKIMI BORCI

Na podlagi dosedanjega sodelovanja in obojstranske želje, da se odnosi tudi v bodošču ohranijo in krepijo, sta:

1. ODBOR SEKCIJE ŠPANSKIH BORCEV pri Republiškem odboru Zveze združenj borcev narodnoosvobodilne vojne Slovenije, Ljubljana, Ortoča 11 in.
2. „KRKA“, farmacevtske, kemije, kermehike, zdravilišča in gostinstvo, Novo mesto, Cesta herojev 45

sprejeli:

LISTINO

o pobratenju in prijateljstvu.

z namenom:

- da bomo z medsebojnim sodelovanjem prispevali k vsestranskemu napredku in humanizaciji odnosov med delavci, ohranjanju tradicije narodnoosvobodilne borbe in vzajemno delovanju med „mladino ter“ v okviru sindikalnih lepepli vsi delavci KRKE z delavci v oziroma iz tujih domovini in v svetu;
- razpisovati bomo mednarodno solidarnost delavcev, dvigali splošno družbeno blaginjo in na tej osnovi izvedli združeno in organizirano delo delavcev in njihovih družin za socialno materialnih in kulturnih dobrot naroda;
- širili in podpirali bojno spoznanje, da se na temeljih pridobitev narodnoosvobodilne vojne in mednarodnih delavskih gibanj danes gradi novo življenje v katerem trajni prijateljski odnosi povezujejo generacije v uspešanju, kar vse pripomore k pravičnejši ureditvi sveta.

Ne pasaran!

Listino je dne 2. 12. 77 sprejel Odbor sekcije španskih borcev pri Republiškem odboru Zveze združenj borcev narodnoosvobodilne vojne Slovenije in dne 11. 8. 78 delavci svet KRKE NOVO MESTO.

Novo mesto, dne 28. 10. 1978

Predsednik DS DO KRKA:
BERGER DANICA

Predsednik sekcije španskih borcev:
BOBNAR STANE

V okviru praznovanj občinskega praznika bo Krka, tovarna zdravil v soboto, 28. 10. 1978 slavnostno podpisala listino o pobratenju in prijateljstvu z Odborom sekcije španskih borcev pri Republiškem odboru Zveze združenj borcev narodno-

osvobodilne vojne, Slovenije.

V letih 1936 — 1939, ko se je špansko ljudstvo borilo za svojo demokracijo in svobodo, je komunistična partija Jugoslavije zbrala prostovoljce, ki so pohiteli na pomoč zatiranim Špancem. Prišli so iz vseh krajev

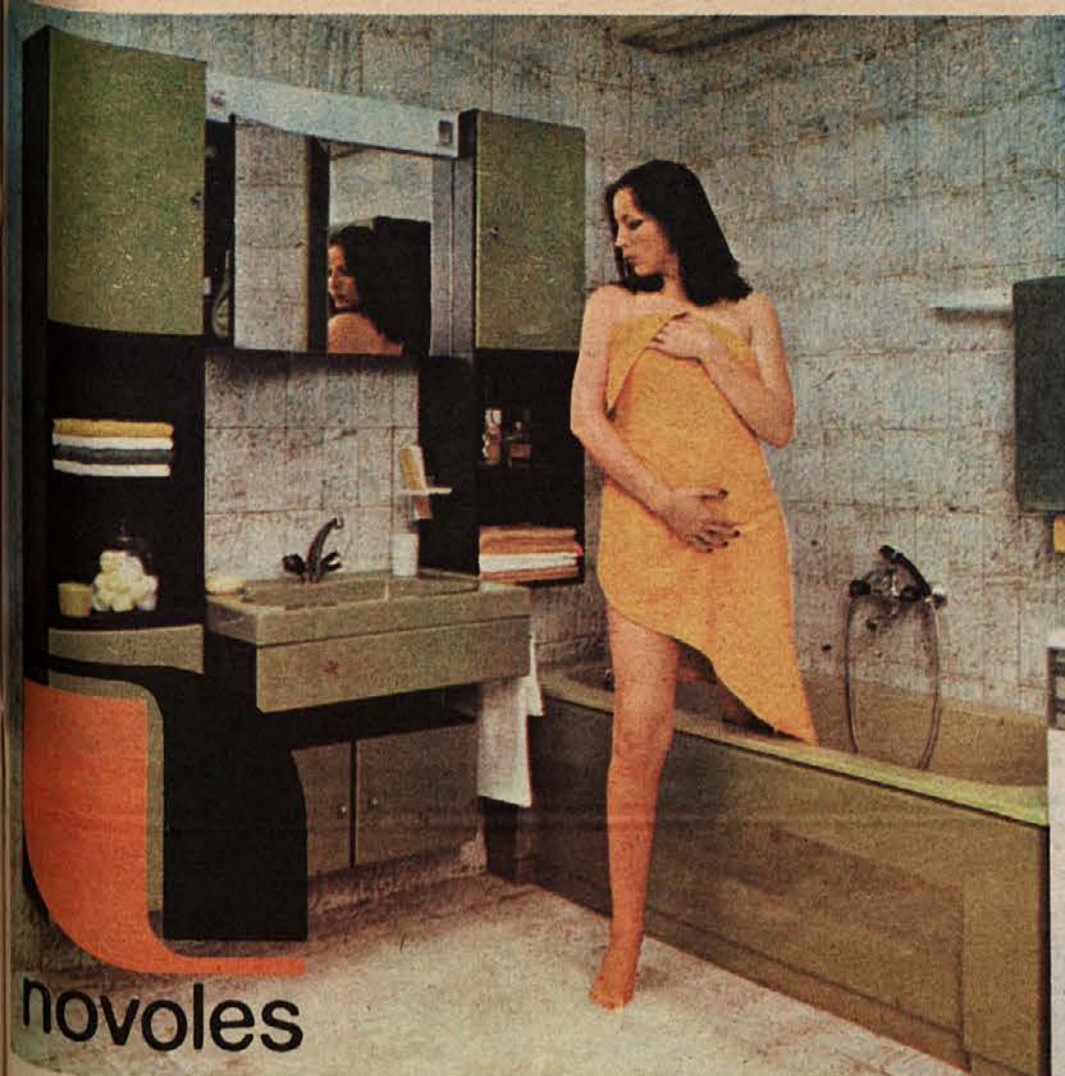
Jugoslavije. Kljub neštetim ovrham tam so se z rama ob ramu kot mitraljezci, tankisti, topničarji, piloti, mornarji, zdravilniki borili skupaj s španskimi borci in drugimi naprednimi silami iz vsega sveta proti fašističnemu režimu.

Po končani vojni so se pravi živeli borci vrnili v domovino, kjer so bili med prvimi organizatorji boja proti fašističnemu okupatorju. Naša armada je bila iz vrst španskih borcev 5 generalov, med njimi tri armadnega, 59 „špañcev“ pa so zaradi junaštva proglasili za heroje. Predsednik republike Tito je Zdrženje španskih borcev Jugoslavije odlikoval z dom narodnega heroja za junaštvo brez primere, ki so ga špansko združenje pokazali v boju proti reakciji in fašizmu v španski državljanski vojni ter za junaštvo v narodnoosvobodilni vojni.

Španski borci — slovenski udeleženci španske državljanske vojne so lani obiskali tovarno zdravil Krko. Z obiska so odnesli zelo prijetne vtise. Ugledali so in ocenili, da je Krka na preden kolektiv, ki uresničuje ideale za katere so žrtvovali svojo mladost, zdravje in osebnostno srečo. Tako se je rodila obojstranska želja o sklenitvi bratstva in medsebojnem sodelovanju.

S sprejemom listine o pobratenju in prijateljstvu, ki jo bodo slavnostno podpisali v soboto, so delavci Krke sklenili, da bodo do skušali ohraniti tradicijo narodnoosvobodilne borbe, ter širili in podpirali spoznanje, da se na temeljih pridobitev narodnoosvobodilne vojne in mednarodnih delavskih gibanj danes gradi novo življenje, v katerem trajni prijateljski odnosi povezujejo generacije, kar vse lahko pripomore k pravičnejši ureditvi sveta.

novoles

KOPALNIŠKA OPREMA

„KOLPA”

OMOGOČA DEJANSKO OSVEŽITEV
IN SPROSTITEV

Program KOLPA je nova, najsoodnejša kopalniška oprema, ki vam zaradi svojih posebnih lastnosti omogoča dejansko osvežitev in sprostitvev.

Elementi kopalniškega programa KOLPA so dimenzionirani in oblikovani tako, da jih lahko od najmanjšega do največjega sestavljate sami, po svojem okusu in željah, hkrati pa jih lahko dopolnjujete in zamenjate z novimi elementi.

Program KOLPA je izdelan v svojem suhem delu (obodi in vratca omaric) iz kvalitetnih lesnih plošč, ki so z uporabo lepil, odpornih proti vodi, oblepljene z različnimi folijami, medtem ko je njegov mokri del (umival-

nik, kopalna kad in tuš kabina) izdelan iz akrilnih plošč:

Prednosti kopalniškega programa KOLPA:

- Zaradi skrbno izbranih toplih materialov, blagih oblik in prijetnih barv vam kopalniški prostor daje občutek ugodja in topline.
- Na voljo vam je bogata izbira in kombinacija barv.
- Velike možnosti v obdelavi osnovnega materiala - akrilnih plošč omogočajo zares sodobno obliko kopalniške opreme.
- Gladka površina onemogoča, da bi se je oprijemala umazanija, zato je tudi njeno čiščenje samo s tekočimi čistili

nadvse lahko in učinkovito.

- Če se površina po naključju kakorkoli poškoduje, jo lahko s polirno pasto sami popravite (spolirate).

- V kadi vam ne bo drselo.

- Material, iz katerega je izdelana kopalniška oprema, se sproti prilagaja temperaturnim spremembam vode in je odporen tudi proti visokim temperaturam vode.

Montaža vseh elementov kopalniškega programa KOLPA je zelo preprosta in natančno razvidna iz montažnih shem, tako da jih po priloženih navodilih lahko sami montirate.

Kopalniški program KOLPA pomeni lepotno in praktično obogatitev vašega doma.

labod

TOVARNA OBLAČIL NOVO MESTO

PROIZVODNI
PROGRAM:

- moške srajce
- ženske bluže
- moška in ženska težka konfekcija

MODA ZA PROSTI
ČAS S ŠPORTNIM PRI-
DIHOM!

OBČANOM OBČINE
NOVO MESTO ČESTI-
TAMO OB PRAZNIKU
OBČINE

SKUP ŠČINA OBČINE
GROSUPLJE IN VSE
DRUŽBENOPOLITIČNE
ORGANIZACIJE ŽELIJO
OBČANOM OBČINE
GROSUPLJE, KI BEREJO
DOLENJSKI LIST, OBILO
DELOVNIH USPEHOV.

M
T

motel
turist
grosuplje

Izredno lepa lega Motela Turist v Grosupljem, neposredna bližina magistralne ceste Novo mesto – Ljubljana in bujno zelenje, ki ga obdaja, pomeni današnjemu sprostivce, miru in počitka potrebnemu človeku vse potrebno udobje.

S svojo domačnostjo, gostoljubnostjo in z odlično kuhinjo nas vabi, da ne zdravimo mimo njega, ampak, da se ustavimo vsaj za urico ali dve.

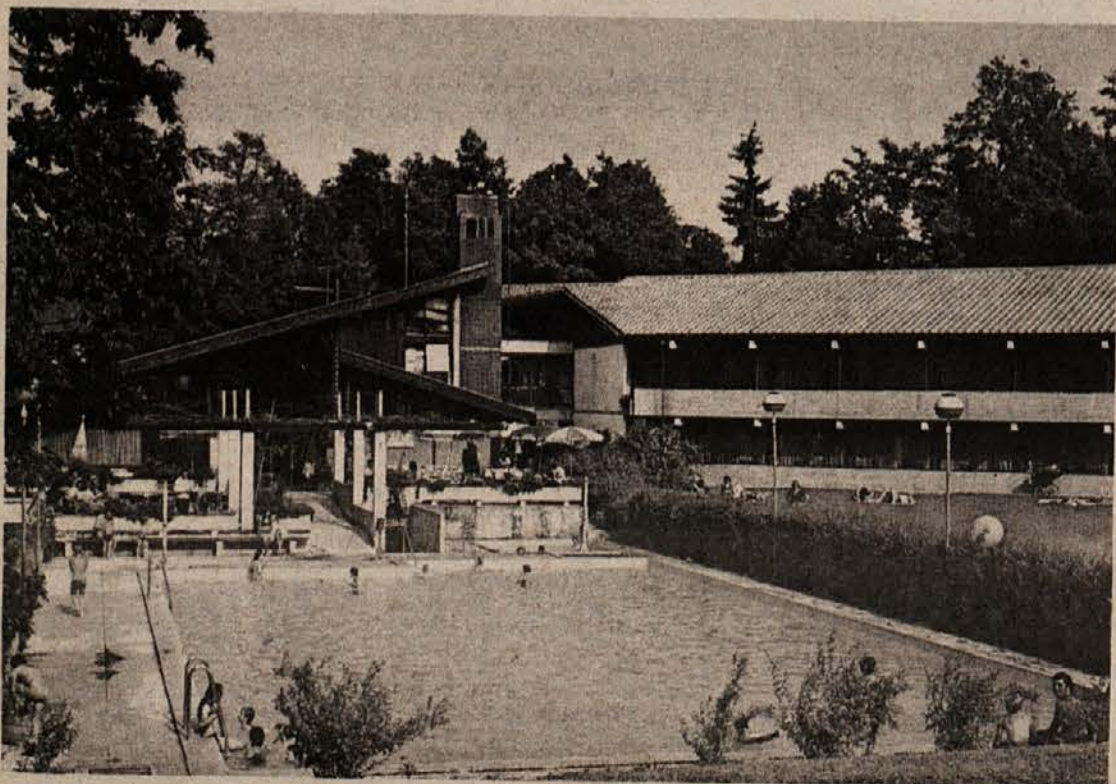
Če pa želimo nedeljski izlet v okolico Grosuplja kombinirati še s kopanjem v odprtem bazenu, nam je na razpolago bazen Motela Turist.

Obilo osebnega in delovnega udobja nudi Motel Turist v Grosupljem tudi udeležencem raznih sestankov in kongresov.

Skozi vse leto obiskujemo različne sejemske prireditve bodisi v Kranju, Ljubljani ali pa v Zagrebu. Po takih utrudljivih potovanjih pa so nam usluge Motela Turist v Grosupljem več kot dobrodošle.

Vse bolj se sodobni Jugoslovani poslužujemo tudi sodobnih načinov plačevanja uslug s kreditnimi karticami American express ali Diners Club. Tako nismo nikdar v skrbeh, če nam slučajno zmanjka gotovine. Članom ACI (Atlas Club International) pa Motel Turist daje 10 odstotkov popusta pri hotelskih in gostinskih uslugah.

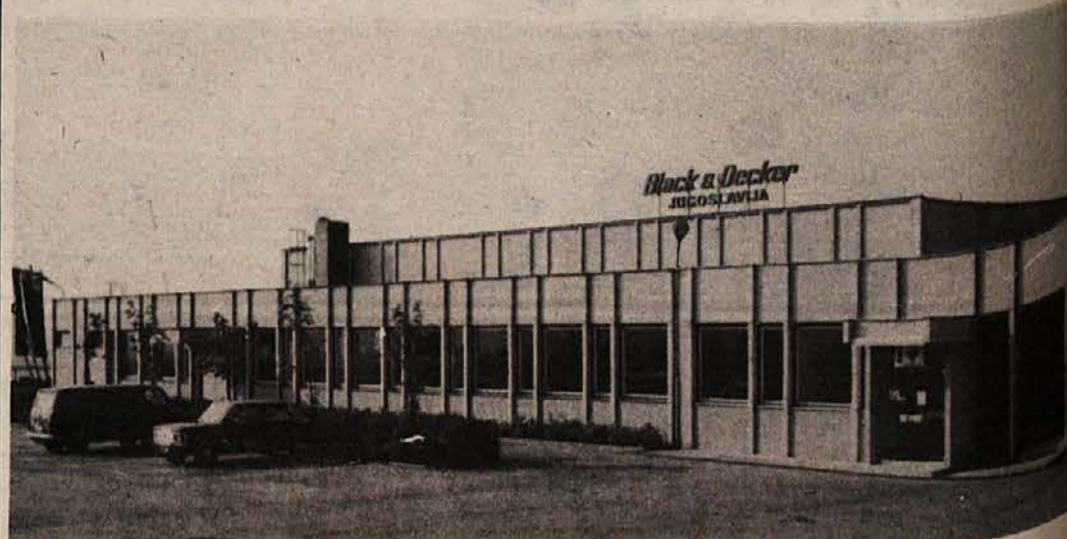
Ob prazniku občine Grosuplje čestitamo vsem občanom in vas vabimo, da nas obiščete.

Black & Decker

JUGOSLAVIJA

podjetje za proizvodnjo in montažo električnih
ročnih orodij priključkov in pribora
61 290 grosuplje tel: /061/771-021

ČESTITAMO ZA PRAZNIK
OBČINE GROSUPLJE

INDUSTRIJA GRADBENEGA MATERIALA P.O.
DOBRUŠKA VAS PRI NOVEM MESTU

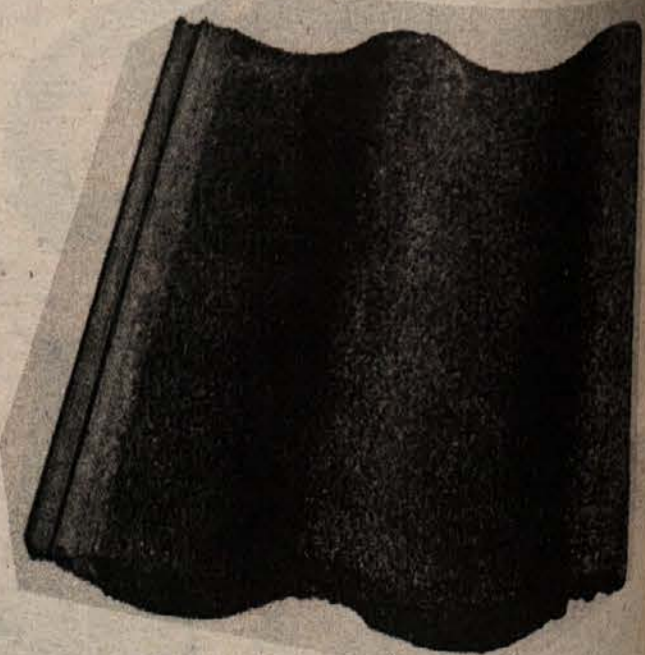
Pošta 68275 Škocjan, telefon /068/85-230 – Tekoči račun 52100-601-10612 pri SDK Novo mesto

STREŠNIK

**Odločite se za nakup
sodobne in kvalitetne
strešne kritine**

Naša streha je estetsko dovršena, trajna, s 35-letno garancijo in kompletirana s posebnimi elementi za ventilacijo, zračenje podstrešja in antenske priključke. Teža naše kritine na kvadratni meter pa je približno enaka opečnim strešnikom.

Posebno jo odlikuje odpornost proti mrazu in proti nalivom. Pozimi pa preprečuje drsenje snega in je zato primerna za pokrivanje stanovanjskih in gospodarskih objektov.

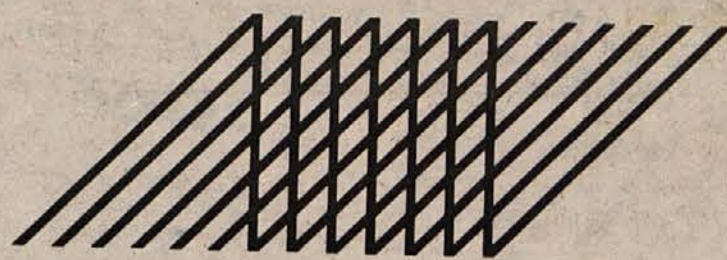

Proizvajamo:

strešnike v rdeči, rjavi, zeleni,
grafitno in cementno sivi barvi

OB PRAZNIKU OBČINE NOVO MESTO ČESTITAMO VSEM OBČANOM IN SE HKRATI PRIPOROČAMO.

Skupščina občine Novo mesto in občinske družbeno politične organizacije čestitajo občanom za praznik občine Novo mesto.

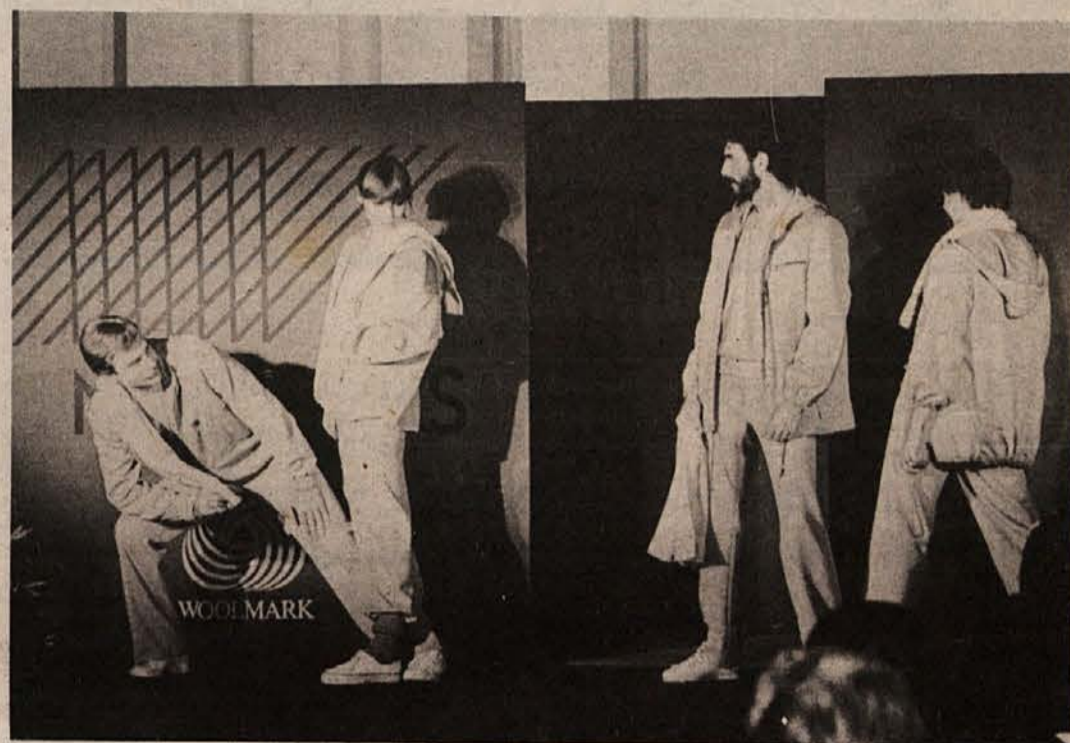
NOVOTEKS

tekstilna tovarna

n. sol. o.

Novo mesto

Občanom občine Brežice, Grosuplje in Novo mesto čestitamo za praznike njihovih občin. Hkrati priporočamo naše konfekcijske izdelke in metrsko blago, ki jih lahko kupite v naših trgovinah v Novem mestu v tekstilni tovarni Novoteks, Foersterjeva 10, in na Glavnem trgu 25.

Ljubljanska banka

Temeljna dolenska banka

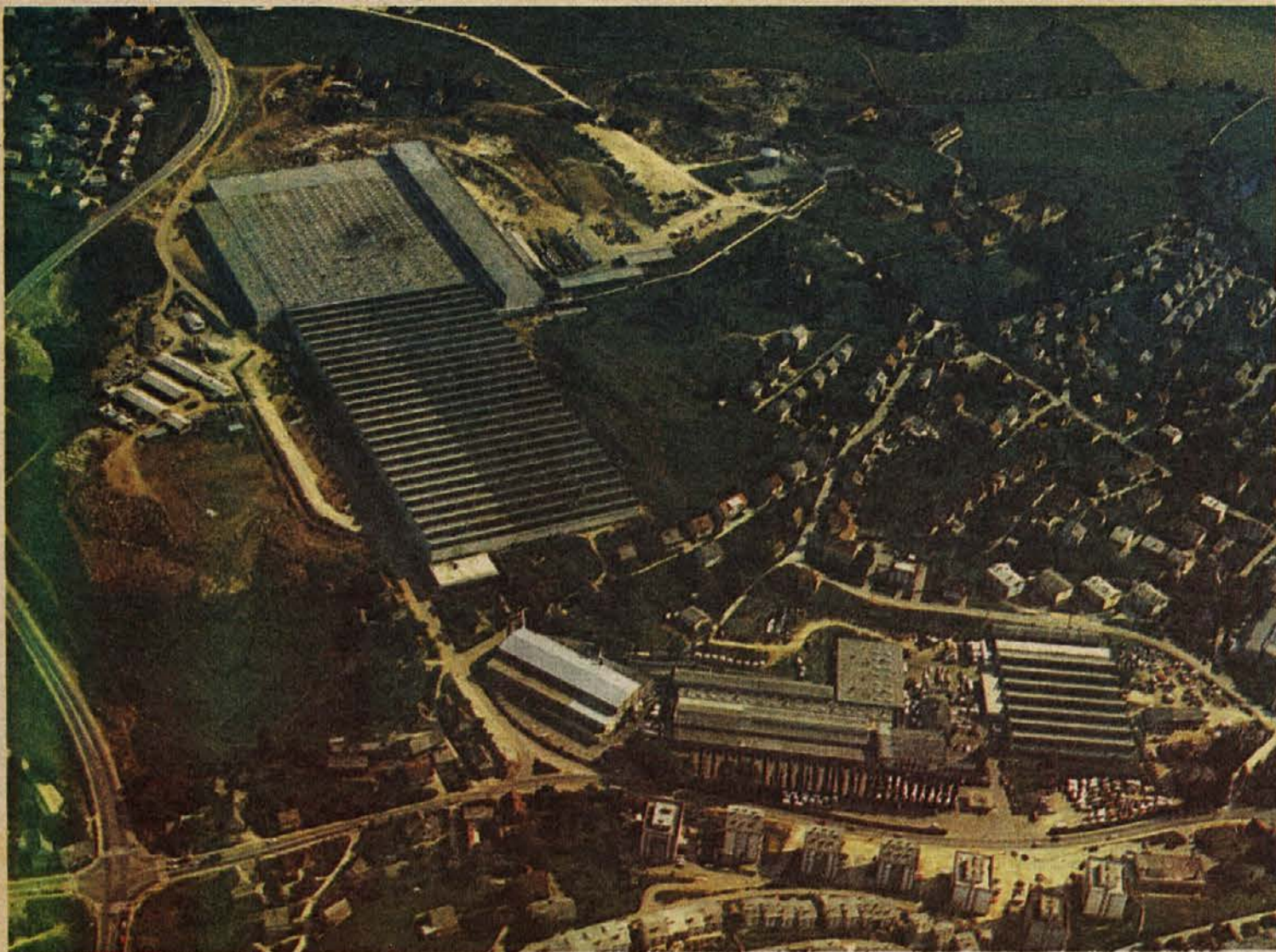
čestita občanom ob prazniku občine Novo mesto in varčevalcem na območju Temeljne dolenske banke ob svetovnem dnevu varčevanja.

Ljubljanska banka

Temeljna dolenska banka

NOVO MESTO

Čestitkam k praznikoma občin Novo mesto in Brežice ter ob krajevnem prazniku Semiča se pridružujejo tudi kovinarji in lesarji naše največje delovne organizacije Industrije motornih vozil iz Novega mesta.

Tudi letos lahko zagotovimo, da smo kljub številnim težavam uspešno poslovali in se s tem približali zastavljenim ciljem srednjeročnega programa, ki dolenjskemu delavcu odpira perspektivo sodobnega in modernega industrijskega delavca.

Bolj organizirani smo, trdnejši in odločnejši, da tudi v bodoče nadaljujemo hitro pot razvoja, ki zagotavlja delavcu sodobne delovne pogoje ter življenje, primerno naši samoupravni socialistični družbi.

DELAVCI TEMELJNIH ORGANIZACIJ IMV

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL

